

2. Basın Açıklamaları

2.1. Şube Basın Açıklamaları

2.1.1. Tarihi Bomonti Bira Fabrikası'nın Depolarının Hukuksuz Bir Şekilde Yerle Bir Edildiği Tescillendi

21 Aralık 2021 Salı

İstanbul 12'nci İdare Mahkemesi, TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi'ni Şişli Merkez Mahallesi 1548 ada, 9-10 parselde bulunan Tarihi Bomonti Bira Fabrikası depolarının mescit, yurt, sergi salonu ve katlı otopark yapılmak üzere Diyanet'e tahsisinin iptaline yönelik açtığı davada haklı buldu. Mahkeme, tahsisin iptaline karar verirken, söz konusu taşınmazların sökülmesine izin veren İstanbul 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun kararlarında da hukuka uyarlık bulunmadığını belirterek iptaline hükmetti.

Mahkeme, Tarihi Bomonti Bira Fabrikası'nın 19'uncu yüzyılda ilk yapılaşmasının başladığını, Cumhuriyet döneminde 20'nci yüzyılın ilk yarısına kadar devam eden büyük bir kompleksin parçası olduğunu hatırlattı.

Bomonti Bira Fabrikası'nın kültür varlığı olarak tescil edildiğini anımsatan mahkeme, yapının sahip olduğu hatıra, özgünlük ve nadirlik gibi değerler yönünden korunması gerektiğini belirtti. Fabrikanın "cami yaptırılmak üzere" tahsisine ilişkin işlemin yapıların özgün karakterleriyle uyum içerisinde olmadığını kaydeden mahkeme, bu durumun farklı bir yapılaşmaya yol açacak olması nedeniyle tahsis işleminde hukuka uyarlık bulunmadığını ifade etti.

"Farklı bir yapılaşma ortaya çıkacak"

Aynı mahkeme, Bomonti Bira Fabrikası'nın depolarının yıkımına ve Diyanet'e tahsisine onay veren İstanbul 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun kararlarını da iptal etti. Mahkeme, "tüm unsurlarıyla ayakta olan bir yapının bir raporla restorasyon da yapılacakken tamamen yıkılarak yapıların özgün karakterlerini korumayan farklı bir yapılaşmaya yol açacak olması"na dikkat çekti.

Tarihi Bomonti Bira Fabrikası'nın Diyanet'e tahsis edilmesi kültürel varlığın koruma amacına uygun olmayan "usulsüz ve geçersiz" bir işlemdi.

Söz konusu işlem, derhal yargıya taşınmış olmasına karşın idare uygulamaya geçerek bir kültür varlığını yok etmiştir. Geriye sadece birkaç yapı kalmıştır.

İstanbul'un endüstriyel, sosyal, emek, mimarlık ve kentleşme tarihi belgeleyen ve geleceğe taşıyan nadir kalmış bu kültür varlığı, hukuk dışı tahsis kararlarıyla özellikle korunmamış ve en nihayetinde kamu idaresi eliyle kent hafızasında kara bir delik daha yaratılmıştır.

Odamız, Anayasadan kaynaklanan hak ve yükümlülükleri uyarınca, kültürel mirasımızın tahrip edilmesine yönelik adımlara izin vermeyecek, bunları kayda geçirecek ve kent hafızasına sahip çıkmak için yürüttüğü mücadeleyi sürdürmeye devam edecektir.

Dava özeti:

1890 yılında İstanbul'un Feriköy Mahallesi'nde kurulan Bomonti Bira Fabrikası ve binaları, 1998 yılında İstanbul 1 Numaralı Koruma Kurulu tarafından "korunması gereken kültür varlığı" statüsüne alınarak tescil edilmişti.

Tarihi Bomonti Bira Fabrikası'nın parçası olan eski malt binası, eski silo, eski arpa temizleme binası ve eski kazan dairesinin tahsis işlemi 10 Haziran 2013 tarihli ve 1355 sayılı Başbakanlık kararıyla gerçekleştirilmişti.

"Mescit, yurt, sergi salonu ve katlı otopark" yapımı için Diyanet'e tahsis edilen Tarihi Bomonti Bira Fabrikası'nın depo binaları, İstanbul 2 No'lu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun sökülme izni ve Temmuz 2020'de Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından düzenlenen yıkım ruhsatı ile yıkılmışti.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi, hem taşınmazların Diyanet'e tahsisinin iptaline hem de yıkıma izin veren İstanbul 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun kararlarının iptaline yönelik davalar açmışti.

2.1.2. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın Beykoz Çengeldere İmar Planlarının İptaline Yaptığı İtiraz Reddedildi

31 Aralık 2021 Cuma

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın Beykoz Çengeldere'de ormanlık alana "eğitim tesis alanı" yapılması ile ilgili imar planlarının iptali kararına yaptığı itiraz, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Dördüncü İdare Dava Dairesi tarafından reddedildi. Daire, söz konusu tesisin orman vasfındaki alanı ilerleyen yıllarda ne şekilde etkileyeceğine ilişkin kapsamlı bir çalışmanın yapılmadığını belirtti.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Temmuz 2019'da Beykoz'daki Çengeldere Mahallesi'nde bulunan 12 dönüm alan ve yolun bir kısmına yönelik bir imar planı hazırlamış, söz konusu alanı da Milli Eğitim Bakanlığı'na vermişti. İstanbul Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu da teklifi uygun görmüştü.

Bunun üzerine TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi imar planının iptali istemiyle dava açmıştı. İstanbul 13'üncü İdare Mahkemesi

de söz konusu imar planının iptali istemiyle açılan davada TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi'ni haklı bularak imar planını iptal etmişti.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın karara itirazı üzerine dosya İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Dördüncü İdare Dava Dairesi'ne taşındı. Daire, 16 Aralık'ta verdiği kararda, söz konusu tesisin yapımında kamu yararı ve zaruret olduğuna dair hiçbir inceleme ve araştırma raporunun bulunmadığını kaydetti. Tesisin orman vasfındaki alanı ilerleyen yıllarda ne şekilde etkileyeceğine ilişkin kapsamlı bir çalışmanın da yapılmadığına dikkat çeken Daire, imar planının iptal edilmesi gerektiği sonucuna vardı.

Dava konusu alan 1/100.000 ölçekli İstanbul Çevre Düzen Planı'nda orman alanı görünüyor. Aynı zamanda Kuzey Karadeniz Kuşağı doğal sit alanı içindeki üçüncü derece sit alanında bulunan alan, Elmalı Barajı orta mesafe koruma kuşağında kalıyor.

2.1.3. Dünya Mirası Tarihi Yarımada'nın Değerlerini Korumakta Kararlıyız!

7 Şubat 2022

TMMOB Mimarlar Odası olarak yıllardır sürdürdüğümüz bütün çabalara ve alınan yargı kararlarına rağmen dünya mirası Tarihi Yarımada'da süregelen tarih ve kültür katliamlarının bir yenisi daha göz önüne çıkmış durumdadır.

Günlerdir basında çıkan haberlere, dilenen özürlerle rağmen hala toplumun gözü önünde inşaatı devam ettirilen ve mevzuata uydurulmaya çalışılan bu kaçak inşaatın Mimar Sinan'ın ustalık dönemi eserlerinden İstanbul'un ve dünya mirası Tarihi Yarımada'nın en önemli siluet değeri olan Süleymaniye Camii önünde yükselmesi toplumun haklı infialine neden olmuştur. Yapılan bütün açıklamalardan anlaşılan ise, daha uygun bir avan projeye göre düzeltmelerin yapılması yolu ile tarihe ve kültüre karşı işlenen ve işlenmekte olan suçların örtbas edilmesi ve sorumluların gizlenmesi sonucunun doğacağıdır.

Oysaki asıl ve temel sorun; 1985 yılından itibaren Dünya Mirası Listesi'ne alınan Tarihi

Yarımada'nın ulusal koruma yasa ve ilkelerine, uluslararası sözleşmeler olan Avrupa Kentli Hakları Deklarasyonu ve Avrupa Kentel Şartı, Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme, Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar (CESCR) Sözleşmesi, UNESCO ICOMOS Dünya Mirası Komitesi'nin 30. Dönem Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına ilişkin Vilnius Toplantısı Türkiye kararlarına da aykırı olarak, tarihi kimliğinden, kültüründen ve oluşmuş tüm değerleriyle bir bütün olan yapısından soyutlayarak basit bir yenileme mantığıyla yok eden ve usulsüzlüğü yargı kararları ile de onanmış "Yenileme alanları" ve "Avan proje" kararları ve uygulamalarıdır.

Dünya mirası Tarihi Yarımada'nın 1. derece koruma bölgesinde "Süleymaniye Yenileme" alanında kalan söz konusu inşaat, yenileme alanlarında yapılan kültür ve tarih katliamlarının en pervasızlarından biri olarak kent suçları tarihimizde yerini alacaktır. Ancak burada en can yakıcı ve gözden

kaçırılmaması gereken konu ise, bu suçların, doğal tarihi ve kültürel varlıklarımızı korumakla yükümlü kamu idareleri tarafından gerçekleştirilmiş ve gerçekleştirilmeye devam ediyor olmasıdır.

Özellikle “İstanbul I Numaralı Yenileme Alanları Koruma Kurulu” tarafından “Tarihi Yarımada Koruma Amaçlı İmar Planı kararları, ilgili mevzuat ve yargı kararlarına aykırı olarak 19/09/2019-18/07/2019 tarihli kararlar onaylanan avan proje koşullarına göre ruhsat işlemleri başlatılmış ve ardından Tarihi Yarımada Koruma Amaçlı İmar Planını (mevzuata göre İBB tarafından da onaylanması gereken ancak hala böyle bir onayın olmadığını açıklamalardan öğrendiğimiz) söz konusu avan projeye uydurabilmek adına Fatih Belediyesi tarafından 17.03.2021 tarihinde plan değişikliği yapılması için İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi’ne başvurulmuştur.

Konuya ilişkin İBB Belediye Meclisi’nin 16 Eylül 2021/838 kararında da görüleceği gibi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Planlama Müdürlüğü’nün 12/07/2021 gün ve 2021-3128-3639 sayılı yazısı ile, istenen plan değişikliğinin Tarihi Yarımada Koruma Amaçlı İmar Planı ilke kararları ve plan notlarına, tüm yasa yönetmelik ve yargı kararlarına aykırı olduğu açıkça belirtilmiş iken; İBB Meclisi, AKP’li meclis üyelerinin oyları ile hukuksuzlu-

ğu açık olan bu değişikliğe onay vermiştir ancak söz konusu plan değişikliği henüz yasal prosedürü tamamlanıp kamuoyuna ilan edilmiş değildir.

Başından sonuna kadar hukuksuz olan yenileme alanı ilanı, projelendirme ve inşaa süreci sonucunda ortaya çıkan yapılaşma, toplumun ve yetkililerin gözü önünde usulsüz kararlar ve ruhsatlara göre ve dahası o kararlara bile uymadan, Tarihi Süleymaniye Camii’ni gölgeleyen kadar devam ettirilmiştir. Tarihe, kente ve kültürel mirasımıza yapılagelmekte olan tahribatların simgesi olarak yerinde durmaktadır.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi olarak duyarlı tüm kamuoyunu, akademik çevreleri ve tüm meslektaşlarımızı İstanbul’un doğal, tarihsel, kültürel miras alanlarında, özellikle de Dünya Mirası Tarihi Yarımada’da süregelen tahribatlara karşı mücadele ve dayanışmaya;

Tüm yetkili ve ilgili idareleri asli görevlerini yerine getirerek bu süreçte alınan hukuksuz kararların iptali, kaçak yapının yıkılması ve sorumlularının yargı önünde hesap vermesinin sağlanması konusunda göreve çağırıyoruz.

Saygılarımızla...

*TMMOB Mimarlar Odası
İstanbul Büyükşehir Şubesi*

2.1.4. TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi Kadın Komisyonu 8 Mart Bildirisi

7 Mart 2022

Biz, farklı alanlardan, yaşlardan, görüşlerden gelen, feminist olan ya da olmayan, Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi’ne üye, bir grup mimar kadın, kadın komisyonumuzu* kurarken ortaya koyduğumuz; “kadın mimarlar arası çok yönlü dayanışma ağı örmek, eşitlik politikası üretmek ve bunu mesleki ortamlarda tartıştırmak, meslek içi ayrımcılıkları tespit etmek, denetlemek, cinsel tacizle mücadeleyi örgüt içinde kurumsallaştırmak, ulusal kadın ve lgbtiq+ mücadelesine destek vermek, ‘toplumsal cinsiyet ve mimarlık’ kuramına katkı sağlamak” amacımızdan dört yıldır vazgeçmedik. Salgın, ekonomik kriz, yoksullaşma, savaş ve antidemokratikleşme bizi engellemedi. Tartıştıkça birbirimizi tanıdık, derin dostluklar, bağlar kurduk. Bir kadın meslektaşımız taciz beyanıyla

bize ulaştığında ya da KHK ile işsiz kaldığında destek olmaya çalıştık. İstanbul Sözleşmesi’nin feshine karşı örgütümüzle karşı durduk. Eğitimler, etkinlikler çoğaldıkça birlikte öğrendik, birbirimizi fark ettik. İki büyük anket yaparak mimar kadınların sorunlarını tespit ettik, tarihe not düştük. Anketlere gelen yorumlarda komisyonumuz için söylenmiş, “varlığı bile iyi hissettiriyor” ifadelerini okuduk. Birbirimizin pandemi hikâyelerini tek tek seslendirirken gözlerimiz doldu. Birbirimizle çatıştık, birlikte dönüştük, birlikte kahkaha attık. Kişisel, duygusal, kırılmalı ve gündelik olanın, mesleki olmadığı sanılan her şeyin politikasını ısrarla sürdürdük. Sadece 8 Mart’larda değil, her ay toplandık. 8 Mart’larda mitinglere katıldık, Feminist Gece Yürüyüşü’nde birlikte yürüdük. Bugün geniş üye sayımız iki yüzü geçti. Elliden fazla aktif üye-

mizle hemen hemen her gün iletişim halindeyiz. Kadın mimarların iş yeri koşullarını, eşitsiz ücreti, ilk işten çıkartılan olmayı, işsizliği, mobbingi, anelik ve evliliğin mesleğe etkilerini, tacizi, erkek şiddetini, transfobiyi, homofobiyi, örgütümüzde tamamı erkek olan onur kurullarının işletim sorunlarını, görmezden gelinen, “bizde olmaz denilen” örgüt içi eşitsizlikleri tartıştık. Bazen sadece yüz yüze, birlikte sohbet etmek için Karaköy binamızda bir araya geldik. Geçen zaman içinde güzel işler yaptığımızda inansak da hep yolun başındaymışçasına heyecanlıyız ve eksiklerimizi tartışma-

ya devam ediyoruz.

8 Mart’ı anmak için 2022’de, yine birbirimize iyi gelmek için yan yana durduğumuzu bildirmekten büyük mutluluk duyuyoruz. Her 8 Mart çoğalacağız. Yeni katılımlarla güçleneceğiz, açık çağrılı toplantılarımızda, atölyelerimizde yine yan yana geleceğiz. İnanıyoruz ki yeni dönemi birlikte örgütleyeceğiz. Yaşasın 8 Mart, yaşasın kadın mimarların dayanışması! Yaşasın BARIŞ!

* *Kadın komisyonumuza ulaşmak, iletişim ağına dâhil olmak için mimarist.kadin.komisyonu@gmail.com adresine e-posta atabilirsiniz.*

2.1.5. 8 Mart Dünya Kadınlar Gününü Selamlıyoruz

8 Mart 2022

Dünyada ve ülkemizde direnişin sembolü olan 8 Mart 1857, New Yorklu 40 bin kadın tekstil işçisinin kötü çalışma koşullarını protesto etmek için greve çıktıkları ve fabrika binasına kitlenen işçilerin 129’unun yanarak can verdiği gündür.

Bugünün “Dünya Emekçi Kadın Günü” olarak anılması 26-27 Ağustos 1910 tarihinde Danimarka’nın Kopenhag kentinde 17 ülkeden 100’e yakın kadın delegenin katıldığı II. Enternasyonal Kadın Konferansı’nda Clara Zetkin ve arkadaşlarının önerisiyle olmuştur. 19 Mart 1911 tarihinde ise, binlerce kadının katıldığı ilk “Enternasyonal Kadınlar Günü” gerçekleştirilmiştir.

1857 yılından bugüne kadar 8 Martlar direniş sloganlarının eşzamanlı haykırıldığı mücadele günü olmuştur.

Yanı başımızda süren savaş, pandemi koşulları ile derinleşen kriz, gün geçtikçe artan işsizlik ve kadına yönelik şiddetin her türlü bu tabloyu gün geçtikçe daha da kötüleştirmektedir.

Pandemi koşullarında iktidar, kısmi ve esnek çalışma, geçici istihdam ve belirli süreli sözleşme adı altında çalışma biçimleri düzenlemiş, maaş kesintisine gitmiştir.

Okullar, kreşler açık değilken evden çalışma, kadın meslektaşlarımız için 7gün 24 saat süren bir emek sömürüsüne dönüşmüştür. Kadın meslektaşlarımıza yönelik iş hayatında eşit olmayan koşulların, cinsiyetçi yaklaşımların, espri adı altında küçümseyici söylemlerin, işten çıkarmalarda gözden ilk çıkarılan kişi olmalarının ve istifaya

zorlanmalarının karşısındayız.

Ekonomik kriz ve artan yoksulluğun derin izleri kadınların üzerinde artan bir yükür. Savaşlarda kadınlara yönelik cinsel şiddetin sistemli bir silah olarak kullanılmasını kınıyoruz. Kadınların yurtlarından zorunlu olarak göç ettirilmesi ile ilgili kirlili söylemlerin karşısındayız.

Tasarladığımız evler suç mahalline döndü. Kadınlar, evlerde, sokaklarda en “yakınları” tarafından öldürüldü ve biz ölümleri hiç bu kadar kanıksamamıştık.

İstanbul sözleşmesinin feshedilmesi nedeniyle sözleşmenin temsil ettiği kadınlar, çocuklar, LBGTIQ+ bireyler daha da savunmasız kalmıştır.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi olarak dünyada ve ülkemizde 1857’den beri emeğin ve mücadelenin simgesi olmuş 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nde eril şiddete maruz kalarak yaşamını yitirmiş tüm kadınları anıyoruz. Gerici iktidarın kadınlar üzerinden yürüttüğü baskıcı politikaların ve eril dilin karşısındayız.

Dünya Kadınlar Günü’nde mimar, Gezi direnişçisi ve tek suçu “kenti savunmak” olan Mücella Yapıcı’ya yapılanları kabullenmiyoruz.

Anlattığımız tablonun çok karanlık olduğunun farkındayız, fakat umudumuzu ve mücadele azmimizi hiç kaybetmeyeceğiz. Eşit ve özgür bir gelecek umuduyla kadın meslektaşlarımızın ve tüm kadınların “8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nü” selamlıyoruz.

TMMOB Mimarlar Odası

İstanbul Büyükşehir Şubesi Yönetim Kurulu

2.1.6. Üsküdar Burhaniye'deki Şehrizar Konakları'nın Ruhsatının Hukuka Aykırı Olduğu Danıştay Tarafından Onandı

8 Mart 2022 Salı

Üsküdar Burhaniye'de Boğaziçi bölgesi Küçük ve Büyük Çamlıca kentsel ve doğal sit alanı sınırlarında ve silüet alanı içinde kalan ve kamuoyunda Şehrizar Konakları olarak bilinen yapı ruhsatlarının iptal edilmesi kararı Danıştay tarafından onandı.

Danıştay: Hukuka uyarlık bulunmuyor

Şehrizar Konakları'nın ruhsatının iptal edilmesi kararını geçtiğimiz günlerde onayan Danıştay 6'ncı Dairesi, uygulama imar planı onaylanmadan yapı ruhsatı verilemeyeceğini belirterek söz konusu alanda bulunan 39 adet yapının ruhsatında hukuka uygunluk bulunmadığını kaydetti ve daha önce yerel mahkeme tarafından verilen iptal kararını onadı.

Ne olmuştu?

Şehrizar Konakları'nın yapıldığı alan Boğaziçi bölgesi Küçük ve Büyük Çamlıca kentsel ve doğal sit alanı sınırlarında ve silüet alanı içinde yer alıyordu.

Söz konusu alana mevcut planlarda 6,5 metre konut yapılaşma izni verilirken, İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) tarafından 2008 yılında onanan imar planında yükseklik 9,5 metreye çıkarılmıştı.

Mimarlar Odası'nın bu plana açtığı davada İstanbul 8'inci İdare Mahkemesi 17 Eylül 2009'da yürütmeyi durdurma kararı verince İBB bu kez de binaların taban alanı kat sayısının indirilip yüksekliğin aynı bırakıldığı başka bir planı onaylamıştı. Üsküdar Belediyesi de bu plana dayanarak 23 Temmuz 2010 tarihinde Üsküdar Belediye Başkanlığı tarafından 39 yapı ruhsatı verilmişti.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi de ruhsatlarının yürütmesinin durdurulması ve iptali istemiyle dava açmıştı. Dava kapsamında hazırlanan bilirkişi raporuna göre, 39 adet villa için verilen ruhsat izni planlama tekniklerine, şehircilik ilkelerine, üst ölçekli plan kararlarına ve kamu yararına uygun değildi.

Davalı Emlak Konut GYO, savunma dilekçesinde 'söz konusu arazinin devlete gelir getirmesi amacıyla değerlendirildiğini' öne sürmüştü.

İstanbul 4'üncü İdare Mahkemesi de Ocak 2012'de söz konusu raporu hükme esas almış ve villaların ruhsatını iptal etmişti. Kararda, villaların Boğaziçi silüetini olumsuz etkilediği belirtilmişti. Ancak, Toplu Konut İdaresi (TOKİ) iştiraki Emlak Konut GYO ve Çalık Holding iştiraki GAP İnşaat tarafından yapılmaya başlanan villalar ile ilgili bu karar yerine getirilmedi.

Mahkemenin kararı doğrultusunda yapılması gereken inşaatın durdurularak mühürlenmesi idi, ancak İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü bu karara uymadı. Bakanlığın mahkemeye gönderdiği işleme konulmama yazısında "Taşınmaz üzerinde sürdürülen çalışmanın TOKİ ile özel inşaat firması arasında gelir paylaşımı modeliyle gerçekleştirilen bir proje olduğu ve proje sonunda elde edilecek kaynağın kamuya aktarılmasının söz konusu olduğu" yazıyordu.

Mahkemenin iptal kararı üzerine davalılar Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Üsküdar Belediyesi ve Emlak Konut GYO kararı temyiz etti. Tetkik hakiminin ruhsatı iptal eden kararın bozulması görüşünü vermesi üzerine Danıştay 6'ncı Dairesi de Mayıs 2013'te aynı yönde bir karara imza atmıştı.

Kararın bozulması üzerine dosya Şubat 2014'te yerel mahkemeye gönderilmiş, ancak İstanbul 4'üncü İdare Mahkemesi verdiği iptal kararında direnmişti. Davalılar bu karara da itiraz edince dosya bu defa da Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na taşınmıştı. Kurul, Nisan 2016'da verdiği kararda temyiz talebini reddetmiş ve mahkemenin verdiği iptal kararını onamıştı. Davalılar bu defa da Kurul'a kararın düzeltilmesi talebinde bulunmuş, Kurul bu talebi de reddetmişti.

Danıştay 6'ncı Dairesi, son kararıyla birlikte Şehrizar Konakları'nın yapı ruhsatının iptal edilmesi kararını onadı. Kararın sonuçlarının ortadan kaldırılarak söz konusu alanın eski haline getirilmesi gerekir.

2.1.7. Savaşın Kurbanı Hep Kadınlar Oluyor!

17 Mart 2022

Afganistan, Suriye, Ukrayna...

Her nerede olursa olsun savaşın insanlık suçu olduğunu, çözüm yerine karşılıklı yıkım getirdiğini, toplumun tüm kesimiyle birlikte, kültürel miras, doğal çevre ve ekonomiyi etkilediğini biliyoruz.

Ancak savaşın derin etkisine en çok maruz kalan çocuklar, kadınlar ve LGBTIQ+ lar adına bizler, her türlü şiddetle mücadele ettiğimiz gibi bugün

de barışı talep etmeye tüm gücümüzle devam edeceğiz.

Savaşa karşı ayağa kalkan herkesle birlikte tüm dünyaya sesleniyoruz, Rusya ve Ukrayna'daki kadın ve çocuklar başta olmak üzere tüm dünya-daki savaş mağdurları ve barış savunucularının yanındayız.

TMMOB Mimarlar Odası

İstanbul Büyükşehir Şubesi Kadın Komisyonu

2.1.8. GATA Arazisini Yapılaşmaya Açacak İmar Planları İptal Edildi

8 Nisan 2022 Cuma

Haydarpaşa Garı ve Haydarpaşa Limanı'nın yanında yer alan eski Haydarpaşa Gülhane Askeri Tıp Akademisi (GATA) arazisini yapılaşmaya açacak imar planları iptal edildi. Mahkeme, imar planlarının arazinin yakın çevresinde yapılaşma ve ulaşım altyapısı yoğunluğunu artıracığını belirtti.

TMMOB Mimarlar Odası ve Şehir Plancıları Odası'nın imar planlarının iptali istemiyle açtığı davaya İstanbul 12'nci İdare Mahkemesi baktı. Dava kapsamında 8 Ekim 2021'de bilirkişiler eski GATA arazisinde keşif ve inceleme yaptı. Bilirkişilerin hazırladıkları rapora göre:

– Söz konusu alanın hastane ve yükseköğretim alanı olmak üzere iki fonksiyon alanına ayrılması mekânsal planlarda arazi kullanımı kararlarının belirlenmesinde yer seçim kriterleri ile paralellik göstermiyor.

– İmar planı değişikliği söz konusu arazinin yakın çevresinde yapılaşma ve ulaşım altyapısı üzerindeki yoğunluğu artıracak.

Bilirkişi heyeti yukarıdaki gerekçelerle imar planı değişikliğinin şehircilik ve planlama ilkelerine uygun olmadığı görüşüne vardı.

Mahkeme de bilirkişi raporu doğrultusunda dava konusu imar planı değişikliğinin kentsel ölçekte yoğunluk, ulaşım ve çevresel etkilere dair bilimsel araştırmalara dayanmadığını belirtti. Araziye yapılmak istenen sağlık ve yükseköğretim yatırımları yönünden alana dair araştırmalara yer verilmediğini kaydeden mahkeme, imar planı de-

ğişikliğinin şehircilik ilke ve esaslarına, planlama tekniklerine ve kamu yararına uygun olmadığına hükmetti ve planları iptal etti.

Ne olmuştu?

15 Temmuz 2016'daki darbe girişiminden bir ay sonra çıkarılan kanun hükmünde kararname ile Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nin içinde yer aldığı arazinin 'askeri alan' statüsü darbe girişiminden bir ay sonra çıkarılan kanun hükmünde kararnameyle kaldırıldı. Toplam 117 dönümlük arazinin 50 dönümü hastane olarak kullanılmak üzere Sağlık Bakanlığı'na, yaklaşık 66 dönümlük kısmı da eğitim ve öğretim hizmetlerinde kullanılmak üzere Sağlık Bilimleri Üniversitesi'ne tahsis edildi. Bu devir işlemiyle birlikte hastanenin ismi Sultan Abdülhamit Han Eğitim ve Araştırma Hastanesi olarak değiştirildi. Hastanenin yakın çevresinde bulunan hastaneler de Sağlık Bilimleri Üniversitesi bünyesinde toplandı.

İsmi değiştirilen hastanenin ana binası ise İstanbul 6 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını koruma Bölge Kurulu'nun kararı ile korunması gereken tescillenmiş bir kültür varlığı.

İmar planı notlarına göre, dava konusu arazinin imar planı 'Sağlık Bakanlığı ve Sağlık Bilimleri Üniversitesi'nin yatırım yapabilmesi, ihtiyaçları ve amaçları doğrultusunda hizmet verebilmeleri için yeni yapılara ihtiyaç duyması' sebebiyle değiştirildi. Oysa eski adıyla GATA'nın çevresinde Haydarpaşa Numune Hastanesi, Siyami Ersek Kalp ve Göğüs Hastalıkları Hastanesi ve Marmara Üniversitesi gibi çok sayıda sağlık ve eğitim tesisi bulunuyor.

Haydarpaşa Limanı ve garının çevresindeki kamu arazilerine yönelik imar değişikliklerinin kamu yararıyla uzaktan yakından hiçbir ilgi-si yoktur. Kamuya ait olan bu alanlar, özellikle ya bakımsız ya da metruk bir halde bırakılarak gerçek sahiplerinden yani halkın kendisinden koparılıyor. Bu örnekte olduğu gibi eski adıyla

GATA arazisinin özel hastaneler zinciri bulunan bakanın başında bulunduğu Sağlık Bakanlığı'na devredilmesinin altında yatan gerçek sermaye sahiplerinin ceplerini doldurma isteğidir. TMMOB Mimarlar Odası olarak Anayasa'nın verdiği yetkiyle rant odaklı projelere karşı hukuki mücadele yürütmeye devam edeceğiz.

2.1.9. Danıştay Tarihi Yarımada'da Bilimsel Verilere Dayanmayan İhya Kararını Bozdu

20 Nisan 2022 Çarşamba

Danıştay 6'ncı Dairesi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin 2012 yılında verdiği İstanbul'un tarihi yarımadasındaki medreseler, camiler, mescid ve tekkelerin bilimsel verilere dayanmayan ihya kararını bozdu. İmar planlarına sonradan eklenen notlara göre, kayıp eser niteliğindeki eserler yeterli arşiv taraması yapılmadan ve bilimsel verilere dayanmadan İBB'nin tarihi yarımada uygun gördüğü yerlere yapılacaktır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) 16 Ağustos 2012'de tarihi yarımada kayıp eser niteliğindeki Kızıltaş Mescidi, Kepenek Camii, Bostancılar Tabhanesi Mescidi, Emirler Mescidi, Bekarbey Tekkesi, Abayı Mescidi, Karagöz Mescidi, Baba Hasan Camii, Uncu Hafız Medresesi ve Mimar Ayas Camii'nin imar planına işlenen notlarla "ihyasına" karar vermişti.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, belirli dönem haritalarındaki izlerin üzerinden veya birkaç görsel belgeden hareketle yeniden inşa etmenin ihya ve çağdaş koruma ilkeleri açısından bir karşılığının olmadığını belirtmiş, söz konusu işlemin iptali için İBB ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'na karşı dava açmıştı.

Keşif ve bilirkişi incelemesi yapıldı

Davaya bakan İstanbul 3'üncü İdare Mahkemesi, dava konusu ile ilgili keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırmıştı. İnceleme sonucunda kayıp eserlerle ilgili şu tespitlere ulaşılmıştı:

– **Uncu Hafız Halil Medresesi:** Sadece iki fotoğrafa dayalı olarak yetersiz veri ile üçüncü boyutla ilgili somut veriler olmadan şu andaki mevcut arsanın konumu ve halihazır kullanımı, tüm medreseyi yerinde yeniden yapmaya ve proje üretmeye imkan tanımaz.

– **Bostancılar Tabhanesi Mescidi:** 1870'lerde tren yolunun Sirkeci'ye gelmesi sırasında mescit harap olmuş, 1950'lerde sahil yolu yapılırken tümüyle ortadan kalkmış, üzerinde Turgutreis heykeli bulunmaktadır. Kısıtlı veriler ve uzaktan çekilmiş az sayıdaki fotoğraf ile kartpostala dayanarak yeniden inşa etmek, söz konusu yapının bulunduğu yerin dünya mirası alanı kapsamında olması ve sahil yolunda peyzaj düzenlemesi yapılmış olması nedeniyle uygun değildir.

– **Saraçhane Mescidi – Mimar Ayas Mescidi:** Yapıların özgün yeri Saraçhane'de Horhor Caddesi ile Macar Kardeşler Caddesi'nin kesişimindeki refüjdür. İhya edilmek istenen yer ise arkeolojik park alanında yer almaktadır. Bu alanda inşaat ve kazı yapılması durumunda Bizans dönemi kalıntıları da ortaya çıkacak. Burada yeni bir bina inşa etmek arkeolojik alan koruma ilkeleri açısından uygun değil.

– **Emirler Mescidi:** Buranın özgün yeri Sirkeci'deki Ankara Caddesi ile İstasyon Caddesi kesişimidir. Günümüzde buradan tramvay hattı geçmektedir. İhya edilmesi için öngörülen alan ise TCDD alanı içinde kalan parktır. Bu alanın yakınında yani Marmaray girişine yeni bir bina inşa etmek arkeolojik alan koruma ilkeleri açısından uygun değildir.

– **Bekarbey Tekkesi:** Yapının özgün yeri Cerrahpaşa Tıp Fakültesi bahçesidir. İhya için ise yine Cerrahpaşa Tıp Fakültesi bahçesinde yolda kalan bir alan öngörülmüştür. Rekonstrüksiyon için yeterli görsel malzeme bulunmazken, kullanımı arkeolojik alan koruma ilkeleri açısından uygun değildir.

– **Kepenekçi İshak Camii:** İhya edilecek yapıyla ilgili yeterli bilgi ve görsel bulunmamaktadır. Orijinal yerinde ve büyüklükte yapılamaması tarihi

yarımadaanın silüetinde sahte bir ihya yapı yaratılması kentsel yerleşmeye uygun bulunmamıştır. Mahkeme, 30 Kasım 2019'da yürütmenin durdurulmasına hükmetmiş, ancak daha sonra da davayı reddetmişti. Karar temyiz edildiği için dava dosyası Danıştay'a taşınmıştı. Danıştay 6'ncı Dairesi de 17 Kasım 2021 tarihli kararında, "**ka-yıp eserlere yönelik ihya kararı alınırken re-konstrüksiyonun sağlam ve bilimsel verilere**

dayalı olması gerektiğine" vurgu yaptı. Taşınmaz üzerinde ilgili kurum ve kuruluş arşivlerinden her türlü görsel ve yazılı bilgi ve belgenin toplanması ve değerlendirilmesi gerektiğine işaret etti. Söz konusu işlemler yapılmadığı için yerel mahkemenin kararında hukuka uygunluk bulmayan Danıştay kararı bozdu. Dosya yeniden karar verilmesi için İstanbul 3'üncü İdare Mahkemesi'ne gönderdi

2.1.10. Validebağ Korusu'nun SİT Alanı Özelliğini Kaybettirecek Kurumlarının Kararlarına Durdurma

12 Mayıs 2022 Perşembe

İstanbul'un Üsküdar ilçesinde yer alan Validebağ Korusu'na yapılmak istenen Millet Bahçesi projesiyle ilgili İstanbul 1 No'lu Tabiat Varlıklarını Koruma Komisyonu ve İstanbul 6 No'lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun; korunun, doğal SİT alanı özelliğini kaybettirecek kararlarını mahkeme durdurdu.

Validebağ Gönüllüleri Derneği'nin davacı, TMMOB'ye bağlı İnşaat Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, Ziraat Mühendisleri Odası, Çevre Mühendisleri Odası'nın müdahil, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın davalı olduğu dosyaya İstanbul 6'ncı İdare Mahkemesi baktı.

Korunun doğal SİT alanı özelliğini 'nitelikli doğal koruma alanı'na çevirerek yapılaşmaya açacak kurul kararlarının iptali istemiyle açılan davada, mahkeme 1'nci derece doğal sit alanlarına müdahalede bulunulmaması gerektiğini belirterek yürütmeyi durdurma kararı verdi. Heyet, koruma kurumlarının koruyla ilgili verdiği karar sonucunda kamu yararı dışında iş ve işlemler yapılabileceğini, bu durumun da telafisi güç ve imkansız zararlar doğurabileceğini kaydetti.

Mahkemenin kararındaki diğer değerlendirmeler şöyle:

– Korunun hukuki statüsü 1'inci derece doğal SİT alanıyken ilgili kurul tarafından "nitelikli doğal koruma alanı" olarak yeniden tarif edilip tescillendi, ancak koruyla ilgili süreç Çevre ve Şehircilik Bakanlığı aşamasındaydı. "Nitelikli doğal koruma alanı" statüsü dava konusu parselde özgülenmeden işlem tesis edildi.

– Kurul kararlarında teknik bakımdan sadece peyzaj projesi ele alındı. Peyzaj projesi ve raporunda yer verilen hususlar alanın ekolojik yapısını ortaya koymuyor.

– Peyzaj projesinde yer verilen inşaatla ilgili metraj miktarları eksik.

– İnşaat projesi koru kavramına uymuyor, içerdiği çocuk oyun alanı, fitness alanı ve lüks kaplama malzemeleri koruyu millet bahçesi veya park düzeyine düşürecek.

– Proje alanda bulunan habitatlar özelindeki etkiler ortaya konulmadı, yoğun inşaat süreci korudaki ekosistemi olumsuz yönde etkileyecek ve sonunda kullanıcı sayısını artırarak çöküşüne neden olacak.

Ne olmuştu?

1999 yılında 'Doğal Sit Alanı' olarak tescillenen İstanbul Üsküdar'da bulunan Validebağ Korusu, 2014 yılında iki yıllığına İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne devredildi. 22 yıldır koruyu 'koruyabilmek' için mücadele eden bölge sakinlerinin çabalarıyla koruda bir faaliyette bulunulmadı. 2018 yılında koru için "Millet Bahçesi Projesi" hazırlandı ancak bu da hayata geçmedi.

Üsküdar Belediyesi Meclisi Mart 2020'deki koronavirüs salgın hastalığının başlangıcında olağüstü gündemle toplanarak mülkiyeti Hazine'ye ait olan korunun 261 bin. 5 metre karelik bölümünü bakım ve onarım gerekçesiyle Üsküdar Belediyesi'ne tahsis etti. Bu gelişmeden yaklaşık bir yıl sonra Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum, 24 Nisan 2021'de Üsküdar'ı ziyaretinin ardından sosyal medya hesabından Validebağ Korusu'nda, Üsküdar Belediyesi ile birlikte "Dü-

zenleme ve Rehabilitasyon Projesi” gerçekte-
receklerini duyurdu.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şu-
besi, Validebağ Korusu'nun 1'nci derece doğal SİT

alanı özelliğinin korunması amacıyla davalar aç-
mıştı. Aynı mahkeme geçtiğimiz yıl Haziran ayında
koruya Millet Bahçesi yapılması amacıyla hazırla-
nan imar planlarıyla ilgili yürütmeyi durdurmuştu

2.1.11. Atatürk Havalimanı'nda Mimarlık, Şehircilik İlkeleri Yok Sayılarak ve Kamu Yararı Göz Ardı Edilerek Yıkım Süreci Başlatıldı!..

17 Mayıs 2022 Salı

1900'lerin başında Türkiye'de ilk hava ulaşımının
başlatıldığı yer olan, 1933 yılından itibaren sivil
havacılık alanında hizmet vermeye başlayan,
1953'te uluslararası hava taşımacılığına açılan
Atatürk Havalimanı, kapatıldığı güne dek ulusla-
rarası havaalanı standartlarında ulaşım hizmeti
vermekteydi.

Bütün bu taşıdığı değerlere rağmen Cumhur-
başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, seçim projesi
olarak Atatürk Havalimanı'nı Millet Bahçesi ilan
etmesiyle yıkım süreci başlamış oldu.

İlk olarak pandemi sürecinde kapalı kapılar ardın-
da üretilen proje ve yapılan ihaleyle 17/35 numara-
lı pist kırılarak alanda bir hastane yapılmasıyla,
alandaki büyük çaplı bir tahribat gerçekleşmişti.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir
Şubesi, Covid-19 salgını gerekçe gösterilerek
yapılan Atatürk Havalimanı Pandemi Hastanesi
ile ilgili olarak 27 Mayıs 2020 tarihinde İstanbul
Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda
bulunmuştu.

Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi ta-
rafından Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı'na
yapılan suç duyurusunu savcılık iki hafta sonra
12 Haziran'da "...yapılan şikâyet başvurusunun
soyut ve genel nitelikte olduğu, Atatürk Haval-
manında yapıldığı belirtilen inşaatın yeri ile ilgili
takdir ve değerlendirme yetkisinin idareye ait ol-
duğu" gibi hukuksuz bir gerekçe ile reddetti.

Bu kez 29 Nisan'da yapıldığını basından öğren-
diğimiz yeni bir ihaleyle Atatürk Havalimanı'na
Millet Bahçesi yapılmak üzere alanda yıkım ça-
lışmalarına başlandı.

Açık duyuru olmadan seçilmiş şirketlerin davetli
olduğu ihalenin katılımcılarının ve ihaleyi kaza-
nan şirketin bilgileri basında yer aldıktan sonra
tüm kamuoyu tarafından öğrenilmiştir.

İhaleye davet edilen Yapı ve Yapı İnşaat, Mapa
İnşaat, Limak İnşaat, YSE Yapı, Yda İnşaat ve
Kolin İnşaat şirketlerinin bu iktidar döneminin en
çok iş yapanlar olması tesadüf değildir.

2 milyar 127 milyon 978 bin TL bedelle ihaleyi
alan Yapı ve Yapı İnşaat Şirketinin bu bedel kar-
şılığında alanda ne yapacağı bile bilinmemekte-
dir. Alanda yıkımın ve rant tesislerinin yapılması-
nın bir aracı olarak Millet Bahçelerinin kullanıldığı
anlaşılmaktadır.

Karar verenler ve yıkımı gerçekleştirenler, Ata-
türk Havalimanını yıkmak suretiyle kamuyu zara-
ra uğratmakta ve suç işlemektedirler.

Yapılan yıkımların, mimarlık ve şehircilik ilkeleri-
ne, planlama esaslarına, kamu ihale mevzuatına,
kamu yararına ve hukuka aykırı olması nedeniyle
derhal durdurulması gerekmektedir.

Bu amaçla her türlü hukuki girişimlerde bulunaca-
ğımızı kamuoyuna saygılarımızla duyuruyoruz.

TMMOB Mimarlar Odası

İstanbul Büyükşehir Şubesi

2.1.12. "Atatürk Havalimanı Mega Bir Özelleştirme Projesine Kurban Ediliyor, Millet Bahçesi Projesiyle Kamuoyu Oyalanıyor."

24 Mayıs 2022 Salı

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şu-
besi, geçtiğimiz hafta yıkımına başlanan Atatürk
Havalimanı'na yapılacağı söylenen Millet Bahçesi
ihalesinin durdurulması ve iptal edilmesi için

dava açtı. Mahkemeden acele bir biçimde davalı
Toplu Konut İdaresi'nin ilk savunması dahi alın-
madan yürütmenin durdurulması talep edildi.

İstanbul Nöbetçi İdare Mahkemesi'ne sunulan
dava dilekçesinde Atatürk Havalimanı'na yapıl-

ması planlanan Millet Bahçesi ve Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatı İnşaatları ile Altyapı ve Çevre Düzenlemesi Yapım İşi'nin 2 milyar 127 milyon 978 bin liraya Yapı ve Yapı İnşaat isimli şirkete ihale edildiği hatırlatıldı. Havalimanının yıkımının durdurulmaması ve söz konusu ihale doğrultusunda uygulama yapılması halinde telafisi güç ve imkânsız zararların doğacağına işaret edildi.

Ne olmuştu?

İstanbul Atatürk Havalimanı Nisan 2019'da 3'üncü Havalimanı'ndaki hava trafiğiyle çakıştığı gerekçesiyle tarifeli uçuşlara kapatıldı, ancak pistler kargo, bakım/onarım, genel havacılık, hava taksi, iş uçuşları, devlet uçakları ile yapılan uçuşlar ve otoritenin uygun göreceği trafiklere hizmet vermeye devam etti. Ekim 2019'da "Millet Bahçesi" hazırlıkları kapsamında apronda faaliyetleri sona eren tesis ve binaların yıkım işi için ihale yapıldı, Kasım ayında da yıkım başladı. O günlerde havalimanı sahasının sadece millet bahçesi olarak kullanılmayacağı, yapılaşmaya açılacağına anlaşıldığı haberler yayınlandı. Buna göre havalimanı sahasına külliye, gençlik merkezi, müze, cami, devlet konuk evi, spor alanı, yaşam merkezi, afet toplanma alanı, fuar yapılması planlanıyordu.

Bu gelişmeler yaşanırken tüm dünyayı etkileyen koronavirüs salgınıyla mücadele gerekçesiyle maliyeti 2 milyar TL'yi bulan iki pisti kırılarak pandemi hastanesi yapıldı.

Hastanenin inşaatını AKP iktidarı boyunca Türkiye'de en fazla ihale alan beş şirketten biri olan Rönesans Holding yaptı. Şirkete inşaat için Avrupa Yatırım Bankası'ndan 200 milyon Euro kullanıldı.

Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi bu dönemde pistin kullanılamaz hale getirilmesiyle ilgili sorumlular hakkında suç duyurusunda bulundu. Hukuksuz bir kararla hapsedilen avukatımız Can Atalay 27 Mayıs 2020'de davayı açmıştı. Çok hızlı bir şekilde 12 Haziran'da sorumlular hakkında takipsizlik kararı verildi.

İnşaat sürerken kamuoyunda hastanenin pistin kullanılamaması için yapıldığı iddiaları da dile getiriliyordu. Bu iddia Ocak 2022'de Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu tarafından canlı yayında itiraf edildi. Karaosmanoğlu, aynı yayında "Burası millet bahçesi olacak. Bütün

İstanbul'a hizmet edecek" demişti. Karaismailoğlu, 9 Nisan 2022'de İstanbul Havalimanı'nda görev yapan muhabirlerle bir araya geldiği ve basın mensuplarının sorularını yanıtladığı sırada da "Atatürk Havalimanı'ndaki sıkıntıları biliyorduk zaten. Atatürk Havalimanı hikayesi kapandı, gitti. Oranın şimdi kuzey-güney pistine 'Millet Bahçesi' olarak işe başlanıyor" diye konuşmuştu.

Kamuoyu, bu gelişmelerden bir ay sonra 9 Mayıs 2022'de Sözcü gazetesinden Çiğdem Toker'in haberiyle Toplu Konut İdaresi'nin (TOKİ) Atatürk Havalimanı'na Millet Bahçesi yapılması için sessiz sedasız ihaleye çıktığını öğrendi. Pazarlık usulüyle yapılan ihaleye altı şirket davet edildi. Altı şirketten üçü 3'üncü havalimanını yapan "beşli konsorsiyum" üyesi: Kolin, Mapa, Limak. Diğerleri de 3'üncü havalimanını işletmek üzere kurulan özel şirket İGA'nın üyeleri. İhalenin davet usulü yapılması Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin 'b' bendindeki istisna hallerine dayanırdı. Yasa maddesine göre bu haller doğal afet, salgın hastalık, savaş vb. durumlar. İhale 2 milyar 127 milyon 978 bin TL'ye Yapı ve Yapı İnşaat isimli şirkete verildi.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum, 15 Mayıs 2022'de Atatürk Havalimanı'nın yıkılacağını ve 132 bin ağaçla Türkiye'nin en büyük Millet Bahçesi yapılacağını açıkladı. Bir gün sonra da havalimanına iş makineleri girdi ve yıkım başladı.

Mimarlar Odası, Atatürk Havalimanı'nın kapatılmasından bu adımın bir özelleştirme projesi olduğunu ve kamunun zarar uğratıldığını söylüyor. Bu projeler hukuki süreçlere rağmen siyasilere gerçeğe aykırı sözleriyle sürdürüldü, sürdürülüyor.

Kültür Bakanı'ndan 'havacılık' açıklaması

Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, 17 Mayıs'ta telefon bağlantısıyla katıldığı bir televizyon yayınında "iki havalimanı da (3'üncü Havalimanı ve Atatürk) aynı hava koridorunu kullanıyor. İkisine aynı anda iniş ve kalkış yapılamıyor. Ya birini açık tutacaksınız ya da diğerini..." dedi. Havacılık uzmanları ise, dünyanın birçok yerinde birbirine çok yakın ve kesişen pistlerin iyi bir radar hizmeti ve hava trafik kontrolüyle çalıştığını söylüyor.

Tabanda beş metreyi aşan beton var

Havalimanı sahasına yapılacakı söylenen Millet Bahçesi ile ilgili de uzmanların dile getirdiği bazı imkânsızlıklar var. Örneğin uçakların iniş sırasında yere uyguladığı tonlarca baskı nedeniyle tabanda yer yer 5 metreyi aşan beton bloğu yer alıyor. Böyle bir tabanda ağaçların yaşaması söz konusu imkânsızlıklardan biri.

Kamulaştırılmış alan

Havalimanının bulunduğu alanda 200'den fazla parsel bulunuyor. 1980'li yıllarda başlayan kamulaştırma süreciyle bağlantılı olarak burada 50'den fazla parsel, kırılan pistin yapılması için kamulaştırıldı. Havalimanının genişletilmesi için yapılan bir işlemdi. Burası kamulaştırılmış bir

alan olduğu için amacı dışında hiçbir işlem için kullanılamaz.

Atatürk Havalimanı'na İstanbul'un her yerinden raylı sistemlerle ulaşmak kolay. Havalimanı olarak gerekli bütün altyapı niteliklerine de sahip. Kapatılmadan önce yolcu kapasitesi 230 bin kişiye çıkmıştı, dünyada 17'inci sırada yer alıyordu. Bu bilgiler ışığında 8.4 milyar Euro zarara neden olacak bir yıkıma neden devam edilir?

Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi olarak Atatürk Havalimanı'nın mega bir özelleştirme projesine kurban edildiğini, Millet Bahçesi projesiyle kamuoyunun oyalandığını duyuruyoruz.

Atatürk Havalimanı'nın yıkımı derhal durdurulmalı, bulunduğu yerde çalışmaya devam etmelidir.

2.1.13. Tarihi Yarımada'da Bilimsel Verilere Dayanmayan İhya Kararı İptal Edildi

27 Mayıs 2022 Cuma

İstanbul 3'üncü İdare Mahkemesi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin (İBB) 2012 yılında verdiği Tarihi Yarımada'daki medreseler, camiler, mescid ve tekkelerin bilimsel verilere dayanmayan ihya kararını iptal etti. Mahkeme, kültür varlıklarıyla ilgili kurum ve kuruluşların arşivlerinden görsel, bilgi ve belge toplanmadan ihya kararı verilmesinin hukuka uygun olmadığını kaydetti.

İmar planlarına sonradan eklenen notlara göre, kültür varlığı niteliğindeki kayıp eserler yeterli arşiv taraması yapılmadan ve bilimsel verilere dayanmadan İBB'nin ve İstanbul 4 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun uygun gördüğü yerlere yapılacaktı.

Ne olmuştu?

İBB, 16 Ağustos 2012'de tarihi yarımada da kayıp eser niteliğindeki Kızıldaş Mescidi, Kepenek Camii, Bostancılar Tabhanesi Mescidi, Emirler Mescidi, Bekarbey Tekkesi, Abayi Mescidi, Karagöz Mescidi, Baba Hasan Camii, Uncu Hafız Medresesi ve Mimar Ayas Camii'nin imar planına işlenen notlarla "ihyasına" karar vermişti. Karar, İstanbul 4 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun onayından da geçmişti. TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, belirli dönem haritalarındaki izlerin üzerinden veya birkaç görsel belgeden hareketle

yeniden inşa etmenin ihya ve çağdaş koruma ilkeleri açısından bir karşılığının olmadığını belirtmiş, söz konusu işlemin iptali için İBB ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'na karşı dava açmıştı.

Keşif ve bilirkişi incelemesi yapıldı

Davaya bakan İstanbul 3'üncü İdare Mahkemesi, dava konusu ile ilgili keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırmıştı. Kayıp eserlerin yeniden inşa edilmek istendiği alanlarda inceleme yapan bilirkişi heyetinin bazı tespitleri şöyle:

– **Bostancılar Tabhanesi Mescidi:** 1870'lerde tren yolunun Sirkeci'ye gelmesi sırasında mescit harap olmuş, 1950'lerde sahil yolu yapılırken tümüyle ortadan kalkmış. Özgün yeri Cankurtaran ile Sirkeci arasında sahil bandında bulunuyor, ancak günümüzde üzerinde Turgut Reis heykeli yer alıyor.

Bilirkişi heyeti, kısıtlı veriler ve uzaktan çekilmiş az sayıdaki fotoğraf ile kartpostala dayanarak yeniden inşa etmek, söz konusu yapının bulunduğu yerin dünya mirası alanı kapsamında olması ve sahil yolunda peyzaj düzenlemesi yapılmış olması nedeniyle uygun olmadığı kanaatinde.

– **Saraçhane Mescidi – Mimar Ayas Mescidi:** Yapının özgün yeri Saraçhane'de Horhor Caddesi ile Macar Kardeşler Caddesi'nin kesişimindeki refüj. Buraya fiili imkansızlık nedeniyle yeniden inşa edilemeyeceğinden İBB'nin Saraç-

hane'deki binasının yanında bulunan arkeolojik parka yeniden inşa edilmek isteniyor.

Bilirkişi heyeti, bu alanda inşaat ve kazı yapılması durumunda Bizans dönemi kalıntıları da ortaya çıkacağını, bu durumun arkeolojik alan koruma ilkelerine uygun olmadığını söylüyor.

– **Emirler Mescidi:** Buranın özgün yeri Sirkeci'deki Ankara Caddesi ile İstasyon Caddesi kesişimi. Emirler Mescidi Eylül 2020'de İBB'nin park alanına heykel koyduğu için AKP yanlısı Sabah gazetesi tarafından da gündeme getirilmişti. Haberde koruma kurulunun söz konusu alanı cami olarak da tescil ettiği görülmüyordu. Haberin yayınlanmasından sonra heykel parktan kaldırıldı.

– **Bekarbey Tekkesi:** Yapının özgün yeri Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nin bahçesi. Bilirkişi heyeti, hastanenin Samatya sahiline bakan kısmında olan kayıp eserin yeniden inşa edilmesi için yeterli görsel malzeme olmadığına dikkat çekiyor. Arkeolojik alanda kalan alanda kazı yapma ve bina inşa etmenin koruma ilkeleri açısından uygun olmadığını söylüyor.

– **Kepekçi İshak Camii:** Bilirkişi heyeti, yapıyla ilgili yeterli bilgi ve görsel bulunmadığını söylüyor. Cami, 1955 yılında yol genişletme çalışması

nedeniyle yıkılmış. Günümüzde caminin özgün yerinin bir kısmından yol geçiyor, kısmen de eski ismiyle Beyazıt Maliye Muhasebe Yüksek Okulu bulunuyor. Okul kullanılmadığı gibi çürümeye terk edilmiş vaziyette.

Bilirkişi heyeti, kayıp eserin orijinal yerinde ve büyüklükte yapılamamasının tarihi yarımadanın silüetinde sahte bir ihya görüntüsüne neden olduğunu belirtiyor.

Danıştay ihya kararını bozmuştu

Mahkeme, 30 Kasım 2019'da yürütmenin durdurulmasına hükmetmiş, ancak daha sonra da davayı reddetmişti. Karar temyiz edildiği için dava dosyası Danıştay'a taşınmıştı. Danıştay 6'ncı Dairesi de 17 Kasım 2021 tarihli kararında, "**ka-yip eserlere yönelik ihya kararı alınırken re-konstrüksiyonun sağlam ve bilimsel verilere dayalı olması gerektiğine**" işaret ederek ilgili kurum ve kuruluş arşivlerinden görsel, bilgi ve belgenin toplanması ve değerlendirilmesi gerektiğini belirtmişti. Danıştay, bu işlemler yapılmadığı için yerel mahkemenin kararını bozmuştu.

Yerel mahkeme de 28 Nisan 2022 tarihli kararıyla Tarihi Yarımada'nın imar planı notlarına sonradan eklenen ihya kararlarını iptal etti

2.1.14. Etiler Polis Okulu Arazisindeki İnşaat Hukuksuzdur, Derhal Durdurulmalıdır!

3 Haziran 2022 Cuma

İstanbul'un Beşiktaş ilçesindeki Akat Mahallesi'nde bulunan ve imar planı Ekim 2019'da iptal edilen **Etiler Polis Meslek Yüksekokulu** arazisi basından edinilen bilgiye göre İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından, Atatürk Havalimanına yapılacak olan "*Millet Bahçesi ve Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatılar İnşaatları ile Bu İnşaatlara Ait Altyapı ve Çevre Düzenlemesi İşii*" ihalesini alan **Yapı&Yapı** isimli şirkete satıldı.

Şirket yaklaşık 2 hafta önce alanda inşaat faaliyetlerine başlamıştır. İmar planları olmayan bir yerde başlayan bu kaçak inşaatlar derhal durdurulmalıdır.

Ne olmuştu?

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Beşiktaş Akat Mahallesi'nde bulunan Etiler Polis Meslek Yük-

sekokulu ile bu parsellerin kuzeyinde bulunan tescil dışı alana ilişkin 26 Aralık 2012 tarihinde 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 Ölçekli Uygulama imar planı değişikliği yapmıştı.

TMMOB Mimarlar Odası ve TMMOB Şehir Plancılar Odası, bu plan değişikliklerine karşı 6 Mayıs 2013 tarihinde dava açmış, dosya kapsamında alınan iki adet bilirkişi raporu da planların şehircilik ilkelerine ve hukuka aykırı olduğu tespitlerinde bulunmuştu.

İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 4. İdare Dava Dairesi 20 Eylül 2019 tarihinde verdiği kararla **dava konusu işlemi iptal etmişti**. Bu karar; 28.06.2021 tarihinde Danıştay 6. Dairesi tarafından kesin olarak onanmıştı.

208 milyon Euro'ya satıldı

Söz konusu araziyle ilgili yapı ruhsatı 1 Kasım 2018'de verildi. 7 Kasım 2018'de de kurulan kat

irtifakına göre; araziye inşa edilecek olan üç ayrı blokta toplam 516 bağımsız bölüm yer alacaktı.

Basında yer alan bilgilere göre, İBB 6 Aralık 2021'de söz konusu araziye 208 milyon Euro'ya Yapı&Yapı şirketine sattı. Yapı&Yapı şirketi 208 milyon Euro'yu Vakıflar Bankası'ndan kullandığı krediyle ödedi.

İmarsız alanda inşaat başladı

Etiler Polis Meslek Yüksekokulu arazisinin o günden bu yana hala herhangi bir imar planı bulunmuyordu, ancak buna rağmen yaklaşık iki hafta önce arazide inşaat çalışmalarına başlandığı öğrenildi.

Gezi Parkı davasında verilen hukuksuz kararla 25 Nisan'dan bu yana tutuklu bulunan çalışma arkadaşlarımız mimar Mücella Yapıcı, şehir plancısı Tayfun Kahraman ve avukatımız Ş. Can Atalay'la yaptığımız incelemeler ve hazırladığımız raporlar ışığında söz konusu araziyle ilgili açtığımız dava kapsamında imar planları iptal edilmişti. Böylece İstanbul'un en değerli arazilerinden biri özelleştirme projesine kurban git-

memiş, arazinin kamudan koparılmasının önüne geçilmişti.

Basından öğrendiğimiz haberle verilen bu hukuki mücadelenin göz ardı edildiğini gördük. Söz konusu haber ışığında İBB'ye ve arazinin yeniden yapılaşmaya açılmasında sorumluluğu bulunanlara soruyoruz:

- Etiler Polis Meslek Yüksekokulu arazisinin imar planları iptal edilmişken buradaki yapılaşma hangi imar planına dayandırıldı?
- İmar planları mahkeme kararıyla iptal edilen bir alanın satış bedeli nasıl belirlendi?

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi olarak; yapılan tüm planların ve yatırımların; meslek alanımıza ve kamu yararına etkileri üzerinde çalışmalarımızı kararlılıkla sürdüreceğimizi belirtiyor, tüm bu süreçlerin takipçisi olacağımızı meslektaşlarımız ve kamuoyuna saygıyla duyuruyoruz.

*TMMOB Mimarlar Odası
İstanbul Büyükşehir Şubesi*

2.1.15. Danıştay, Topkapı Sarayı'nın Kayıp Yapılarının Yeniden İnşaa Edilmesi Kararını Bozdu

28 Haziran 2022 Salı

Danıştay 6'ncı Dairesi, Fatih Belediyesi'nin Topkapı Sarayı, Gülhane Parkı ve saray bahçesini kapsayan Sur-u Sultani bölgesindeki kayıp yapıların yeniden inşasıyla ilgili kararını bozdu. Sirkeci – Cankurtaran arasındaki sahil bandında bazıları artık olmayan köşk ve kasırların yeniden inşası için söz konusu alanın vasfı 1'nci derece arkeolojik SİT alanından 3'ncü derece SİT alanına düşürülmüştü.

Danıştay 6'ncı Dairesi, kararda dava konusu alanda yeniden yapmanın temel kazısı da içeren nitelikli bir inşa faaliyeti gerektirdiğini hatırlattı ve İstanbul 1 No'lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu kararı gereğince "Bu alanda hiçbir şekilde yeni yapılaşmaya gidilemez" dedi. Dava konusu alanın 16 Aralık 1985 tarihinde dünya mirası listesine alındığı, bu nedenle "**rekonstrüksiyon uygulamasına izin verilmesinin mümkün olmadığı**" belirtildi. Daire, söz konusu alanla ilgili Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun 7

Mart 2018 tarihli kararındaki "**rekonstrüksiyon**" ifadesinde hukuka uygunluk bulunmadığını belirterek kararı bozdu.

Fatih Belediyesi, iptal edilen işlem kapsamında geçmişte Sepetçiler Kasrı'nın yanında, Sirkeci sahilinde bulunan Yalı Köşkü ve Ahırkapı Feneri'ne kadar olan alanda kimi yıkılmış kimi artık var olmayan İncili Köşk, Şevkiye Köşkü ve Balikhane Kasrı'nı yeniden inşa etmek istiyordu. Hazırlanan görsellerde bu yapıların inşa sonrası nasıl görüneceği de resmedilmişti. Projenin mimarı Gezi Parkı'na yapılmak istenen Topçu Kışlası ve yıkılan Emek Sineması'nın içinde bulunduğu Cercle d'Orient binasının da mimarı olan Halil Onur'du.

Dava konusu kasır ve köşkların güncel durumları şöyle:

Yeşil çitler çekildi

Geçmişte Sirkeci'de Yeşilay'ın kullandığı Sepetçiler Kasrı'nın yanında bulunan Yalı Köşkü, Abdülaziz devrinde demiryolu inşaatı sırasında yıkıldı.

Yalı Köşkü'nün geçmişte bulunduğu yerin Kennedy Caddesi'ne bakan yüzü yeşil çitlerle çevrilmiş durumda. İçeriye girişe izin verilmediği için herhangi bir inşaa faaliyeti yürütülüp yürütülmediği bilinmiyor.

Kapısına alüminyum panel takıldı

Sepetçiler Kasrı'nın önünden Cankurtaran yönüne doğru yürürken karşımıza İncili Köşk çıkıyor. 3'üncü Selim tarafından yaptırılan köşkün bir kısmı tren yolu yapımı sırasında yıkılmış. Köşkten geriye günümüzde yalnızca destek duvarları kalmış vaziyette. Duvarların önüne de alüminyum paneller çekilmiş.

Geriyeye hiçbir iz kalmamış

Dava konusu eski eserlerden bir diğeri de Şevkiye Köşkü. 1789-1791 yılları arasında, Sultan III. Selim tarafından yaptırılan köşkün 1862'de çıkan yangında veya 1871'deki demiryolu inşaatı sırasında yıkıldığı düşünülüyor. Günümüzde köşkten geriye hiçbir iz bulunmuyor.

Mahkemenin kararındaki son eski yapı Balıkxane Kasrı. Ahırkapı Feneri'nin olduğu bölge Osmanlı döneminde Osmanlı Sarayı'na hizmet veren balıkçılar tarafından kullanılıyormuş. Bu bölge 19'uncu yüzyıl ortalarına kadar sürgüne gönderilen yüksek makamdaki devlet adamlarının gemiye bindirildiği, ölüm cezasına çarptırılanların idamlarının gerçekleştirildiği yer olarak da kullanılmış. Günümüzde kasırdan geriye hiçbir iz kalmamış.

Ne olmuştu?

Kamuoyu, Sur-u Sultani'de restorasyon faaliyetlerine girişildiğini ilk kez Ekim 2017'de o dönemin Fatih Belediye Başkanı Mustafa Demir'in Hürriyet gazetesine verdiği röportajdan öğrenmişti. Demir, yaptığı açıklamada Koruma Kurulu'ndan Topkapı Sarayı Hasbahçe'nin 1'inci derece arkeolojik sit alanı statüsünü 3'üncü dereceye dü-

şürmesini istediklerini, çalışmalar bittikten sonra Saray'ın SİT derecesinin yeniden yükseltilebileceğini söylemişti.

Bu adımla geçmişte Sepetçiler Kasrı'nın yanında, Sirkeci sahilinde bulunan Yalı Köşkü ve Ahırkapı Feneri'ne kadar olan alanda kimi yıkılmış kimi artık var olmayan İncili Köşk, Şevkiye Köşkü ve Balıkxane Kasrı yeniden inşaa edilmek isteniyordu. Hazırlanan görsellerde bu yapıların inşaa sonrası nasıl görüneceği de resmedilmişti.

Demir'in açıklamalarından kısa bir süre önce 15 Eylül 2017'de İstanbul 4 No'lu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu, söz konusu alanın 3'üncü derece arkeolojik sit alanı olarak değerlendirilmesini uygun buldu ve Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nden görüş sorulmasına karar verdi.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu da 7 Mart 2018 tarihli kararında sit derecesinin aynı kalmasına ve **"Topkapı Sarayı'nın mevcut ve kayıp tüm yapılarıyla bir bütün olarak olarak restorasyon-rekonstrüksiyonları tamamlanmasına"** hükmetti.

Bu aşamadan sonra projenin detaylarından haberdar olan Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, söz konusu işlemin iptal edilmesi için dava açtı. Yargılama kapsamında İstanbul 11'inci İdare Mahkemesi, 15 Kasım 2018'de dava konusu işlemin hukuka uygun olduğunu belirterek aleyhte bir karara imza attı. Oda, bu karara itiraz edince dosya Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesi'ne taşındı. Burada istinaf başvurusu da reddedildi ve dosya son olarak Danıştay'a taşındı.

Danıştay'ın son kararından sonra yeniden bir karar verilmesi için dava dosyası yine dosya Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesi'ne gönderilecek.

2.1.16. Kız Kulesi'ndeki Restorasyonla İlgili Kültür ve Turizm Bakanlığı'na Çağırımızdır!

6 Temmuz 2022 Çarşamba

İstanbul'un silüetiyle özdeşleşmiş Kız Kulesi'nde Eylül 2021'den bu yana Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından bir "restorasyon" çalışması sürdürülüyor. Nisan 2022'de bitmesi planlanan çalışmalar hâlâ sürerken Kız Kulesi'nin etrafı yüksek

panellerle kapatıldı. Restorasyon çalışması kapsamında hangi işlemlerin yapıldığı ve çalışmaların ne zamana kadar süreceği konusunda bizlere mimarlık ortamı ve kamuoyu tarafından sorular gelmektedir.

Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy Ey-

lül 2021'de Kız Kulesi'nde bir basın açıklaması yapmış, burada **"Kız Kulesi Gözlerini Yeniden Açıyor"** başlığı altında restitüsyon ve restorasyon çalışması yapılacağını açıklamıştı. Bakan Ersoy, **"Kız Kulesi ile ilgili yapılacak her türlü çalışma, kurulan internet sitesi üzerinden tüm şeffaflığıyla kamuoyuna sunulacaktır"** demişti. Kız Kulesi'nin Nisan 2022'de ziyaretçilerle buluşturulması hedefler arasında yer alıyordu. Çalışmalar da yine www.kizkulesi.com adresinden takip edilebilecekti.

Kız Kulesi'nin restorasyonu belirtilen Nisan 2022'de bitmedi ve birkaç ay önce etrafı tamamen kapatıldı. Bahsedilen internet sitesinde de çalışmanın başlangıcındaki bilgiler dışında herhangi bir bilgi yer almıyor ve Kız Kulesi'nin güncel durumundan söz edilmiyor.

Bu kadar kısa sürede zemin ve strüktürle ilgili

araştırmaların tamamlanmasını beklemiyoruz, ancak yapılan çalışmalar konusunda bilgi verilmediği için de kaygı duyuyoruz.

Yapılan çalışmaların izlenebilmesi, yürütülen proje hakkında bilgi verilmesi, değerli bir kültür varlığı ile ilgilenen meslek insanlarının doğal beklentisidir. Titiz koruma çalışmalarının zaman gerektirdiğinin farkındayız, ancak bilgi paylaşımına, yapılanların çevreden izlenebilmesine de önem verilmesi gerekmektedir.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi olarak, Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan Kız Kulesi'nin güncel durumu ve restorasyon çalışmaları hakkında daha şeffaf bir sürecin yürütülmesini ve yapılan çalışmalar hakkında kamuoyunu bilgilendirmesini talep ediyoruz.

TMMOB Mimarlar Odası

İstanbul Büyükşehir Şubesi

2.1.17. İktidarın Adalet Nöbetlerine Hukuksuz Müdahalelerini Reddediyoruz

29 Temmuz 2022

TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi Y. Mimar Mücella Yapıcı, Mimarlar Odası Avukatı Can Atalay, Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi önceki dönem yönetim kurulu başkanı Tayfun Kahraman hakkında hukuka uygun olmayan kararlar verilen cezalara karşı, Gezi'ye ve "herkesin düşünce ve kanaatlerini, söz, yazı, resim ve başka yollar ile tek başına veya toplu olarak, açıklama ve yayma hakkını" güvence altına alan Anayasa hükmü uyarınca kullandığımız demokratik haklarımıza, tüm engellemelere rağmen sahip çıkıyoruz.

İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesinin kararı ile somut kanıt olmadan ve tamamı ile hukuka aykırı olarak verilen kararın bozulacağına olan inancımız ile bu hukuksuzluğu protesto etmek, arkadaşlarımıza destek olmak amacı ile "Adalet Nöbetleri" tutuyor ve bu amaçla etkinlikler düzenliyoruz. Demokratik bir hak kullanımı olan bu nöbetlerin ve etkinliklerin suç niteliği bulunmamaktadır. Savcılık talimatıyla; arkadaşlarımızın serbest bırakılması için sesimizi duyurmak amacıyla kendi binamıza astığımız pankartların indirilmesi hukuka aykırıdır. Demokratik haklarımız engellenmektedir.

Siyasi iktidarın demokratik haklarını kullanan yöneticilerimiz ve üyelerimiz üzerinde oluşturmaya

çalıştığı baskıları kabul etmiyoruz. Yargı kararları iktidarın ihtiyaçlarına göre değil, hukukun evrensel ilkelerine göre verilir. Hukukun ve yargı organlarının siyasi çıkarlara alet edilmesi kabul edilemez.

Demokratik hak taleplerimizi hayata geçirmek, sesimizi ülkenin her yanına duyurmak için çalışmaya devam edeceğiz. Tüm baskılara ve antidemokratik koşullara rağmen, özgürlüklerimizden, bağımsızlığa, laikliğe ve toplumculuğa olan inancımızdan asla ödün vermeyeceğiz.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi Anadolu 2. Büyükşehir Bölge Temsilciliği'ne asılan pankart nedeniyle Savcılığın talimatı ile Yönetim Kurulu Başkanı Osman Gülü hakkında soruşturma başlatılarak kurulmak istenen baskıya karşı hep birlikte direneceğiz. Türkiye'nin içinden geçtiği bu karanlık dönemde hukuksuz yargılamalara, hukuka uygun olmayan yargı kararlarına karşı Anayasada tanıyan demokratik hak ve yollarla mücadelemizi sonuna kadar sürdüreceğiz.

Bu vesile ile bilimin rehberliğinde ve kamu yararı doğrultusunda mimarlık, kent ve çevre mücadelelerimizi sürdürmekte kararlı olduğumuzu kamuoyuna bir kez daha duyuruyoruz.

TMMOB Mimarlar Odası

İstanbul Büyükşehir Şubesi

2.1.18. Kız Kulesi Restorasyon Çalışmalarına İlişkin Duyuru

29 Temmuz 2022

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi olarak, İstanbul'un silüetiyle özdeşleşmiş Kız Kulesi'nde Eylül 2021'den bu yana Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yapılan restorasyon çalışmasının daha şeffaf yürütülmesini talep etmiştik. Çağrımız yanıt buldu ve restorasyon çalışmaları Kız Kulesi'nin internet sitesinde fotoğraflarla kamuoyuna açıldı.

Kız Kulesi'nde Eylül 2021'den bu yana Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yürütülen restorasyon sürecinin www.kizkulesi.com sitesi üzerinden şeffaf bir biçimde kamuoyuna ve meslektaşlarımıza açıldığını duyuruyoruz.

Kız Kulesi'nin internet sitesinde kulenin tarihi, ef-saneler, tarihteki onarımları ve güncel çalışmalara-

rın yanı sıra restorasyon ve restitüsyonla görevli uzman ekibin bilgilerine de ulaşılabilir. Koruma ve restorasyon sürecindeki detaylara da değinilen internet sitesindeki bilgiye göre Ekim 2022'de Kız Kulesi'ndeki çalışmalarla ilgili bir buluşma planlanıyor.

Bu buluşma bizi heyecanlandırıyor. Eklerden arındırılmış tarihi yapıyı ve izlerini yakından görmek ufuk açıcı olacak. Bu vesileyle Kız Kulesi'nin efsunlu yapısının hep görünür olmasını, devam eden restorasyon sürecinin, yüksek panellerin ardına gizlenmeden şeffaf bir biçimde yürütülmesi gerektiğini hatırlatıyoruz.

Kamuoyuna saygıyla duyuruyoruz.

TMMOB Mimarlar Odası

İstanbul Büyükkent Şubesi

2.1.19. Validebağ Korusu Olduğu Gibi Korunmalıdır!

11 Ağustos 2022 Perşembe

VALİDEBAĞ KONUSU'NU MİLLET BAHÇESİNE ÇEVİRMEK YIKIMDIR!

Validebağ Korusu'na yapılmak istenen Millet Bahçesi projesinin imar planlarının iptali istemiyle odamızın, gönüllü ve çevre sakinlerinin açtığı davada bilirkişilerden rapor alındı. İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Şehir ve Bölge Planlama Bölümü ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nden üç akademisyenin hazırladığı raporda, korunun doğal yapısının bozulmaması, insan faaliyetlerinden etkilenmemesi, doğal ve ekolojik süreçlerin devamlılığın sağlanması için zorunlu haller dışında koruda herhangi bir yapılaşma eyleminin olmaması gerektiği belirtildi. Bilirkişiler, Validebağ Korusu'nun olduğu gibi korunmasının bir zorunluluk olduğunu vurguladı.

3419 ağaç, 125 bitki türü, 119 kuş türü bulunuyor.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, gönüllüler ve çevre sakinlerinin Validebağ Korusu'na yapılmak istenen Millet Bahçesi'nin 2021 Nisan ayında askıya çıkarılan imar planlarının iptali istemiyle açtığı davada bilirkişi raporu alındı. Rapora göre, koruda doğal ve egzotik türlerden oluşan 3 bin 419 ağaç ve ağaççık bulunuyor. 3 bin 419 ağaçtan iki erguvan, iki fıstık çamı, dört sakız, bir meşe olmak üzere 13 adedi anıtsal

ağaç vasfı taşıyor. Koruda 89'u odunsu olmak üzere 125 tür bitki belirlenirken, 2004-2014 envanterine göre 119 kuş türü tespit edilmiş.

İstanbul 6'ncı İdare Mahkemesi'nde süren dava kapsamında hazırlanan rapordan öne çıkan tespit ve öneriler şöyle:

– Plan raporundaki “**Analiz ve Araştırma Çalışmaları**” sıradan bir alandaki imar planında olması gereken değerlendirmelerden bile uzaktır.

– İmar planı raporlarındaki analitik etüt ve sentez aşaması ile plan kararları arasında bir irtibat kurulamamış. Bu yönüyle dava konusu imar planlarının yeterli analitik değerlendirme sürecinden geçmediği, plan kararlarının analiz ve sentez çalışmalarına dayanan gerekçelerin oluşturulmadığı değerlendirilmektedir.

“Millet Bahçesi yapılırsa ekolojik zenginliği kaybolur”

– Millet Bahçeleri Rehberi'nde “**Millet Bahçesi'nde koruluklar, mesire alanları ve çayır alanları önerilebilir**” ibaresi yer almaktadır ki burada vurgulanan kentin ekolojik yapısını güçlendirmek için millet bahçelerinde yeni koru alanları yaratılabileceğidir. Koru alanlarının kent içerisindeki oranının artırılmasına vurgu yapılmaktadır. Validebağ örneğinde ise bu durum tam tersidir. Nitekim var olan bir ekolojik kaynak olan koru alanı, millet bahçesi projesi adı altında ekolojik nitelikleri zarara uğra-

ılarak herhangi bir park statüsüne indirgenmektedir ki bu kuru alanı aynı zamanda nitelikli doğal koruma alanıdır. Millet Bahçesi Peyzaj Projesi'nin uygulanması durumunda Validebağ Korusu "**orman**", "**doğal nitelikli yeşil alan**" ve "koruma alanı" vasıflarını diğer bir ifade ile "**ekolojik zenginliğini-değerini kaybederek**" bir millet bahçesi-park kategorisine indirgeneceği açıktır.

"Devasa uzunlukta bisiklet ağı doğru olmaz"

– Korunun doğal dokusu içerisinde yer alan ince patikaların, toprak yolların kimliğinin değiştirilerek bir park mantığında malzeme ile kaplanıp genişletilerek bir de bisiklet kullanımına açılması, korunun her yerine insan erişiminin ve aktif rekreasyonun getirilmesi anlamına gelmektedir. Kuru içerisinde önerilen en geniş granit plak taşlı yollardan en dar dişli kum malzemeli yollara kadar bisiklet yollarının geçirilmesi, devasa uzunlukta bir bisiklet ağı yaratmaktır. Kuru kavramının özüne, ekosistem bütünlüğüne aykırı olmakla birlikte kullanıcı güvenliği açısından da sakıncalı bir durumdur. Kuru statüsünde olmayan bir park projesi için bile olsa böylesi bir bisiklet hattı tasarımının doğru olmayacağı açıktır.

"Ağaçların köklerine hasar verilecek"

– Dijital çizim dosyası üzerinden yapılan incelemelerde, yeni önerilen fitness alanları ile genişletilen yolların-sert yüzeylerin bir kısmının ağaç sembolleri üzerinde olduğu görülmektedir. Bu bir nitelikli doğal koruma alanı ya da kuru için kabul edilebilecek bir durum değildir. Doğrudan üzerinde olmadıkları kenarından geçtikleri ağaçlar açısından konuyu ele aldığımızda da yolların yeniden inşası sürecinde bu ağaçların köklerine hasar verilecek, toprak-su dengeleri bozulacaktır.

"Amfi tiyatro yapılması uygun değil"

– Proje önerisinde yer alan önemli bir yapısal eleman da amfi tiyatrodur. Mevcut futbol sahasının yanına beton altyapıya sahip üç kademeli bir amfi teşkil edilmesinin gerekçelerine proje raporunda yer verilmemiştir. Dava dosyasında yer alan 1/20 ölçekli amfi kesiti incelendiğinde, altyapı kurgusunda demirli beton ve betonarme perde temeli olduğu görülmektedir. Bu tip yapısal bir öğenin kaplayacağı alan ve zemine yapacağı yükün yanısıra kullanıcı miktarında artışa sebebiyet verecek olması nedeniyle amfinin yapılması uygun değildir.

"Aydınlatma için büyük ölçekli kazılar gerekir"

– Millet Bahçesi Peyzaj Projesi raporunda 3-4

metre yükseklikteki aydınlatma elemanlarının 15 metre aralıklarla konumlandırılmış olduğu belirtilmektedir. Kuru içerisindeki yayılım dizgisi incelendiğinde aydınlatma sisteminin kitlesel olduğunu söylemek gerekir. Aydınlatma birimlerinin beton temel ölçütlerinin 60x60x60 cm olduğu ve kuru genelinde aydınlatma direkleri ve ilintili elektrik alt yapı sistemi tesisi için büyük ölçekli kazıların gerçekleştirilmesi gerektiği görülebilmektedir. Validebağ Korusu'nun "korunur olma durumu" ile bu aydınlatma sistemi önerisi tam bir zıtlık içerisinde.

"Yollar ile parçalanır, yıkıma ilerler"

– Aydınlatma sisteminin fauna ve flora üzerindeki olumsuz etkileri olacağı yanı sıra inşaatında korudaki hassas ekolojik dengelere zarar vereceği dikkate alınmalıdır. Yolların yeniden yapılanması, yol hatları boyunca önerilmiş olan aydınlatma altyapısının tesisi, bisiklet hatlarının geçirilmesi derken Validebağ Korusu'nun yollar ile parçalanmış ekosistemlere sahip olacağı ve yıkıma ilerleyeceği görülebilmektedir.

Ne olmuştu?

1999 yılında "**doğal sit alanı**" olarak tescillenen İstanbul Üsküdar'da bulunan Validebağ Korusu, 2014 yılında iki yıllığına İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne devredildi. 22 yıldır koruyu "**koruyabilmek**" için mücadele eden gönüllüler ve çevre sakinlerinin çabalarıyla koruda bir faaliyette bulunulmadı. 2018 yılında kuru için "**Millet Bahçesi Projesi**" hazırlandı ancak bu da hayata geçmedi.

Üsküdar Belediyesi Meclisi Mart olağanüstü gündemle toplanarak mülkiyeti Hazine'ye ait olan korunun 261 bin 5 metre karelik bölümünü bakım ve onarım gerekçesiyle Üsküdar Belediyesi'ne tahsis etti. Bu gelişmeden yaklaşık bir yıl sonra Nisan 2021'de Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum Üsküdar'ı ziyaretinin ardından sosyal medya hesabından Validebağ Korusu'nda, Üsküdar Belediyesi ile birlikte "**Düzenleme ve Rehabilitasyon Projesi**" gerçekleştireceklerini duyurmuştu. 21 Eylül 2021'e geldiğimizde Üsküdar Belediyesi iş makineleri ve polis eşliğinde koruya baskın yapmıştı. Belediye çalışanlarının, koruya moloz ve kum döküğünü haber alan yurttaşlar; bu hukuksuz uygulamaya itiraz ederek iş makinelerini engellemeye çalışmış ancak belediye görevlileri ve kolluk kuvvetleri yurttaşlara karşı zor kullanmıştı. Gönüllüler ve çevre sakinlerinin parkı koruması karşısında belediyesi çalışanları parktan geri çekilmişti.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi

2.1.20. Fikirtepe Bölgesiyle İlgili İmar Planlarının İptali Talebiyle Açılan Davada Bilirkişi Raporu Hazırlandı

7 Eylül 2022 Çarşamba

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın İstanbul'un Kadıköy ilçesinde riskli alan ilan ettiği Fikirtepe bölgesiyle ilgili imar planlarının iptali talebiyle açılan davada yeni bir bilirkişi raporu hazırlandı. Raporda, "planın gösteriminin değiştiği, plan notları aracılığıyla iptal gerekçelerinin devam ettirildiği" belirtildi.

Fikirtepe'deki kentsel dönüşüm projesinin üçüncü etabına yönelik İstanbul 11'nci İdare Mahkemesi'nde görülen davada bilirkişi raporu hazırlandı. Şehir plancısı, mimar ve harita mühendislerinin hazırladığı raporda, güncel davaya konu imar planında kademeli emsal uygulaması hala devam ettiğinden ada bazında yoğunluk değerlerinin uygulamada ne düzeylere erişeceğinin bilinmesinin mümkün olmayacağı belirtildi.

Raporda, güncel planda donatı alanlarının hem nazım imar planında hem de uygulama imar planında gösterilerek belirsizliğin giderildiği, ancak "ticaret harici" fonksiyonu nedeniyle donatı alanlarında belirsizliğin devam ettiği kaydedildi. Bilirkişiler, "Planın gösterimi değişse de plan notları vasıtasıyla iptal gerekçelerinin aynen devam ettirildiğini" değerlendirdi.

Metin ve tablo verileri çelişkili

Raporda, iptal edilen 2013-2017 imar planlarındaki Nazım İmar Planı ve Uygulama İmar Planının açıklama raporlarının güncel davada ayrı ayrı raporlar halinde düzenlendiği aktarıldı. 95 sayfalık Nazım İmar Planı açıklama raporu ile 105 sayfalık Uygulama İmar Planı raporunun 92 sayfasının aynı olduğu belirtildi.

Bilirkişilere göre, Nazım İmar Planı açıklama raporunda nüfus hesabı için yoğunluğu hektar başına 825 kişi olarak hesaplandı, ancak aynı raporda yoğunluk hesabı hektar başına 400-800 kişi olarak belirtildi, nüfus da 5 bin 961 kişi olarak hesaplandı. 9.31 hektarlık alan üzerinden hesap yapıldığında nüfusun 7 bin 680 kişi çıktığı kayde-

dildi. Bilirkişiler, açıklama raporundaki metin ve tablo verilerinin çelişkili olduğunu aktardı.

Gizli yoğunluk artışı

Bilirkişiler, uygulama imar planı açıklama raporunda inşaat alanının kişi başına 50 metre kare olarak hesaplandığını, bu hesaba bölgenin demografik yapısı, ekonomik ve sosyal yapı analizinden ulaşıldığını belirtti. Fikirtepe'de proje alanını kapsayan üç etapta yaklaşık 50 bin kişinin yaşadığını aktaran bilirkişiler, 134 hektarlık toplam plan bölgesinde yaklaşık 16 bin hane bulunduğunu, bunların yaklaşık 11 bininin dolu olduğunu kaydetti. Hane halkı büyüklüğünün 3.25, kişi başına konut büyüklüğünün ise 25.81 metrekare olarak bilindiğinin altını çizen bilirkişiler, inşaat alanının kişi başına 50 metre kare olarak hesaplanmasının "gizli yoğunluk artışına" neden olacağını belirtti.

Ne olmuştu?

Fikirtepe'deki "kentsel dönüşüm" süreci 17 yıl önce başladı. 2005 yılında "özel proje alanı" ilan edilen Fikirtepe'ye yönelik imar planları 2011 yılında onaylandı. Bakanlar Kurulu'nun 2013 yılında "riskli alan" ilan ettiği Fikirtepe'de yaşayan halkın mağduriyeti de katlandı. Mahalle hakkında bir yıl sonra da acele kamulaştırma kararı verildi. Ancak İstanbul 6'ncı İdare Mahkemesi 2019'da verdiği kararla imar planlarını iptal etti. Kararda, bakanlığın hazırladığı bazı plan notlarında donatı alanları ve imar transferi hakları ile yoğunluk kararına uygun bir yapılaşma olup olmayacağının belirsiz olduğu kaydedilmişti.

Bakanlık, Şubat 2021'de bu defa da mahalleyi üç ayrı etaba ayırarak yeni imar planları hazırladı. Bu planlara karşı da davalar açıldı, çünkü Bakanlığın hazırladığı yeni planlarda belirsizlik düzeltilmemişti. Kurum ve kuruluşların planlarla ilgili görüşlerinden biri hariç tamamı iptal edilen planlara yönelikti.

TMMOB Mimarlar Odası

İstanbul Büyükşehir Şubesi

2.1.21. Tüm Meslektaşlarımızın Cumhuriyet Bayramı'nı Kutlarız

28 Ekim 2022

Değerli meslektaşlarımız,

Ülkemizin bağımsızlığı ve egemenliğinin ilanı olan 29 Ekim 1923 tarihiyle başlayan bir yüzyıl tamamlanmak üzere.

Bu dönemde, Cumhuriyetin kazanımlarına sahip çıkarak tüm baskılarla mücadele etmeye devam ediyor ve Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün belirlediği demokrasi ve çağdaşlaşma hedefinden vaz-

geçmiyoruz.

Cumhuriyetin yeni yüzyılına giderken kent, mimarlık ve meslek sorunlarını önceleyen çalışmalarımızı sürdürmeye kararlıyız.

Tüm meslektaşlarımızın Cumhuriyet Bayramı'nı kutlarız.

TMMOB Mimarlar Odası

İstanbul Büyükşehir Şubesi

Yönetim Kurulu

2.1.22. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın Beykoz'un Beş Mahallesiyle İlgili İmar Planlarının Yürütmesinin Durdurulmasına Karar Verildi

2 Kasım 2022 Çarşamba

"Mahkeme, içme suyu havzası olan alanda yapılaşma miktarının koruma yaklaşımına uygun olarak değerlendirilmediğini belirtti."

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın Beykoz'un Çengeldere, Fatih, Yavuz Selim, Balcı, Çiftlik ve Görele mahalleleriyle ilgili imar planlarının yürütmesi durduruldu. Mahkeme, dava konusu alanın hem doğal koruma alanı hem de içme suyu havzası olması nedeniyle yapılaşma miktarının koruma yaklaşımına uygun olarak değerlendirilmediğini belirtti.

Beykoz'un beş mahallesi kapsayan toplam 3 bin 275 hektar olan planlama alanı, İstanbul 3 No'lu Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Bölge Kurulu'nun kararıyla doğal sit alanında kalıyordu, ancak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın 25 Kasım 2020 tarihli kararıyla yüzde 48'i "kesin korunacak alan", yüzde 44,7'si "sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanı", yüzde 7,43'ü de "nitelikli doğal koruma alanı" olarak belirlendi ve yine Bakanlık oluruyla beş mahalleye yönelik imar planı hazırlandı.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi de planlama alanındaki mevcut nüfusun üç kat artacağı, bu nüfusa hizmet edecek yeni konut, ticaret ve sosyal donatı alanları gibi yeni yapılaşmalar oluşacağı gerekçesiyle planların iptali istemiyle dava açmıştı. Dava konusu imar planları yapılırken Elmalı 1-2 Baraj Havzası Koruma Planı hükümler de göz ardı edilmişti.

İmar planlarının durdurulması ve iptal edilmesine yönelik davaya İstanbul 6'ncı İdare Mahkemesi baktı. Mahkemenin 12 Ekim 2022 tarihi kararında dava konusu planlarda "kesin korunacak hassas alanın" plan sınırı dışına çıkartılmasının bütünsel bir koruma yaklaşımına ve koruma ilkelerine aykırı nitelik taşıdığı belirtildi.

Mahkemenin kararına 31 Mart 2022'de dava konusu alanda yapılan bilirkişi incelemesi dayanak oldu. Bilirkişi raporundaki tespitlerden bazıları şöyle:

Tarım ve Orman Müdürlüğü'nden izin alınmadı

Raporda, İstanbul Çevre Düzeni Planı'nda tarımsal niteliği kullanılacak alanlarla çakışan yerlere konut fonksiyonu getirilmesi için İstanbul İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'nden izin alınmadığı aktarıldı. Bu durumun Çevre Düzeni Planı ile koruma amaçlı imar planı ile uygulama imar planı kararları açısından uyumsuzluğa yol açtığına dikkat çekildi.

Doğal koruma alanı ve içme suyu havzası

Dava konusu alan hem doğal koruma alanı hem de içme suyu havzası. Bu bilgileri de gözetilen bilirkişi heyeti, yapılaşma miktarının belirlenen kişi başına düşen inşaat alanı metre karesinin koruma yaklaşımına uygun olarak değerlendirilmediğini belirtti. İmar planlarının suyun akışını doğrudan engelleyecek ve bütün alanda uygulanacak bir plan notu da içermediği eklendi. Raporda, kesin korunacak hassas alan olarak belirlenen

alanların planlama dışı bırakılmasının komşu alanların planlanmasında bütünlükten uzak sonuçlar doğurabileceği uyarısında bulunuldu.

Mahkeme de, imar planlarının şehirleşme prensiplerine, planlama yöntemlerine ve plan esasla-

rına, kentsel yerleşmenin mevcut ve gelecekteki durumuna, kamu yararına ve hukuka aykırı olarak düzenlendiği sonucuna vardı.

*TMMOB Mimarlar Odası
İstanbul Büyükkent Şubesi*

2.1.23. İstinaf Mahkemesi, Fikirtepe 1'inci Etapla İlgili İmar Planlarını İptal Etti

20 Aralık 2022 Salı

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın İstanbul'un Kadıköy ilçesinde riskli alan ilan ettiği Fikirtepe bölgesiyle ilgili imar planlarının iptali talebiyle açılan davada bölgenin 1'inci etabı için yapılan imar planları iptal edildi.

İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Dördüncü İdari Dava Dairesi, Fikirtepe'deki kentsel dönüşüm projesinin birinci etabına yönelik davayı karara bağladı. Daire, Fikirtepe bölgesinin 9 Mayıs 2013'te Bakanlar Kurulu kararıyla riskli alan ilan edildiğini, bu kararın da hukuka aykırı bulunarak iptal edildiğini hatırlattı. Dava konusu alanla ilgili başka da bir karar bulunmadığını belirten Daire, planların da bu nedenle hukuki dayanaktan yoksun olduğunu aktardı. Daire, söz konusu alanla ilgili planların iptali istemini reddeden yerel mahkemenin kararını kaldırdı ve imar planlarını iptal etti.

Ne olmuştu?

Fikirtepe'deki "kentsel dönüşüm" süreci 17 yıl

önce başladı. 2005 yılında "özel proje alanı" ilan edilen Fikirtepe'ye yönelik imar planları 2011 yılında onaylandı. Bakanlar Kurulu'nun 2013 yılında "riskli alan" ilan ettiği Fikirtepe'de yaşayan halkın mağduriyeti de katlandı. Mahalle hakkında bir yıl sonra da acele kamulaştırma kararı verildi, ancak İstanbul 6'ncı İdare Mahkemesi 2019'da verdiği kararla imar planlarını iptal etti. Kararda, bakanlığın hazırladığı bazı plan notlarında donatı alanları ve imar transferi hakları ile yoğunluk kararına uygun bir yapılaşma olup olmayacağına belirsiz olduğu kaydedilmişti.

Bakanlık, Şubat 2021'de bu defa da mahalleyi üç ayrı etaba ayırarak yeni imar planları hazırladı. Bakanlığın hazırladığı yeni planlarda da belirsizlik düzeltilmediği için bu planlara karşı da davalar açıldı.

*TMMOB Mimarlar Odası
İstanbul Büyükkent Şubesi*

2.1.24. Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi'nden Çağrı: Fransız Saint Joseph Yetimhanesi Olduğu Gibi Korunmalıdır!

23 Aralık 2022 Cuma

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi'nden Kültür ve Turizm Bakanlığı'na açık çağrı: İstanbul'un birçok simge yapısının alçı süslemelerinin kartonpiyer kalıp arşivine ev sahipliği yapan Fransız Saint Joseph Yetimhanesi olduğu gibi korunmalıdır!

Beyoğlu'nda bulunan Boğazkesen Caddesi üzerindeki Fransız Saint Joseph Yetimhanesi'nin 1868 yılında inşa edildikten sonra 1957 yılına kadar faal olarak kullanıldığı biliniyor. Tarihi kayıtlara göre, binanın bulunduğu arsa Sultan Abdülaziz tarafından Katolik bir topluluk olan Aziz Vincent de Paul'un Hayırsever Kızları'na verilmiş.

20'nci yüzyılın ortalarına gelindiğinde Kayserili kartonpiyer ustası Parseh Cezayirliyan'ın atölyesi oldu. Cezayirliyan'ın oğlu Garabet Cezayirliyan, onun yetiştirdiği Kemal Cinbiz ve oğlu Cemal Cinbiz sayesinde bugüne kadar Yıldız Sarayı, Malta Köşkü, vilayet binası, Beyoğlu Belediye binası, Pera Palas, Emek Sineması, Huber Köşkü, Adile Sultan Sarayı, Sait Halim Paşa Konağı, Fuat Paşa Yalısı, Süreyya Sineması, Türkiye Büyük Millet Meclisi binası, Eminönü'ndeki İş Bankası Müzesi ve Karaköy'deki eski Holland Bank Müzesi'nin kartonpiyer kalıplarına da ev sahipliği yaptı.

İstanbul'un simge binalarına yapılan Art Nouveau tarzı alçı süslemelerin üretildiği ve günümüz-

de sergilenmeye devam edildiği Fransız Saint Joseph Yetimhanesi, geçtiğimiz Haziran ayında Beyoğlu Belediyesi'nin zabıta ekipleri ve çevik kuvvet polisleri aracılığıyla zor kullanılarak tahliye edilmeye çalışıldı. Cemal Cinbiz ve ailesinin işlettiği Zanaat Atelye ve kafenin "işgalci" olduğu iddiasıyla yapılan baskın sırasında kartonpiyer kalıplarının bulunduğu müzeye dokunulmadı, ancak Zanaat Atelye ile kartonpiyer kalıplarının yapıldığı atölyenin tüm malzemelerine el kondu. Cinbiz ailesi'nin verdiği bilgiye göre, tahliye edilen atelye ve kafe ise Fransa Büyükelçiliği'nin kiracısı. Elçilik buradan aldığı kirayı Fransız Lape Hastanesi'ne bağlıyor.

Beyoğlu Belediyesi'nin yakın zamanda yetimhane döneminden kalan serayı ve merdiven demirlerini söktüğü edindiğimiz bilgiler arasında yer alıyor. Bugünlerde kartonpiyer müzesinin de girişi olan Zanaat Atelye'den yapının avlusuna girildiğinde ziyaretçileri üzerinde Beyoğlu Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü Park ve Bahçeler Şefliği'nin Park Yapım Çalışması yazan demir levha karşıyor.

Binanın "işgal altında olduğu" iddiası üzerine Beyoğlu Belediyesi'nin talebiyle İstanbul Defterdarlığı tarafından binaya kayyım da atandı. Söz konusu işlemin haksız bir uygulama olduğu gerekçesiyle sulh hukuk mahkemesinde dava açıldığı da edindiğimiz bilgiler arasında yer alıyor.

Beyoğlu Belediyesi, İstanbul'un simge binalarının değerli bezeme öğelerinin kalıplarına ev sahipliği yapan ve kendisi de nitelikli bir kültür varlığı olan Fransız Saint Joseph Yetimhanesi ile ilgili yaptığı çalışmalar konusunda kamuoyunu bilgilendirmeye için kaygı duyuyoruz.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi olarak, Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan Fransız Saint Joseph Yetimhanesi'nin güncel durumu ve yapıyla ilgili planlamalar hakkında daha şeffaf bir sürecin yürütülmesini ve çalışmalar hakkında kamuoyunu bilgilendirmesini talep ediyoruz.

*TMMOB Mimarlar Odası
İstanbul Büyükkent Şubesi*

2.1.25. Heybeliada Sanatoryumu'nun Diyanet'e Devrinin İptal Kararı Kesinleşti!

10 Ocak 2023 Salı

Heybeliada Sanatoryumu'nun "din görevlilerine mesleki bilginin verilmesi, geliştirilmesi, Kuran eğitimi ve gençlik faaliyetlerinin karşılanması" amacıyla Diyanet'e devrinin iptali Bölge İdare Mahkemesi tarafından onandı. Bölge İdare Mahkemesi'nin kararıyla iptal kararı temyize kapalı olarak kesinleşti.

AKP iktidarının "sağlıkta dönüşüm" politikasıyla yarattığı haksız ortam nedeniyle hem yurttaşlar hem de doktorlar bir şiddet sarmalı içinde mücadele ederken, bir sağlık merkezi olan Heybeliada Sanatoryumu yıllardır boş olarak bekliyor. 2005 yılına kadar hizmet vermeye devam eden sanatoryum, o yıl Süreyyapaşa Göğüs Kalp ve Damar Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne nakledildi. Sanatoryum bu tarihten sonra çürümeye terk edildi.

Sanatoryum binası, 2018 yılında Hazine tarafından Diyanet İşleri Başkanlığı'na devredilmişti. Devrin amacı, "din görevlilerine mesleki bilginin verilmesi, geliştirilmesi, Kuran eğitimi ve

gençlik faaliyetlerinin karşılanması"ydı. Diyanet tarafından Eylül 2020'de yapılan açıklamada koronavirüsü salgınıyla mücadele kapsamında Heybeliada'ya pandemi hastanesi yapılması durumunda söz konusu araziye iade etmeye hazır oldukları belirtilmişti.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi, İstanbul Barosu, Türk Toraks Derneği ve İstanbul Tabip Odası sanatoryum arazisi tahsisinin iptali istemiyle ilgili dava açmıştı.

Davaya bakan İstanbul 14'üncü İdare Mahkemesi, Haziran 2022'de sanatoryumun Diyanet'e tahsisini iptal etmişti. Mahkeme, arazinin "2'nci derece korunması gereken kültür varlığı" ve "1'inci derece doğal sit alanında olduğunu" belirtmişti.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, İstanbul Valiliği ve Diyanet İşleri Başkanlığı'nın davalı olduğu dosyada karara itiraz edildiği için son kararı istinaf mahkemesi verdi. İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Dokuzuncu İdari Dava Dairesi,

27 Aralık 2022’de davayı karara bağladı. Daire, davalı tarafın iddialarının yerel mahkemenin kararını ortadan kaldıracak nitelikte olmadığını belirterek iptal kararını “**kesin**” olarak onadı.

Heybeliada Sanatoryumu, verem hastalığının tanı ve tedavisi ile hastaların rehabilitasyonu amacıyla 1924 yılında kuruldu. Cumhuriyetin ilk hastanesi olan Heybeliada Sanatoryumu, tüberküloz hastalığı ile ilgili tıbbi, sosyal ve kültürel tarihin ülkemizdeki en önemli simgesi oldu. Sanatoryumun içinde yer aldığı parselin I, II ve III. derece doğal sit alanı özelliği bulunurken, hastane binası ve aynı parseldeki ahşap yapı da tescilli tarihi yapılarıdır. Bu nedenlerle söz konusu

doğal sit alanının yapılaşmaya açılması mümkün değildir. Aynı zamanda sanatoryumun bulunduğu alan, orman havzası içinde yer aldığı için özgün iklim özellikleri göstermektedir.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi olarak, sanatoryum ile ilgili mahkemenin verdiği karar sebebiyle Sağlık Bakanlığı’na, Anayasa’nın 56’ncı maddesinde güvence altına alınan sağlık hakkına uygun olarak Heybeliada Sanatoryumu’nu tekrar yurttaşların sağlık hizmetine açmaya davet ediyoruz.

*TMMOB Mimarlar Odası
İstanbul Büyükkent Şubesi*

2.1.26. Kadıköy / Mühürdar’da Bir Erken Cumhuriyet Dönemi Yapısı Olan BATUM APARTMANI YIKILMAMALI, Modern Mimarlık Örneği Olarak Korunmalıdır!

31 Ocak 2023

Kadıköy Mühürdar’da mimar Zeki Sayar tarafından 1939 yılında Batum ailesi için “kira evi” olarak tasarlanan ve döneminin önemli modern yapılarından biri kabul edilen, ayrıca günümüze kadar özgün mimari kimliğini korumayı başarmış ender konut yapılarından biri olan Moda Yenifikir Sokak 29 numarada bulunan Batum Apartmanı’nın, İstanbul 5 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından “korunması gereken kültür varlığı” olarak tescil edilmesine gerek olmadığına karar verildiğini öğrenmiş bulunuyoruz. Oysa birçok bağımsız akademik araştırma, mimar Zeki Sayar tarafından planlanan ve inşa edilen Batum Apartmanı’nın gerek bulunduğu konuma yerleşimi ve mimarisi gerekse iç mekân organizasyonu açısından konut mimarimizin Erken Cumhuriyet Dönemine ait önemli örneklerden biri olduğu konusuna vurgu yapmaktadır.

Bilindiği gibi, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu’nun, tescil kaydı bulunmayan taşınmaz kültür varlığı özelliğindeki yapılar ve yapı elemanları hakkındaki (05.11.1999 tarihli) 662 Sayılı İlke Kararı gereğince daha önce; mimarı Mehmet Konuralp olan İstanbul’daki Karayolları 17. Bölge Müdürlük Binası ve mimar Sedad Hakkı Eldem tarafından tasarlanıp inşa edilen Fındıklı’daki Akbank Genel Müdürlük Binası gibi yapılar, döneminin özgün

modern mimarlık örnekleri olması nedeniyle “korunması gerekli kültür varlıkları” olarak ilgili koruma kurullarınca tescil edilmiştir. Koruma mevzuatımızda yer alan bu gerekçeye dayanarak, bir Erken Cumhuriyet Dönemi yapısı olan Batum Apartmanı’nın da taşıdığı dönemsel özellikler nedeniyle bir modern mimarlık örneği olarak tescil edilmesi gerekmektedir.

Binanın içinde yer aldığı bağlamla kurduğu ilişkiye bakıldığında; bir taraftan köşe parselde yer alması, öte yandan Marmara Denizi’ni geniş açıdan gören bir konuma sahip olması nedeniyle tüm bu özelliklerin mimariye yansıdığı nitelikli bir yorumun ortaya çıktığı görülmektedir. Binayı L biçiminde saran uzun balkon, balkonun içinden geçen daire kesitli ince zarif kolonlar, en üst katın geriye çekilerek yapı yüksekliğinin kademeli biçimde ele alınmasıyla köşe noktasının hafifletilmiş olması, bina girişi ve katlara erişimi sağlayan merdivenlerin estetik etkisi hem bağlamın getirdiği koşulları yansıtmakta, hem de 1930-1945 yılları arasında İstanbul’da inşa edilmiş olan diğer kira apartmanlarıyla birlikte ortak dönemsel özellikler taşımaktadır. Uzun yıllar semtiller tarafından beğenilerek bu yere damgasını vurmuş ve kent belleğinde yer etmiş olan bu yapının iç mekân organizasyonunda da özgün nitelikleri görmek mümkündür. Modern Türk mimarlığının gelişmesinde çok önemli rolü olan mimar Zeki

Sayar, Batum Apartmanı dairelerinin iç mekân organizasyonunda Türk ailesinin yaşam pratikleri ile günün yeni beklenti ve ihtiyaçları arasında ustaca bir sentez yapmaktadır. Dairenin iç mekân düzeninde Türk aile yaşantısında oldukça benimsenmiş olan “kabul, ikâmet ve servis” bölümlerinin birbirlerinden ayrılması prensibi net olarak okunabilmektedir. Bu prensibin dönem yapılarında genellikle göz ardı edildiği bilinmektedir. Batum Apartmanı’nda bu geleneksel düzenlemenin devam ettirilmesi ile beraber dönemin yeni beklentileri doğrultusunda ailenin sosyal hayatının yansıdığı manzaraya yönelmiş geniş salonlar, balkonlar ve kütüphane odasının varlığı Zeki Sayar’ın modern Türk ailesi için öngördüğü çağdaş yaşam biçimi konusundaki önerisini dile getirmektedir.

Modern Türk mimarlığının önemli örneklerinden biri olduğu konusunda yukarıda belirtilen birçok dayanağın varlığı, Batum Apartmanı’nın kültür varlığı olarak tescil edilmesi gerektiği doğrultusundaki görüşleri güçlendirmekle beraber giderek yok olan Erken Cumhuriyet Dönemi yapılarına karşı derinlikli ve özenli bir değerlendirmenin

gerekliliğini de göstermektedir.

“Korunması gerekli kültür varlığı” olarak tescilli zorunlu bu özgün mimari yapı, ekonomik ömrünü tamamlamış ve afet riskinin bertarafı için yıkımı zorunlu sıradan bir yapı gibi görülmektedir. 6306 sayılı yasa kapsamında “riskli yapı” olarak tespit edilen, ülkemizde yürürlükte olan ekonomik çıkar odaklı “kentsel dönüşüm” mevzuatının ne kadar eksik ve telafisi mümkün olmayacak zararlara yol açabilir nitelikte olduğunu bir kez daha vurguluyor ve Batum Apartmanı’nın kültür varlığı olarak kabul edilmesi için hukuki yollara başvuracağımızı duyuruyoruz.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi olarak, Batum Apartmanı özelinde 6306 sayılı yasanın ticari bir yaklaşım içerisinde olmasının yanı sıra kentin kültürel mirasına ve modern mimarlık stoğunun ticari metaya dönüştürülmesi için kullanıldığını bir kez daha gözler önüne seriyoruz. Mesleki bilgi ve birikimimizle kültür varlıklarının korunması ve gelecek nesillere devredilmesi için çalışmaya devam edeceğimizi bildiririz.

TMMOB Mimarlar Odası

İstanbul Büyükkent Şubesi

2.1.27. Mahkemedен Validebağ Korusu Kararı: “Millet Bahçesi Olursa Doğal Kurgusunu Kaybedecek”

1 Şubat 2023 Çarşamba

Validebağ Korusu’na yapılmak istenen Millet Bahçesi projesinin imar planlarının iptali istemiyle odamızın ve Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi’nin açtığı davada mahkeme imar planlarını iptal etti. Mahkeme korunun Millet Bahçesi’ne çevrilmesi halinde doğal kurgusunu kaybedeceğini, parçalanmış ekosistemlere sahip olacağını ve açık bir biçimde korunması gereken alanın tahribatına neden olacağını vurguladı.

Koruya yapılmak istenen Millet Bahçesi projesinin imar planlarının iptali istemiyle ilgili bir dava da İstanbul 6’ncı İdare Mahkemesi’nde yürüyordu. Buradaki dava kapsamında İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Şehir ve Bölge Planlama Bölümü ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü’nden üç akademisyenden bilirkişi raporu alınmıştı. Raporunda, korunun doğal yapısının bozulmaması,

insan faaliyetlerinden etkilenmemesi, doğal ve ekolojik süreçlerin devamlılığın sağlanması için zorunlu haller dışında koruda herhangi bir yapılaşma eyleminin olmaması gerektiği belirtilmiş, korunun olduğu gibi korunmasının bir zorunluluk olduğu vurgulanmıştı. İstanbul 2’nci İdare Mahkemesi de bu raporu hükme dayanak gösterdi.

İstanbul 2’nci İdare Mahkemesi, dava konusu imar planlarının planlama alanına özgü tematik analizlerden, sentez çalışmalarından yoksun olduğunu ve yeterli analitik değerlendirme sürecinden geçmediğini kaydetti.

“Zorunlu haller dışında yapılaşma olmamalı”

Korunun özellikleri itibarıyla doğal yapısının bozulmaması, insan faaliyetlerinden etkilenmemesi, doğal ve ekolojik süreçlerin devamlılığının sağlanması için zorunlu haller dışında herhangi bir yapılaşmanın olmaması gerektiği belirtildi.

Millet Bahçesi’nin merkezinde “rekreasyon ve

aktivite çeşitliliği olduğunu kaydeden mahkeme, bu durumun Validebağ Korusu ile örtüşmediğini aktardı. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Park Bahçeler ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı tarafından hazırlanan Validebağ Korusu Millet Bahçesi Projesinin uygulanması durumunda korunun ekolojik zenginliğini kaybedeceği belirtilerek park kategorisine indirgeneceği vurgusu yapıldı.

“Ekosistem parçalanır”

Proje kapsamında yapılmak istenen ışıklandırma, futbol sahası, amfi tiyatro, fitness alanı, gözlem kulesi, bisiklet parkuru, çocuk oyun alanı ve otoparkın korunun doğal kurgusunu kaybettireceği, ekosistemini parçalayacağı ve tahribata neden olacağı aktarıldı.

Mahkeme, imar planlarının şehircilik ilkelerine, planlama esasları ve tekniklerine uygun olmadığına hükmederek oybirliğiyle planları iptal etti.

Ne olmuştu?

1999 yılında **“doğal sit alanı”** olarak tescillenen İstanbul Üsküdar’da bulunan Validebağ Korusu, 2014 yılında iki yıllığına İstanbul Büyükşehir Belediyesi’ne devredildi. 22 yıldır koruyu **“koruyabilmek”** için mücadele eden gönüllüler ve

çevre sakinlerinin çabalarıyla koruda bir faaliyette bulunulmadı. 2018 yılında koru için **“Millet Bahçesi Projesi”** hazırlandı ancak bu da hayata geçmedi.

Üsküdar Belediyesi Meclisi Mart olağanüstü gündemle toplanarak mülkiyeti Hazine’ye ait olan korunun 261 bin 5 metre karelik bölümünü bakım ve onarım gerekçesiyle Üsküdar Belediyesi’ne tahsis etti. Bu gelişmeden yaklaşık bir yıl sonra Nisan 2021’de Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum Üsküdar’ı ziyaretinin ardından sosyal medya hesabından Validebağ Korusu’nda, Üsküdar Belediyesi ile birlikte **“Düzenleme ve Rehabilitasyon Projesi”** gerçekleştireceklerini duyurmuştu. 21 Eylül 2021’e geldiğimizde Üsküdar Belediyesi iş makineleri ve polis eşliğinde koruya baskın yapmıştı. Belediye çalışanlarının, koruya moloz ve kum döktüğünü haber alan yurttaşlar; bu hukuksuz uygulamaya itiraz ederek iş makinelerini engellemeye çalışmış ancak belediye görevlileri ve kolluk kuvvetleri yurttaşlara karşı zor kullanmıştı. Gönüllüler ve çevre sakinlerinin parkı koruması karşısında belediyesi çalışanları parktan geri çekilmişti.

2.1.28. Sedef Adası ve Kaşık Adası’nı Yapılaşmaya Açacak SİT Değişikliğiyle İlgili Davada Bilirkişi Raporu Hazırlandı

9 Mart 2023 Perşembe

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nın İstanbul’daki Sedef Adası ve Kaşık Adası’yla ilgili SİT değişikliği kararının iptaliyle ilgili davada bilirkişi raporu hazırlandı. Raporda, “Adalarda yapılaşma alanlarını ve dolayısıyla da gece veya gündüz nüfusunu arttırmak, depremin etkilerini kaçınılmaz olarak arttırıcı bir boyuta sahip olacaktır” denildi.

İstanbul’daki Prens Adaları’nın bir parçası olan Kaşık Adası ve Sedef Adası’nın doğal SİT alanı vasfı Bakanlık tarafından Ekim 2021’de “nitelikli doğal koruma alanı” ve “sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanı” olarak değiştirilmişti. Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporu’na (ETBAR) dayandırılan SİT derecesinin düşürülmesiyle adalarda yat limanı, turizm tesisi, tekne imal ve çekek yeri yapılabilecek, madencilik dahi yapılabilecekti.

ETBAR hazırlama işi Bakanlık tarafından 2014 yılında AKS isimli bir şirkete 137 bin TL’ye ihaleyle verilmiş, bu şirket de İstanbul’da toplam büyüklüğü 58 bin 621 hektar olan 506 doğal SİT alanı için 370 günde rapor hazırlamıştı.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi de Bakanlığın iki adayla ilgili SİT derecesi değişikliğine yönelik kararının durdurulması ve iptal edilmesi için dava açmıştı. İstanbul 12’nci İdare Mahkemesi’nde görülen dava kapsamında keşif yapıldı. İstanbul Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi’nden beş akademisyenin hazırladığı bilirkişi raporundan öne çıkan tespitler şöyle:

- Adaların topoğrafik yapısı ve rüzgar etkileşimi ile birlikte, olası inşaat çalışmalarından kaynaklı hava/toz kirliliği adalara yayılacak ve korunamayan alanlardaki doğal ortamlara zarar verecek. Sedef Ada’sında ağaç dokusunun kay-

bının ötesinde 19 metre yüksekliğe ulaşan topoğrafik yapıda hafriyat, kazı-dolgu işlemlerini beraberinde getirecek. Kaşık Adası'ndaysa imara açılmak istenen alan adanın tam merkezinde yer aldığı için habitat parçalanmasına neden olacak.

- Yoğun bitkisel doku ve ağaç varlığına sahip olan ada sisteminin bileşenlerinde değişikliklere gitmek sadece adaların değil İstanbul ekosistemi açısından da geri dönülemez kritik sonuçlar verebilir.
- Adalar sismik konum açısından 1'nci derece tehlikeli deprem bölgesi içinde yer alıyor. Prens Adaları, Marmara Denizi içinden geçen faylardan birine kendi adını verecek kadar sismik yapı ile etkileşim içerisinde. Prens Adaları Fayı, iki adaya da ortalama 8 km'lik bir mesafede bulunuyor. Adalarda yapılaşma alanlarını ve dolayısıyla da gece veya gündüz nüfusunu arttırmak, depremin etkilerini kaçınılmaz olarak artırıcı bir boyuta sahip olacak.
- 2020 tarihli Adalar Tsunami Risk Analizi ve Eylem Planı Kitapçığı'na göre deniz altı heyelanı ile oluşan tsunami dalgaları, sismik kaynaklı tsunami dalgalarından daha yüksek ve diktir. Deniz altı heyelanı modeline göre, Kaşık Adası yüzde 40 ile en fazla su basma alanı yüzdesine sahip. Sedef Adası'nda ise su basma derinliği en fazla 12,23 metre. Su basma alanı ise adanın yüzde 23,49'una denk geliyor.
- İnşaat çalışmaları ve turizm faaliyetlerinden kaynaklı olarak artacak kullanıcı miktarının ada için tehlikeyi arttırabileceği değerlendiril-

mektedir.

Bilirkişi heyeti, ETBAR'la ilgili tespitlerde de bulundu. Heyet, ETBAR'ın ada ekosistemlerinin özgünlüklerine rağmen ekolojik dirençlerinin düşük olduğuna vurgu yaptığını, ancak diğer taraftan da rapor önerisinde adaları daha da kırılğan hale getirecek şekilde koruma statülerini düşürdüğünü belirtti. Heyetin aktardığına göre, flora, fauna, deniz ve kara ekosistemine dair kritik önem düzeyine sahip konular hakkında yeterli ayrıntıda ve hassasiyette inceleme ve araştırma da yapılmamış.

Nadir köpek balıklarının üreme alanı

Bilirkişi raporunda, ETBAR'da denizel alanın 47,71 hektar olduğu ve tüm alanın yüzde 6,08'ini oluşturduğu belirtildi. Buna rağmen denizel ortamda bulunan ve sayıları 2 bin ila 3 bine ulaşan memeli, balık ve omurgasız türleri üzerine bir araştırma gerçekleştirmediği ve türlerin listelenmediği ortaya çıktı. Heyet, Adalar bölgesinin 'Oxynotus centrina – Raja radula – Squalus acanthias' gibi nadir köpekbalıklarının önemli üreme alanlarından biri olduğunu belirterek, raporda bundan da bahsedilmediğini aktardı.

Kış mevsiminde araştırma yok

Bilirkişiler, ETBAR hazırlanırken tutulan arazi tutanaklarının kopyalarını da inceledi. Tutanak tarihlerinin 20 Mayıs 2014, 24 Ağustos 2014, 23 Ekim 2014 ve 28 Ekim 2014 olduğunu belirten heyet, araştırmanın yaz, sonbahar ve ilkbahar mevsimlerini kapsadığını, rapor hazırlanırken en az ardışık dört mevsim kuralına uyulmadığını kaydetti.

2.1.29. Sivriada'yı Yapılaşmaya Açacak İmar Planlarına Danıştay'dan Bozma

9 Mart 2023 Perşembe

Danıştay, İstanbul'un doğal ve tarihi sit alanlarından Sivriada'yla ilgili koruma amaçlı imar planlarının hukuka uygun olduğu yönündeki mahkeme kararını bozdu. Dava konusu imar planlarının daha önce iptal edilen planların revizyonu niteliğinde olduğu, söz konusu planlarda hukuka uyarlık bulunmadığı belirtildi.

Sivriada, 1978 yılında koruma kurulu kararıyla doğal SİT alanıydı. 2009 yılında doğal ve arke-

olojik SİT derecesi 3'üncü dereceye düşürüldü. 2011 yılına gelindiğinde İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi'nde 1/5000 ölçekli Adalar Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı'nı hazırlandı. Bu planlarda ada "askeri alan" olarak gösterildi. 2012 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı'na tahsis edilen ada bir yıl sonra SİT korumasından da çıkarıldı. 28 Haziran 2013'te ise adanın "askeri alan" sıfatı, "turizm ve kültürel tesis alanı" olarak değiştirildi. Hazırlanan uygulama planında da adaya fuar,

kongre merkezi, konferans salonu, kültürel tesis, dini tesis, açık hava müzesi, amfi tiyatro, sergi salonu, karşılama yapıları, spor salonu, seyir terası, park, marina, kafe ve restoran yapılabilmesinin önü açıldı.

Adada hayata geçirilmek istenen yapılaşma Yap-İşlet-Devret modeliyle halledilecekti. Bunun için 3996 Sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapılması Hakkında Kanun'da değişiklik de yapılmıştı. Yasa maddesine "Sivriada'da yapılacak olan planlama, imar ve inşaat uygulamaları ile diğer düzenlemeler 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu hükümlerine ve diğer mevzuatta yer alan kısıtlama ve prosedürlere tabi değildir" hükmü eklenmişti. Danıştay, bu noktada devreye girerek söz konusu hükmü Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi'ne (AYM) taşımış, mahkeme de Sivriada'yı Kıyı Kanunu hükümlerinden muaf tutan hükmün iptaline hükmetmişti.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi de 2011 yılında Adalar ile ilgili hazırlanan imar planlarının iptal edilmesi istemiyle dava açmıştı. Odamızın açtığı dava kapsamında birçok kez planların iptaline hükmedildi, ancak iptal kararlarından sonra hazırlanan planlar da bunların revizyonu niteliğindedir.

AYM kararı dikkate alınmadı

Danıştay 6'ncı Dairesi'nin Sivriada ile ilgili verdiği son kararda, AYM'nin iptal kararının dikkate alınmamasında hukuka uyarlık bulunmadığı belirtildi. Kararda, imar planlarının Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile "Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulaması, Denetimi, Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait Yönetmelik" ve "Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği"ndeki süreçlere uygun olmadığı aktarıldı.

Turizm araştırması yapılmadı

Danıştay'ın kararında, Sivriada ile ilgili daha önce yapılan imar planlarının iptal edilmesi üzerine revizyon niteliğindeki dava konusu imar planlarının hazırlandığı belirtildi. Sivriada'yla ilgili planlama olası turist ya da konuk sirkülasyonuna ilişkin bir projeksiyon ve araştırma yapılmadığı aktarıldı. Adanın arkeolojik SİT özelliğinin turizm

fonksiyonu altında nasıl etkileneceğinin de değerlendirilmediği kaydedildi.

Diğer adalar da dikkate alınmalıydı

Kararda, Sivriada'nın dokuz adet takımadanın içerisinde yer aldığı ve bu adaların birbirleriyle bütün olduğu hatırlatıldı. Danıştay'a göre, takımadaların hepsi doğal ve kentsel SİT alanı olduğu için birlikte değerlendirilmeliydi. Kararda, turizm fonksiyonunun ekolojik yapı ile uyumlu olmadığına işaret edildi. Dava konusu imar planı yapılırken alanın nitelikleri, tarihi, kültürel ve doğal yapısına ilişkin araştırmaların yapılmadığı ve raporların düzenlenmediği belirtildi. Dava konusu imar planının turizm fonksiyonu ile oluşacak yapılaşmanın adanın özgün doğal, tarihi ve kültürel yapısını bozduğu hatırlatıldı. İmar planında adanın bütününe "turizm +kültürel tesis alanı" fonksiyonu getirildiği, ancak bu fonksiyonun adanın bütüne tanımlandığı aktarıldı.

Donatı alanları belli değil

Kararda, nazım imar planının en temel amaçlarından birinin sosyal ve teknik donatı alanlarının yer seçimi ve büyüklüklerinin tayini olduğu belirtildi. Sivriada'da imar planında sosyal ve teknik donatıların yerleri ve büyüklükleri planda gösterilmemiş, benzer yaklaşım 2017 tarihli iptal edilen imar planlarında da kendini göstermişti.

Deprem riski

Danıştay'ın kararına göre, Sivriada'da afet riskleri konusunda ve özellikle deprem riskleri açısından nasıl bir strateji izleneceğinin plan raporunda açıklanmadı.

Karar oybirliğiyle alındı

Danıştay 6'ncı Dairesi, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 4'üncü İdari Dava Dairesi'nin davanın reddi yönündeki kararının oybirliğiyle bozulmasına hükmetti. Dosya, yeniden bir karar vermek üzere Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesi'ne gönderildi.

Sivriada'nın içindeki bulunduğu yapılaşma tehlikesi daha önce Yassıada'da gerçekleşti. Turizm ve kültürel tesis alanı ilan edilen adada yap-işlet-devret modeliyle otel, kongre merkezi, liman ve diğer turistik tesisler inşa edildi. 2018 yılında açılan beş yıldızlı otel, zarar ettiği için devredildi. Adanın tarihi ve doğal dokusundan ise geriye hiçbir şey kalmadı.

2.1.30. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ataköy’de Yeşil Alana Konut Yapmak İstiyor

21 Mart 2023 Salı

Kültür ve Turizm Bakanlığı, İstanbul Ataköy’de 2 bin 649 metrekare yeşil alana konut yapmaya çalışıyor. Bakanlığın hazırladığı imar planının iptal edilmesi için Odamızın açtığı dava kapsamında bilirkişi heyeti bir rapor hazırladı. Raporda, imar planlarının nüfus yoğunluğunu artırdığı, artan nüfusa rağmen planda donatı alanlarına yer ayrılmadığına dikkat çekildi.

Dava konusu yeşil alan, Ataköy 1’inci kısımda 7,84 hektarlık 564 numaralı adanın bir parçası. Bu alan, 2004 yılında TOKİ tarafından Albatros Turizm ve Otelcilik şirketine ihale yoluyla satıldı. Devredildikten sonra **‘turizm tesis alanı’**na çevrilen alanda inşaat yüksekliği de serbest bırakıldı. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Turizm Teşvik Kanunu’ndaki **‘kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezleri içinde her ölçekteki planları yapma, yaptırma, re’sen onaylama ve tadil etme’** yetkisine dayanarak yeni imar planı hazırladı. Bu imar planıyla 564 numaralı adaya oteller, rezidanslar ve alışveriş merkezi yapıldı.

Çevre sakinleri ve TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi, satışı yapılan ve turizm merkezine çevrilmesine neden olan imar planlarının iptal edilmesi için dava açmıştı. Mahkeme imar planlarını iptal etmiş, Danıştay da 2014’te bu kararı onamıştı. Bunun üzerine söz konusu alan ile ilgili yeni bir imar planı yapıldı.

Yapı yoğunluğu artacak

564 numaralı ada aynı zamanda, Türkiye’nin ilk Bauhaus akımının temsilcisi binaların bulunduğu bir alan. Bu binaların arasında kalan dava konusu parsel ise günümüzde, çok sayıda ağaca ev sahipliği yapıyor.

Bu alanla ilgili Nisan 2022’de yeni bir imar planı yapıldı. Planlar, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Bakırköy Belediyesi tarafından askıya çıkarıldı. Yeni planla zaten turizm fonksiyonu bulunan

adanın dava konusu parseline ilave olarak konut fonksiyonu da eklendi. Oysa ki, imar planının hazırlık aşamasında Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım Projeler Dairesi’nden alınan görüşe göre, kreş olarak planlanmıştı.

İmar planının açıklama notlarına göre, aynı adada bulunan diğer konutlar 500-600 metrekare taban oturumuna sahipken, inşa edilmek istenen konutun oturum alanı ise 900 metrekareye ulaşıyor. Bilirkişi raporuna göre, yeşil alana yapılmak istenen blok, 1’inci etapdaki yapı yoğunluğunu artıracak, alandaki doluluk-boşluk dengesini bozacak, diğer blokların güneşlenme ve manzara imkanını etkileyecek.

Öngörülen nüfus artışı belirsiz

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi, bu yapının inşa edilmesine olanak sağlayan imar planının iptal edilmesi için İstanbul 5’inci İdare Mahkemesi’nde dava açtı. Dava kapsamında bilirkişi heyeti tarafından bir rapor hazırlandı. Rapordaki planlama notlarında, nüfus yoğunluğu 2 bin 352 ila 4 bin 704 kişi arasında olması öngörülüyor.

Nüfus yoğunluğunun bu şekilde muğlak bırakılması, bilirkişilere göre planları kesinlikten uzaklaştırıyor. Plan notları artan nüfusun ihtiyaç duyduğu donatı alanlarına da yer vermiyor.

Afet toplanma alanıydı

Bilirkişi raporundaki idarelerle yapılan yazışmalara göre, Bakırköy Belediyesi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü’nün talebiyle söz konusu yeşil alanı afet toplanma alanı olmaktan çıkarmış.

Mevzuat uyarınca özel mülkiyetteki alanların afet toplanma alanı olarak belirlenmesinde bir engel yok. Bilirkişi heyeti, dava konusu parsel gibi üzerinde yapı bulunmayan hali hazırda kentlinin açık alan ihtiyacını karşılayan alanların, afet anlarında toplanma ve acil ihtiyaçların karşılanması için değerlendirilmesinin önemli olduğunu belirtti.

2.1.31. Ölümünün 435. Yılında Mimar Sinan'ı Saygı ile Anıyoruz!

9 Nisan 2023

Yüzyıla yaklaşan yaşamı boyunca tasarlayıp gerçekleştirdiği, her biri dünya mimarlığına esin kaynağı olmayı sürdüren eşsiz yapıtlarıyla ülkemizin ve toplumumuzun kültür elçisi olan büyük usta Mimar Sinan'ı ölümünün 435. yılında saygıyla anıyoruz.

Mimar Sinan, Anadolu'nun yanı sıra Balkanlar'dan Yakın Doğu'ya çok geniş bir coğrafyanın yapı sanatını ve mimarlık kültürünü harmanlayarak eriştiği sentez ile çağının özgün ve görkemli mimarlığını yaratmıştır. O'nun bir kentte seçtiği yer ve tasarımıyla "o" yerle bütünleşen mimarlık yapıtının oluşturduğu "kültürel peyzaj değeri", günümüzde insanın doğa ile iletişiminin göstergesi olarak çok önemsenen yaklaşımdır. Yapılarında ölçülendirme, oran ve orantı kurma, strüktürel olgunluk ve yalınlık, mekânsal bütünlük ve kütle plastiği ile elde edilmiş estetik düzey, günümüz mimarlarına yüzyıllar öncesinden mesajlar iletmektedir.

Bugün Mimar Sinan'ın iki yapıtı, Süleymaniye ve Selimiye Külliyesi UNESCO'nun Dünya Mirası Listesi'nde yer almaktadır. Sinan'ın yapıları, "insanın yaratıcı dehasının başyapıtları" ve "insanlık tarihinde dikkat çekici bir aşamanın seçkin örnekleri" olarak bu listeye girdiler. Dolayısıyla artık Sinan'ın mimarlığının çağdaş dünya tarafından da "üstün evrensel değer" olarak tanındığını, Osmanlı Dünyası sınırları içinde yerel bir hayranlığın ve saygının çok ötesinde evrensel ölçekte bir USTA bir DEHA olarak kabul edildiğini rahatlıkla söyleyebiliriz.

Sinan'ın miras bıraktığı bu yapıtlar, bizler için bir yandan kent bütünlüğü içinde korunması gereken görkemli anıt yapılar, bir yandan da her baktığımızda mimar olarak kente ve topluma karşı sorumluluklarımızı hatırlatan tarihsel bir kaynaktır. Sinan'ın mimarlığı İstanbul'un kentsel silüetine imza atan tüm görkemine ve azametine karşın "insan ölçüğünü" asla unutmayan, içindeyken bireyi ezmeyen mekan kurgusuyla, toplumun bir arada zaman geçirebildiği kamusal yüzüyle de çağdaş mimarlığa ışık tutmaktadır. Bir kentte kentin imgesini oluşturmak, onu "O kent" yapmak, aynı zamanda da o kent yerlisinin gündelik yaşamını keyifli huzurlu sürdürebilmesini sağlamak bağlamında Koca Sinan'dan alınacak çok dersler vardır.

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta peş peşe yaşanan 2 depremden sonra, 20 Şubat 2023 tarihinde Samandağ-Hatay'da 6.4 büyüklüğünde bir deprem daha meydana gelmiştir. Yaşanan depremler; Akdeniz, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde hissedilmiş; Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa illerinde yaşayan yaklaşık 14 milyon yurttaşımızı etkilemiş, on binlerce yurttaşımızın da hayatını kaybetmesine neden olmuştur.

Bilim insanlarının yıllardır ısrarlı uyarılarına kulak asmayan bir zihniyetin ortaya koyduğu "bize bir şey olmaz" aymazlığı ve rant hırsıyla plansız programsız büyütülen kentlerimiz yok olmuştur. Bu sonucun oluşmasında; bir yanda kâr amacını önceleyen yönetim anlayışı ve toplum psikolojisi varsa bir yanda da büyük bir yoksulluk ve çaresizliğin olduğunun da bilincindeyiz. Tüm bu olumsuzlukların ortaya koyduğu tablo, Türkiye'nin ağır insan kaybının yanı sıra uzun yıllar ekonomisini etkileyecek ve belki de genç kuşakların geleceğini de belirleyecek bir durumu ortaya koyuyor.

Deprem sonrası yine plansız programsız ve aceleci bir tavırla seçilen yeni yerleşim alanlarında imar uygulamalarının başlatılması ve tarihi kent merkezlerindeki kültür varlıklarını, geleneksel Osmanlı mahallelerini gözetmeyen tavır da büyük bir endişe yaratıyor. Sinan'ın tasarımına "doğru yer" seçimiyle başladığını biliyoruz. Tasarımında geçmişten süregelen kültür ile çağdaş gereksinimleri harmanlayarak özgün ve "O" yere özgü mimarlığı yarattığını biliyoruz. Tüm bunlardan ders alınmalı ve deprem bölgesinde toplumun geçmişiyile bağını kopartacak Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa'yı özgün kent kimliği olmayan herhangi bir yere dönüştürecek uygulamalardan kaçınılmalıdır.

Büyük usta Mimar Sinan'ı, kültürümüze ve uygarlık tarihine yapmış olduğu katkıları nedeniyle saygıyla anarken, başta karar vericiler olmak üzere herkesi mimarlığa, kültür mirasına, insan yaşamına ve çevreye özen göstermeye davet ediyoruz.

*TMMOB Mimarlar Odası
İstanbul Büyükkent Şubesi*

2.1.32. Boğaziçi Üniversitesi Arazisinin SİT Statüsünün Düşürülmesine Bilirkişiler Onay Vermedi: Doğal SİT Alanlarını Yapılaşmaya Açmak İklim Değişikliğinin Etkilerini Artırır

18 Nisan 2023 Salı

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın "olur"uyla Boğaziçi Üniversitesi arazisinin birinci derece doğal SİT alanı statüsünün düşürülmesine karşı Mimarlar Odası'nın açtığı davada bilirkişi raporu hazırlandı. Raporda, Boğaziçi Üniversitesi kampüsü ana binalarının tarihi devirlerde kültürel ve sosyal yaşama katkı sağladığı belirtilerek, özgün mimari değer taşıyan ve Türk eğitim tarihinde önemli bir yeri olması sebebiyle "**kültürel varlık**" olarak korunması gerektiği kaydedildi.

Sarıyer ilçesi sınırlarında kalan Boğaziçi Üniversitesi arazisinin doğal SİT alanı statüsü, 7 Eylül 2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak değiştirilmişti. Kararla üniversite arazisinin 217 bin metrekarelik alanı "**sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanı**", 205 bin metrekarelik alanı da "**nitelikli doğal koruma alanı**" olarak tescillenmişti.

Basına yansıyan bilgilere göre, bu işlemin dayanağı özel bir şirketin hazırladığı Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporu'ydu (ETBAR). Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmeliğin 5/c maddesine göre, söz konusu en az ardışık dört mevsimi kapsayacak şekilde araştırma yapılarak hazırlanması gerekiyordu.

Boğaziçi doğal ve tarihi SİT alanında ve öngörünüm bölgesinde kalan Boğaziçi Üniversitesi arazisinin doğal SİT statüsünün düşürülmesine yönelik işlemin durdurulması için Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi dava açmıştı. İstanbul 12'nci İdare Mahkemesi'nde açılan dava kapsamında geçtiğimiz günlerde bir bilirkişi raporu hazırlandı. Rapordan öne çıkan tespitler şöyle:

– Dava konusu alanda 87 ağaç türü ve 49 çalı türünden oluşan binlerce bitki, Boğaziçi Üniversitesinin korunması altında değerli bir arboretuma dönüşmüştür. Boğaziçi Üniversitesi'nin yerleşim alanı, şehitlik ve Nafi Baba Tekkesi tarihi değerleri yüksek yerlerdir ve korunması gerekir. Aynı

şekilde bir arboretuma dönüşen orman alanının da korunması gerekir. Dava konusu işlem ile korunması gereken bu değerlerin zarar görme olasılığı oldukça yüksektir.

– Kampüsteki ormanda yaşları 80 ila 150 arasında değişen servi ve meşe ağaçları yer almaktadır. Gerek tarihsel niteliğiyle gerekse Boğaziçi korularının devamı olması açısından bunların korunması gerekmektedir. Kampüsteki ormanda Boğaziçi korularının ana unsurları olan fıstık çamı, servi ve erguvan ağaçları yer almaktadır. Bu yapının bozulmaması için koruma statüsünün düşürülmemesi gerekir.

– SİT statüsü değişikliği nitelik ve yoğunlukta yapılaşmanın önünü açar. Hem Boğaziçi Üniversitesi'nde hem de bitişik alanda koruma statüsünün düşürülmesi, yeşili azaltıcı, yapılaşma oranını artırıcı sonuç yaratır.

– Doğal SİT alanlarının statüsünü düşürerek onları yapılaşmaya açmak iklim değişikliğinin etkilerini artırmaya yol açar.

– Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmeliğin 5/c maddesine ETBAR raporu en az ardışık dört mevsimi kapsayan ekolojik temelli bilimsel araştırma yapılarak hazırlanması gerekir, ancak raporda sunulan araştırma yaz, kış ve ilkbahar mevsimlerini kapsayıp sonbahar mevsimini kapsamamaktadır. Bu nedenle yönetmelikteki ifadeyle rapor hazırlanırken en az ardışık dört mevsim kuralına uyulmamıştır. Raporda, dava konusu alanda Albizzia julibrissin, Ginkgo biloba, Malus communis, Mahonia aquifolium, Viburnum tinus gibi bulunan bazı türlere yer verilmemiştir.

– Alanın ekolojik yapısı itibarıyla iki farklı SİT derecelendirilmesi sonucu birbirinden ayrı tutulmasının bilimsel bir dayanağı yoktur. Ekolojik bütünlük olarak uygun bulunmadığı, dava konusu işlemin doğal bütünlüğü bozduğu değerlendirilmiştir.

– Boğaziçi kampüsü kentteki yeşil alan sistemi içindeki rolü bakımından odak yeşil alan niteliği taşımaktadır ve yapılaşma baskısı aç-

sından yüksek kırılabilirliğe sahiptir. Bu bağlamda koruma statüsünün devamlılığı kritiktir. Bu odak alanın varlığının tehlikeye girmesi, Boğaziçi yeşil sisteminin geleceği açısından kaygı verici sonuçlar yaratır.

– Doğal sistem açısından konu ele alındığında, “habitat bütünlüğü” sürekliliğin tesisinde kritik rol oynuyor. Bilimsel çalışmalarda ortaya konulduğu üzere koruma statülerindeki değişimler, kenar etkisini artırır ve habitat parçalanmasına sebebiyet verir. Koruma statülerinde değişikliklere gidilmesi doğal-kültürel sisteme zarar verir.

– Dava konusu alan topoğrafik özellikleri gereği üç temel sırt üzerinden ilerleyerek arazinin en üst kotlarına ulaşan bir kurguya sahiptir. Bu durum silüet açısından olduğu kadar rüzgar- iklim kontrolü açısından da dikkate alınması gereken bir durumdur. Koruma statüsünde değişim olması halinde Boğaziçi silüetinde olumsuz bir etki yaratılacaktır. Bu alanın Rumeli Hisarı’na yakınlığı dikkate alındığında Hisarın silüetteki varlığına da zarar verecektir.

– Kritik değere sahip uluslararası turizm potansiyelinin varlığının devamlılığının sağlanabilmesi için dava konusu alanının koruma statüsünde uzun yıllardan beri süregelen koruma yaklaşımlarının devamlılığının sağlanmasına ihtiyaç vardır. Aksi takdirde turizm potansiyelinin uzun vadede yitirilmesine sebep olabilir.

– Davaya konu olan alanın koruma statüsünün değişimi, İstanbul ve kentin iklimsel konforu açısından olumsuz sonuçlar doğurabilir.

– İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin Afet ve Acil

Durum Toplanma Alanları haritasında Boğaziçi Üniversitesi toplanma alanı olarak belirlenmiştir. Kamu güvenliği için geride kalan tahliye toplanma alanlarının bir sistem yaklaşımı çerçevesinde devamlılığının sağlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Afet yönetim sisteminin risk azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme olmak üzere dört aşamasında da etkin rol alma potansiyeline sahip olan böylesi bir alanın, kamu güvenliği ve kent dirençliliğinin sağlanabilmesi için korunması gerekir.

– Boğaziçi Kampüsü’nün koruma statüsünün değiştirilmesi hâlihazırda sürdürülebilir yeşil kampüs çalışmalarına zarar verir.

– Kampüsün batısındaki “**sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanı**” içindeki yapılar önemli bir mimari özelliğe sahip değildir, ancak her ne kadar tek tek yapı bazında sıradan yapılar olsalar da bir bütün olarak bakıldığında İstanbul Boğaziçi silüeti içinde genel görünüşe zarar vermeyen, küçük ölçekli yapılardan oluşan ve çevresi ile uyumlu bir kent dokusu oluşturmaktadır. Bu bölgede yapı yoğunluğu ve kat yüksekliğinin artırılmaması, mevcut haliyle korunması gerekmektedir.

– Boğaziçi Üniversitesi kampüsü ana binaları tarihi devirlerde kültürel ve sosyal yaşama katkı sağlamıştır. Özgün mimari değer taşıyan ve Türk eğitim tarihinde önemli bir yeri olması sebebiyle “**kültürel varlık**” olarak kampüsün diğer peyzaj değerleriyle bir bütün olarak korunması gerekmektedir.

TMMOB Mimarlar Odası

İstanbul Büyükşehir Şubesi

2.1.33. Haciosman Bayırı ve Çevresinin Doğal SİT Statüsünün

Düşürülmesine Bilirkişiler Onay Vermedi: Yapılaşmanın Önü Açılır, Habitat Parçalanır

18 Nisan 2023 Salı

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nın “**olur**”uyla Haciosman Bayırı ve birinci derece doğal SİT alanı statüsünün düşürülmesine karşı Mimarlar Odası’nın açtığı davada bilirkişi raporu hazırlandı. Raporda, statünün düşürülmesiyle söz konusu alanın yapılaşmaya açılacağı, ormanlık alanda habitatın parçalanma-

cağı ve dere yatağında bulunan yerleşim alanlarının daha büyük bir taşkın riskiyle karşı karşıya kalacağına dikkat çekildi.

Sarıyer ilçesi sınırlarında kalan Haciosman Bayırı ve yakın çevresinin doğal SİT alanı statüsü, 7 Eylül 2021 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak değiştirilmişti. Kararla tamamı SİT alanı olan Haciosman Bayırı ve çevresindeki alanların bir

kısının statüsü '**nitelikli doğal koruma alanı**', bir kısmı da '**sürdürülebilir koruma ve kontrol-lü kullanım alanı**' olarak düşürülmüştü.

Basına yansıyan bilgilere göre, bu işlemin dayanağı özel bir şirketin hazırladığı Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporu'ydü. Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esas-lara Dair Yönetmeliği'nin 5/c maddesine göre, söz konusu en az ardışık dört mevsimi kapsayacak şekilde araştırma yapılarak hazırlanması gerekiyordu.

Haciosman Bayırı ve çevresinin doğal SİT statüsünün düşürülmesine yönelik işlemin durdurulması için Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi dava açmıştı. İstanbul 12'nci İdare Mahkemesi'nde açılan dava kapsamında geçtiğimiz günlerde bir bilirkişi raporu hazırlandı. Rapor-dan öne çıkan tespitler şöyle:

– Dava konusu işlemle nitelikli doğal koruma alanına çevrilen alanlar bütüncül bir bakış açısı ile ele alındığında mutlak korunması gereken alanlardır. Halihazırda yeşil alanlar ile bütünlük içerisinde güçlü bir yeşil sistem yarattıkları değerlendirilmektedir.

– Dava konusu alanlar üç hektardan büyük olduğu ve orman ağaçları ile kaplı olduğu için Orman Kanunu'na göre orman niteliği taşımaktadır. Bu alanların orman olarak tescil edilmesi ve yapılaşmaya konu edilmemesi gerekmektedir.

– Doğal sistem açısından ele alındığında, "**habitat bütünlüğü**" sürekliliğin tesisinde belirleyici rol almaktadır. Bilimsel çalışmalarda ortaya konulduğu üzere dava konusu işlemde olduğu gibi koruma statülerinde yapılaşmaya imkân sunan nitelikteki değişimler, "**kenar etkisini**" artıracak ve habitat parçalanmasına sebebiyet verecektir.

– Bilimsel veriler ışığında, dava konusu işlemde olduğu gibi koruma statülerinde değişikliklere gidilmesi ve doğal-kültürel dengeye sahip dokunun farklı koruma statülerine sahip olan, irili ufaklı parçalar olarak değerlendirilmeleri, doğal-kültürel sistemde zincirleme olayları tetikleyerek gittikçe artan bir oranda zarar verecektir.

– Haciosman Bayırı'nın doğusunda kalan Cumhuriyet Mahallesi'nin yer aldığı bölge Boğaziçi silüetinde kalmaktadır. Bu alandaki yatay-dikey

yapılaşmalar, köprünün hemen yanında yer alan böylesi bir alanın Boğaziçi silüetine zarar vermesi anlamına gelecek.

– Yapılaşmaya imkân veren nitelikteki koruma statülerindeki değişim, hâkim rüzgar akışını bozabilir ve doğal hava akımını azaltabilir. Bu hava kalitesini olumsuz etkileyebilir.

– Koruma statüsü değiştirilen alanlar arasında yer PTT Evleri Mahallesi Kozdere deresinin taşkın yatağı üzerinde yer almaktadır. Mahallede 2004 yılındaki taşkınını nedeni taşkın yatağının binalarla işgal edilmesi ve dere yatağının küçültülmesidir. Burada yerleşim yoğunluğunun fazla ve taşkın riski yüksek olmasına karşın koruma statüsünün "**sürdürülebilir koruma ve kontrol-lü kullanım alanı**"na düşürülmesi, yeni yapılaşmaya ve sonuçta yeni ve daha büyük taşkınlara yol açacaktır. Araştırma sonuçlarına göre bu alanı güvenli hale getirmek için yapılması gereken bina yoğunluğunu azaltacak, yüksek akımın geçebilmesi için yatak genişliğini artıracak düzenlemelerdir.

– Koruma statüsü düşürülen bölgede yer alan Büyükdere Fidanlığı-bahçıvan okulunun, içerdiği mimari, doğal, kültürel potansiyeller açısından Türkiye'de üretim peyzajlarının sembol alanlarından birine dönüşebilmesi, miras kimliği ile beraber yeniden işlevlendirilmesi mümkündür. Fidanlığın yerleşime uygun bir yer olmadığı, bu alanın gen kaynağı olması da dikkate alınarak yapılaşmaya açılmaması gerektiği değerlendirilmektedir.

– Doğal sit alanlarını statüsünü düşürerek özellikle ormanları yapılaşmaya açmak iklim değişikliğinin etkilerini artırmaya yol açacak bir uygulamadır.

– Dava konusu işleme dayanak oluşturan ET-BAR raporu hazırlanırken en az ardışık dört mevsim araştırma yapılması kuralına uyulmamıştır.

– Dava konusu alanın iki farklı koruma statüsüne alınması, alanın ekolojik ve coğrafi bütünlüğünün bozucu niteliktedir.

*TMMOB Mimarlar Odası
İstanbul Büyükkent Şubesi*

2.1.34. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlu Olsun

22 Nisan 2023

Kurtuluş savaşını yöneten İlk Meclis'imizin açıldığı tarih olarak kutlanan 23 Nisan günü, Cumhuriyetin ilanından sonra Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün bu önemli günü çocuklara armağan etmesiyle çok daha güçlü bir anlam kazanmıştır. Bir ülkenin bağımsızlık mücadelesinin en önemli günlerinden birini o ülkenin çocuklarının bayramı yapan ve tüm dünya çocuklarını bu güzel günde kucaklayan anlayış, Cumhuriyetimizin 2. yüzyılına girerken bizlere yol gösteriyor ışık oluyor.

23 Nisan bayramı, çocuklarımızın bağımsız bir ülkenin özgür bireyleri olmaları için verilen mücadelelerin nesilden nesle aktarılacak, hatıralarımıza, zihnimize yerleşmesini sağladığı gibi aynı zamanda onların geleceğimizin yegâne umudu oldukları gerçeğini de her yıl hatırlatır. Umudu ve masumiyeti yüzlerinden okuduğumuz çocuklarımızın gönüllerince eğlenecekleri, oyunlar oyna-

yacakları, arkadaşları ve büyükleriyle kucaklaşacakları bir bayram 23 Nisan. Ancak ülkemizde, ekonomik zorluklar nedeniyle çocuk yaşta çalışmak zorunda bırakılan, evlendirilen veya afetlerden etkilenen bölgelerde evsiz, ailesiz kalan çocuklarımız var. Çocuklarımızın karşı karşıya kaldıkları bu büyük sorunlar toplum olarak yüzleşmemiz gereken birçok konuya karşı daha duyarlı ve etken bir tutum geliştirmemizi gerektiriyor. Toplumumuzun her bir çocuğu bir birey ama masum ve güvene muhtaç bir birey olarak kabul etmesi ve bu konuda sorumluluklarının bilincine varması gerekiyor.

Çocuklarımızın gönüllerince çocukluklarını yaşayabilecekleri ve geleceğe umutla bakabilecekleri bir Türkiye'ye kavuşmak dileğiyle, tüm çocuklarımızın 23 Nisan Çocuk Bayramı kutlu olsun.

TMMOB Mimarlar Odası

İstanbul Büyükşehir Şubesi Yönetim Kurulu

2.1.35. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü'nden Sedef Adası'nda Yapılaşmayı Artıracak Yeni Sit Değişikliği

3 Mayıs 2023 Çarşamba

İstanbul Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, Sedef Adası'nda yapılaşmanın önünü açan sit değişikliği kararını değiştirdi. Müdürlük, 10 Nisan 2023 tarihli kararıyla adada yapılaşmanın önünü açan "**sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanı**"nı genişletti. Oysa, bilirkişiler "**Adalarda yapılaşma alanlarını ve dolayısıyla da gece veya gündüz nüfusunu arttırmak, depremin etkilerini kaçınılmaz olarak arttırıcı bir boyuta sahip olacaktır**" uyarısında bulunmuştu.

İstanbul'daki Prens Adaları'nın bir parçası olan Kaşık Adası ve Sedef Adası'nın doğal SİT alanı vasfı Bakanlık tarafından Ekim 2021'de "**nitelikli doğal koruma alanı**" ve "**sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanı**" olarak değiştirilmişti. Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporu'na (ETBAR) dayandırılan SİT derecesinin düşürülmesiyle adalarda yat limanı, turizm tesisi, tekne imal ve çekek yerinin yanı sıra maddencilik de yapılabilecekti.

ETBAR hazırlama işi Bakanlık tarafından 2014

yılında AKS isimli bir şirkete 137 bin TL'ye ihaleyle verilmiş, bu şirket de İstanbul'da toplam büyüklüğü 58 bin 621 hektar olan 506 doğal SİT alanı için 370 günde rapor hazırlamıştı. Bilirkişiler, Sedef Adası'yla ilgili ETBAR'ın ardışık dört mevsim kuralına uygun olarak hazırlanmadığını dile getirmiş, raporu hazırlayanların inceleme için adaya 20 Mayıs 2014, 24 Ağustos 2014, 23 Ekim 2014 ve 28 Ekim 2014'te gittiğini belirtmişti.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi de Bakanlığın iki adayla ilgili SİT derecesi değişikliğine yönelik kararının durdurulması ve iptal edilmesi için dava açmıştı. İstanbul 12'nci İdare Mahkemesi'nde görülen dava kapsamında keşif yapılmış beş akademisyenin hazırladığı 27 Şubat 2023 tarihli bilirkişi raporu dava dosyasına girmişti. Bilirkişiler, yapılaşmanın önünü açan bu değişikliğin adadaki habitatı parçalayacağını, ekosistemi bozacağını ve depremin etkilerini arttıracığını belirtmişti.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, bilirkişilerin uyarısının tam aksine adadaki yapılaşmayı bir önceki değişikliğe göre daha da artı-

racak yeni bir değişikliğe imza attı.

Müdürlüğün internet sitesinde yayınladığı değişikliğe göre, adanın batısında Sedef Adası Plajı'nı kapsayan geniş bir alanı da yapılaşmaya açtı.

Hatırlanacağı üzere, daha önce de Yassıada sit derecesi düşürülerek yapılaşmaya açılmıştı. Turizm ve kültürel tesis alanı ilan edilen adada yapı-ışlet-devret modeliyle otel, kongre merkezi, liman ve diğer turistik tesisler inşa edildi. 2018 yılında açılan beş yıldızlı otel, zarar ettiği için devredildi.

Adanın tarihi ve doğal dokusundan ise geriye hiç bir şey kalmadı.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi olarak, Bakanlığın daha önce yaptığı sit derecesi düşürme kararına dava açtığımız gibi, öncekinden daha vahim sonuçlar doğurabilecek bu karara karşı da dava açacağımızı kamuoyuna duyururuz.

*TMMOB Mimarlar Odası
İstanbul Büyükkent Şubesi*

2.1.36. Danıştay'dan Atatürk Havalimanı'na Yapılmak İstenen Millet Bahçesi Projesinin İhalesine Bozma

5 Mayıs 2023 Cuma

Atatürk Havalimanı'na yapılmak istenen "Millet Bahçesi" projesinin ihalesinin iptali istemiyle açtığımız davada Danıştay, yerel mahkemenin **ihalenin hukuka uygun olduğuna** yönelik kararını bozdu. Danıştay, mahkemeyi "yetkisiz" bularak, dosyayı yeniden bir karar verilmek üzere İstanbul 4'üncü İdare Mahkemesi'ne yolladı.

Ne olmuştu?

İstanbul Atatürk Havalimanı, Nisan 2019'da İstanbul Havalimanı'ndaki hava trafiğiyle çakıştığı gerekçesiyle tarifeli uçuşlara kapatıldı, ancak pistler kargo, bakım/onarım, genel havacılık, hava taksi, iş uçuşları, devlet uçakları ile yapılan uçuşlar ve otoritenin uygun göreceği trafiklere hizmet vermeye devam etti. Ekim 2019'da "Millet Bahçesi" hazırlıkları kapsamında apronda faaliyetleri sona eren tesis ve binaların yıkım işi için ihale yapıldı, Kasım ayında da yıkım başladı. O günlerde havalimanı sahasının sadece millet bahçesi olarak kullanılmayacağı, yapılaşmaya da açılacağıın anlaşıldığı haberler yayımlandı. Buna göre havalimanı sahasına külliye, gençlik merkezi, müze, cami, devlet konuk evi, spor alanı, yaşam merkezi, afet toplanma alanı ve fuar yapılması planlanıyordu.

Bu gelişmeler yaşanırken, tüm dünyayı etkileyen koronavirüs salgınıyla mücadele gerekçesiyle Atatürk Havalimanı'ndaki maliyeti 2 milyar TL'li bulan iki pist kırılarak pandemi hastanesi yapıldı. Hastanenin inşaatını AKP iktidarı boyunca Türkiye'de en fazla ihale alan beş şirketten biri olan Rönesans Holding yaptı. Şirkete inşaat için

Avrupa Yatırım Bankası'ndan 200 milyon Euro kullandırıldı.

Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi bu dönemde pistin kullanılamaz hale getirilmesiyle ilgili sorumlular hakkında suç duyurusunda bulundu. Hukuksuz bir kararla hapsedilen avukatımız Can Atalay 27 Mayıs 2020'de davayı açmıştı. Çok hızlı bir şekilde 12 Haziran'da sorumlular hakkında takipsizlik kararı verildi.

İnşaat sürerken kamuoyunda hastanenin pistin kullanılamaması için yapıldığı iddiaları da dile getiriliyordu. Bu iddia Ocak 2022'de Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu tarafından canlı yayında itiraf edildi. Karaosmanoğlu, aynı yayında "Burası millet bahçesi olacak. Bütün İstanbul'a hizmet edecek" demişti. Karaismailoğlu, 9 Nisan 2022'de İstanbul Havalimanı'nda görev yapan muhabirlerle bir araya geldiği ve basın mensuplarının sorularını yanıtladığı sırada da "Atatürk Havalimanı'ndaki sıkıntıları biliyorduk zaten. Atatürk Havalimanı hikayesi kapandı, gitti. Oranın şimdi kuzey-güney pistine 'Millet Bahçesi' olarak işe başlanıyor" diye konuşmuştu.

Kamuoyu, bu gelişmelerden bir ay sonra 9 Mayıs 2022'de Sözcü gazetesinden Çiğdem Toker'in haberiyle Toplu Konut İdaresi'nin (TOKİ) Atatürk Havalimanı'na Millet Bahçesi yapılması için sessiz sedasız ihaleye çıktığını öğrendi. Pazarlık usulüyle yapılan ihaleye altı şirket davet edildi. Altı şirketten üçü 3'üncü havalimanını yapan "beşli konsorsiyum" üyesi: Kolin, Mapa, Limak. Diğerleri de 3'üncü havalimanını işletmek üzere kurulan özel şirket İGA'nın üyeleri. İhalenin davet

usulü yapılması Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin 'b' bendindeki istisna hollere dayanırdı. Yasa maddesine göre bu holler doğal afet, salgın hastalık, savaş vb. durumlar. İhale 2 milyar 127 milyon 978 bin TL'ye Yapı ve Yapı İnşaat isimli şirkete verildi.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum, 15 Mayıs 2022'de Atatürk Havalimanı'nın yıkılacağını ve 132 bin ağaçla Türkiye'nin en büyük Millet Bahçesi yapılacağını açıkladı. Bir gün sonra da havalimanına iş makineleri girdi ve yıkım başladı.

Yerel mahkeme hukuka uygun buldu

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi olarak kamunun zarara uğratıldığı bir özelleştirme adımı olan bu projenin ihalesinin iptali için açtığımız davada İstanbul 4'üncü İdare Mahkemesi Kasım 2022'de verdiği kararla ihalenin hukuka uygun olduğuna hükmetmişti. Mahkeme, bu karara dayanak olabilecek bilirkişi incelemesine veya bilimsel bir rapora da ihtiyaç duymadı. Kararda, şu ifadeler yer verilmişti:

"İstanbul Havalimanının faaliyete geçmesi ile birlikte Atatürk Havalimanının doğu-batı pistleri-

nin mevcut haliyle hizmet etmeye devam etmesi, kuzey-güney pistlerinin ise atıl duruma gelmesi, uyumsuzluğa konu millet bahçesi projesinin de atıl pistlerin bulunduğu alanda yapılacak olması, ayrıca yapılacak işin 68.510,16 m2'lik inşaat alanında konvansiyonel kalıp sistemiyle sosyal donatı inşaatları ve 1.970.000,00 m2 alanda millet bahçesi genel altyapı, peyzaj düzenlemesi ve rekreasyon alanı yapımı işlerini kapsadığından yapım tekniği açısından özellik arz etmesi karşısında, 4734 sayılı Yasanın 21. maddesinin (b) bendi kapsamındaki pazarlık usulü ile gerçekleştirilen dava konusu ihale işleminde hukuka aykırılık bulunmadığı sonuç ve kanaatine varılmıştır."

Dosya yerel mahkemeye gönderildi

Danıştay 13'üncü Dairesi, Nisan 2023'te verdiği hükümlerle mahkemenin bu kararını "usulen" bozdu. Daire, dava konusu işlemleri yapan Toplu Konut İdaresi Başkanlığı'nın Ankara'da bulunması sebebiyle yargı yetkisinin Ankara İdare Mahkemesi'nde olduğunu belirtti. İhalenin hukuka uygun olduğunu belirten yerel mahkemenin yetkisiz olduğunu savunan Daire, bu kararı bozdu ve yeniden bir karar verilmek üzere dosyayı bu mahkemeye yolladı.

2.1.37. Beykoz'un Doğal Sit Alanı Olan Altı Mahallesini Kapsayan İmar Planlarına Bilirkişiler Onay Vermedi

19 Temmuz 2023 Çarşamba

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın "olur"uyla doğal sit derecesi düşürülen Beykoz'un Çengeldere, Fatih, Yavuzselim, Baklacı, Çiftlik ve Görele mahallelerini kapsayan 3 bin 275 hektarlık alanın imar planlarıyla ilgili bilirkişi raporu hazırlandı. Bilirkişilere göre, yüzde 40'ı ormanlık alan olan ve Elmalı Barajı havzasını kapsayan alanla ilgili yapılaşma koşulları suyun toprakla buluşmasını önemli oranda azaltıyor.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 25 Kasım 2020'de İstanbul Kuzey Kesimi Karadeniz Kuşağı doğal sit alanında kalan Beykoz'un Çengeldere, Fatih, Yavuzselim, Baklacı, Çiftlik ve Görele mahallelerinin sit derecesini değiştirmişti. Bakanlık, bu aşamadan sonra söz konusu altı mahalleyle ilgili 4 Mart 2022'de yeni imar planları hazırladı. Planlama alanı aynı zamanda Elmalı Barajı havza koruma alanını da kapsıyor-

du. TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi olarak imar planlarını yargıya taşımıştık. Davanın görüldüğü İstanbul 3'üncü İdare Mahkemesi kararıyla imar planlarıyla ilgili bir bilirkişi raporu hazırlandı.

Yüzde 40'ı orman

Üniversitelerin Şehir ve Bölge Planlama, Harita Mühendisliği Bölümü ve Mimarlık Bölümü'nden üç akademisyenin hazırladığı bilirkişi raporuna göre, planlama alanının 2 milyon 435 bin 158 metrekaresi "nitelikli doğal koruma alanı", 14 milyon 564 bin 795 metrekaresi "sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanı", 15 milyon 753 bin 541 metrekaresi ise "kesin korunacak alan." Bakanlık ise toplam 18 milyon 216 bin 433 metrekarelik alanı yapılaşmaya açmak istiyor.

Planlama alanının yüzde 40,91'i ormanlık alan, yüzde 27,19'u mesire, ağaçlık alan, mezarlık ve

park kullanımına ayrılırken, yüzde 2,22'siyse tarım alanı olarak görülüyor. İstanbul'un Anayasası olarak bilinen İstanbul Çevre Düzeni Planı'nda da planlama alanı "**Çevresel Sürdürülebilirlik Açısından Kritik Öneme Sahip Alan**"da kalıyor. Alan kısmen "**orman alanı**", kısmen "**tarımsal niteliği korunacak alan**", kısmen "**göl alanı**", kısmen "**ağaçlandırılarak ormanla bütünleştirilecek alan**", kısmen "**havza içi rehabilite edilecek alan**", kısmen de "**havza içi yasaklı alan**" lejantlarında kalıyor.

Bakanlığın onayladığı imar planına göre, Elmalı Barajı Havzası Göl Koruma Alanı ve yakın ve uzak mesafe koruma alanlarına konut, baraj gölü yakınlarına ticaret alanı da yapılması planlanıyor.

"İmar mevzuatına uygun değil"

Plan açıklama raporunda planların bütüncül bir

planlama faaliyetinin belirli bir etabı olduğu belirtiliyor ve diğer etaplara dair herhangi bir açıklamaya yer verilmiyor. Bilirkişilere göre, planlama alanının dışında kalan "**kesin korunacak hassas alan**"ın plan sınırları dışında bırakılması imar mevzuatına uygun değil.

"Suyun toprakla buluşacağı alan azalacak"

Bilirkişi heyeti, göl koruma alanı gibi özgün doğal karaktere sahip bir alanda sosyal altyapı alanı taban oturumu yapılaşma koşullarının, geçirimli yüzeylerin artırılmasının önemsendiği bu alan için suyun toprakla buluşacağı alanı önemli oranda azaltacağına dikkat çekti. Heyete göre, taban oturumu kat sayısı Elmalı 1-2 Barajı Havza Koruma Planı kararları ile örtüşmüyor.

TMMOB Mimarlar Odası

İstanbul Büyükşehir Şubesi

2.1.38. İmara Açılan Askeri Alanlar: Maltepe'deki Atış Okulu Arazisindeki Yapılaşmaya Bilirkişi Engeli

22 Temmuz 2023 Cumartesi

15 Temmuz 2016 sonrası İstanbul'da boşaltılan askeri araziler bir bir yapılaşmaya açılırken Maltepe'deki eski Piyade Atış Okulu arazisine yapılmaya başlanan konut projesiyle ilgili bilirkişi raporu hazırlandı. Bilirkişilere göre, 50 hektar büyüklüğündeki askeri bölgenin hangi ihtiyaç doğrultusunda yeni bir yerleşim alanına çevrildiğinin açıklanması gerekli.

TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi'nin verilerine göre, 15 Temmuz'dan sonra boşaltılan askeri araziler İstanbul'un yüzölçümünün yüzde 10'unu oluşturuyor. İstanbul Çevre Düzeni Planı'na göre "**askeri alanların tasfiyesi halinde bu alanların öncelikle eksik olan sosyal ve teknik altyapı (eğitim, sağlık, kültürel tesis, hal, mezarlık, yeşil alan vb.) alanları olarak kullanılması**" gerekiyor. Yapılaşmaya açılan askeri alanlardan biri Maltepe'deki eski Piyade Atış Okulu arazisi.

Dar gelirli için 100 bin sosyal konut projesi kapsamında Maltepe'deki 50 hektar büyüklüğündeki askeri arazi Toplu Konut İdaresi'ne (TOKİ) devredilmişti. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı da söz konusu araziyle ilgili yeni imar planları hazırlamıştı.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi olarak, askeri alanların kamunun yararına kullanılması için bilimsel ve teknik gerekçelere dayanmayan imar planlarının iptal edilmesi istemiyle dava açmıştı.

Davaya bakan İstanbul 14'üncü İdare Mahkemesi de imar planlarının planlama esasları ve tekniklerine uygun olup olup olmadığı ve plan değişikliği yapılmasının zorunlu olup olmadığı tespit edilmesi için bilirkişi raporu hazırlanmasını istedi. Bilirkişilerin hazırladığı rapor mahkemeye ulaştı. Raporda dikkat çeken tespitlerden bazıları şöyle:

"Özel lise alanı"

Bakanlığın hazırladığı imar planında "**özel lise alanı**" bulunuyor. Bilirkişiler, bu alanın uygulama imar planında "**özel lise alanı**" olarak gösterildiğini, nazım imar planında ise "**eğitim alanı**" olarak gösterildiğini belirtti. Bilirkişilere göre, bu alan "**özel sosyal altyapı alanı**" olarak gösterilmeliydi.

Nüfus kesin değil

Bilirkişilere göre, bakanlığın hazırladığı plan açıklama raporunda öngörülen nüfus da kesin değil. Plan açıklama raporuna göre, üst ölçekli imar planında nüfusun 6 bin 215 ila 6 bin 943 arasında

olması öngörülürken, alt ölçekli imar planında bu sayı 6 bin 393 oluyor. Rapora göre, nüfus barındırma kullanımların çevre düzeni planı ile uyumlu olması gerekli. Rapora göre, öngörülen nüfusun farklılık göstermesi planların taşıması gereken kesinlik ilkesine uygun değil.

Bilirkişilerin tespitlerine göre, Çevre Düzeni Planı'nın 2023 yılı nüfus kabulü henüz aşılmadığı için öncesinde askeri bölge olan bir alanın neden kentsel gelişme alanı olarak planlandığı sorusunun da yanıtı yok.

Sağlık tesisinin yeri değişti

Bilirkişi raporuna göre, projenin planlama aşamasında İl AFAD Müdürlüğü, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne (İBB) bağlı İSKİ, Park, Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı ile Şehir Planlama Müdürlüğü'nden görüş alındı. İSKİ'nin görüşünde, planlama alanı içinde kalan Tavşantepe deresinin işletme bandına sağlık tesisi planlandığı ortaya çıktı. Tavşantepe deresinin taşkın risk haritası oluşturma çalışmalarının henüz tamamlanmadığı aktaran İSKİ, bu alanların iskan edilip edilmemesinin belediyenin yetkisinde olduğunu hatırlattı. Dere işletme bandı içerisinde yapılaşmaya izin verilmemesi gerektiği belirten İSKİ'nin görüşü doğrultusunda sağlık tesisi olarak ayrılan alanın bir kısmı park alanı olarak yeniden düzenlendi.

"Tamamı donatı alanı olsun"

İBB Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı da, 50 hektarlık arazinin tamamının kamuya ait

donatı alanı olarak yeniden değerlendirilmesi gerektiğini aktardı. Şehir Planlama Müdürlüğü'nün görüşündeyse, beklenen İstanbul depremi göz önünde bulundurulduğunda afet odaklı kentsel dönüşüm çalışmasına fayda sağlayacak şekilde değerlendirilmesi gerektiği belirtildi. Müdürlük, Büyükşehir Belediye Kanunu'na göre, planların belediye meclisine sunulması gerektiğine dikkat çekti.

Çevredeki orman alanlarına benzer özellikler

Bilirkişilere göre, söz konusu askeri alan çevredeki orman alanlarına benzer fauna özellikleri ve özgün türlere rastlanabilecek bir bölge karakteri taşıyor. Alanda ağaç dokusu bulunmasına karşın imar planları yapılırken ağaç tespit çalışmasının yapılmadığını aktaran bilirkişiler, alanın doğal yapısı itibarıyla detaylı bir araştırma gerektiğini aktardı.

Yeraltı suyu rezerv alanı

Atış okulu arazisi Aydos ormanlarını da içinde barındırıyor. Bilirkişilere göre, burası yeraltı suyu rezerv alanı olarak İstanbul'da nitelikli memba sularının yoğunlaştığı alanlardan biri. Buna karşın, imar planlarında bu konuda bir araştırma, analiz, irdeleme yapılmamış veya plan notu hazırlanmamış.

Bilirkişiler, tüm bu değerlendirmeler sonucunda dava konusu imar planlarının imar mevzuatına, şehircilik ilkelerine ve planlama esaslarına uygun olmamasından dolayı kamu yararı taşımadığını bildirdi.

2.1.39. Danıştay, Park Otel'in İmar Planlarını ve Yapı Ruhsatını İptal Etti

1 Ağustos 2023 Salı

Danıştay 6'ncı Dairesi, inşaatı 24 yıl süren ve hakkında verilen durdurma kararlarına rağmen 2013 yılında tamamlanarak faaliyete geçen Beyoğlu Gümüşsuyu'ndaki Park Otel'in imar planları ve inşaat ruhsatını iptal etti.

Ne olmuştu?

Park Otel'in inşaatına 1989'da başlanmış ve o tarihten bu yana hakkında birçok kez yürütmeyi durdurma kararı verilmişti. Dönemin İstanbul Belediye Başkanı Bedrettin Dalan döneminde otelin inşaatı durdurulmuş ve silueti etkileyen yükseklik tıraşlanmıştı, ancak otelin inşaatı tüm bu geliş-

melere karşın tamamlanmıştı.

Açılan davalarda otelin yüksekliğinin bitişikte bulunan ve korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilen Alman Konsolosluğu'nun çatısını geçmesi ve Ayaspaşa'nın tarihi dokusunu bozacak bir yapılaşmaya sebep olması nedeniyle imar planlarının iptali isteniyordu. Aynı zamanda otelin bodrum katları da tesisten yararlanlar için sosyal ortam ya da müştemilat olması gerekirken müşterilere ayrılmıştı.

Park Otel aleyhine Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi tarafından açılan davada, Danıştay Şubat 2019'da otelin konsolosluk bina-

sından yüksek olmasının “**tecvizi hata**” (kabul edilebilir hata) kapsamında olduğu belirtilmişti. Danıştay’ın söz konusu kararı Eylül 2021’de Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından bozulmuştu. Kararda, otelin yüksekliğinin konsolosluk binasının saçak kotunu aşamayacağına açık olduğu kaydedilmişti. Ayrıca, otelin zemininin altında yedi kat daha bulunduğu belirtilerek bu alanların tamamının emsal hesabına dahil edilmemesi nedeniyle inşaat ruhsatının şehircilik ilke planlama esaslarına ve kamu yararına uygun olmadığı belirtilmişti. Dava dosyası bu nedenle Danıştay 6’ncı Dairesi’ne gönderilmişti.

“Konsoloslukun saçak kotunu aşamaz”

Danıştay 6’ncı Dairesi Mart 2023’te davayı karara bağladı. Kararda, Park Otel’in “**korunması gerekli kültür varlığı**” olarak tescil edilen Alman

Başkonsolosluğu’nun komşusu olduğu, bu nedenle yapılanmanın konsolosluk binasının saçak kotunu aşamayacağı aktarıldı.

“Yoğunluk artışını yol açıyor”

Karara göre, gerek bodrum katlarda öngörülen kullanım kararları, gerek brüt parsel üzerinden emsal hesaplanmasıyla tanınan yapılaşma hakları, yoğunluk artışına yol açıyor, sosyal ve teknik altyapıya yük getiriyor, ulaşım etütlerini etkiliyor, kentsel maliyetleri artırıyor ve planla sağlanan bütünlüğü zedeliyor.

Danıştay 6’ncı Dairesi, bu nedenlerle imar planları ve planlara dayalı yapı ruhsatında şehircilik ilkeleri planlama esasları ve kamu yararına uyarlılık bulunmadığına hükmetti ve dava konusu işlemleri iptal etti.

2.1.40. Beykoz’un Doğal Sit Alanı Olan Altı Mahallesini Kapsayan İmar Planlarının Yürütmesi Durduruldu

5 Eylül 2023 Salı

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nın “**olur**”uyla doğal sit derecesi düşürülen Beykoz’un Çengeldere, Fatih, Yavuzselim, Baklacı, Çiftlik ve Görele mahallelerini kapsayan 3 bin 275 hektarlık alanın imar planlarıyla ilgili yürütmeyi durdurma kararı verildi. Mahkeme, plan onama sınırının doğal sit alanının tamamını içermemesi nedeniyle planların imar mevzuatına uygun olmadığını belirtti.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 25 Kasım 2020’de İstanbul Kuzey Kesimi Karadeniz Kuşağı doğal sit alanında kalan Beykoz’un Çengeldere, Fatih, Yavuzselim, Baklacı, Çiftlik ve Görele mahallelerinin sit derecesini değiştirmişti. Bakanlık, bu aşamadan sonra söz konusu altı mahalleyle ilgili 4 Mart 2022’de yeni imar planları hazırladı. Planlama alanı aynı zamanda Elmalı Barajı havza koruma alanını da kapsıyordu. TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi olarak imar planlarını yargıya taşımıştı. Dava kapsamında hazırlanan bilirkişi raporunda planların imar mevzuatına uygun olmadığı belirtilmişti. İstanbul 3’üncü İdare Mahkemesi de bilirkişi raporuna dayanarak planların yürütmesini durdurdu.

Bilirkişiler onay vermemiştir

Mahkemenin esas aldığı bilirkişi raporuna göre, planlama alanının 2 milyon 435 bin 158 metrekaresi “**nitelikli doğal koruma alanı**”, 14 milyon 564 bin 795 metrekaresi “**sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanı**”, 15 milyon 753 bin 541 metrekaresi ise “**kesin korunacak alan**.” Bakanlık ise toplam 18 milyon 216 bin 433 metrekaresel alanı yapılaşmaya açmak istiyordu.

Planlama alanının yüzde 40,91’i ormanlık alan, yüzde 27,19’u mesire, ağaçlık alan, mezarlık ve park kullanımına ayrılırken, yüzde 2,22’siyse tarım alanı olarak görülüyor. İstanbul Çevre Düzeni Planı’ndaysa planlama alanı “**Çevresel Sürdürülebilirlik Açısından Kritik Öneme Sahip Alan**”da kalıyor. Alan kısmen “**orman alanı**”, kısmen “**tarımsal niteliği korunacak alan**”, kısmen “**göl alanı**”, kısmen “**ağaçlandırılarak ormanla bütünleştirilecek alan**”, kısmen “**havza içi rehabilite edilecek alan**”, kısmen de “**havza içi yasaklı alan**” lejantlarında kalıyor. Planlama alanı Elmalı Barajı havzasını da kapsıyor.

Plan açıklama raporunda planların bütüncül bir planlama faaliyetinin belirli bir etabı olduğu belirtiliyor ve diğer etaplara dair herhangi bir açıklamaya yer verilmiyordu. Bilirkişiler de planlama alanının dışında kalan “**kesin korunacak has-**

“sas alan”ın plan sınırları dışında bırakılmasının imar mevzuatına uygun olmadığını tespit etmişti.

“Suyun toprakla buluşacağı alan azalır”

Bakanlığın imar planına göre, Elmalı Barajı havzasına da konut ve ticaret alanı yapılmak isteniyordu. Bilirkişi heyeti, söz konusu alanla ilgili yapılaşma koşullarında geçirimli yüzeylerin artırılmasının önemsendiğini hatırlatmış, imar planının öngördüğü yapılaşma koşullarında suyun toprakla buluşacağı alanının önemli oranda azalacağına dikkat çekmişti.

“Telafisi güç ve imkânsız zararlar meydana gelir”

İstanbul 3'üncü İdare Mahkemesi de imar planlarının plan onama sınırının doğal sit alanının tamamını içermemesi nedeniyle planların genelinin imar mevzuatıyla uyumsuz olduğuna hükmetti. Plan hükümlerinin şehircilik ilkeleri, planlama esasları ve imar mevzuatına uygun olmadığına karar veren mahkeme, imar planlarının uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararların meydana gelebileceğini belirtti ve yürütmeyi durdurdu.

2.1.41. Atatürk Havalimanı'ndaki Kaçak İnşaatla İlgili Suç Duyurusunda Bulunduk

19 Ekim 2023 Perşembe

“Millet Bahçesi” yapılması amacıyla pistleri kırılan Atatürk Havalimanı'nda devam eden inşaat faaliyetlerle ilgili ruhsat alınmadığı ortaya çıktı. TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi olarak, İstanbul Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı ve Bakırköy Belediye Başkanlığı sorumluluğunda devam eden ruhsatsız ve kaçak inşaatlar nedeniyle görevlerini ihmal eden ve görevlerini kötüye kullanan ilgililer hakkında suç duyurusunda bulunduk.

Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı'na sunulan suç duyurusu dilekçesinde, “İstanbul Atatürk Havalimanı Millet Bahçesi ve Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatı İnşaatları ile Altyapı ve Çevre Düzenlemesi Yapım İşİ”nin 2 milyar 127 milyon 978 bin TL bedelle Yapı ve Yapı İnşaat şirketine verildiği hatırlatıldı.

İnşaat kesintisiz sürüyor

Suç duyurusu dilekçesinde, ilk ihalenin gerçekleştirildiği tarih itibarıyla bölgede millet bahçesi yapımına olanak verecek bir imar planı olmadığı, buna karşın inşaat faaliyetlerinin hızla başladığı ve o günden bu yana kesintisiz şekilde sürdüğü aktarıldı.

Ruhsat yok

Söz konusu inşaat faaliyeti gençlik merkezi, müze, spor, fuar ve konaklama alanlarıyla yaşam merkezi gibi yapıları kapsıyordu, ancak söz konusu yapılara ilişkin olarak usulüne uygun olarak

düzenlenmiş bir inşaat ruhsatı bulunmadığı tespit edildi.

Bakırköy Belediyesi'ne sorular

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi'nin Trakya (Bakırköy) Büyükkent Bölge Temsilciliği, 10 Temmuz 2023'te dilekçeyle Bakırköy Belediye Başkanlığı'na devam eden inşaat faaliyetleriyle ilgili bilgi talep edilerek şu sorular soruldu:

- İmar planı var mı?
- Mevcut planda kullanım amacı nedir?
- Belediyenize ruhsat talebi yapılmış mıdır?

Bakırköy Belediyesi: İtiraz ettik, dava açtık

Bakırköy Belediye Başkanlığı İmar ve Şehircilik Müdürlüğü 11 Ağustos 2023'te verdiği yanıtta şu ifadeleri kullandı:

“Atatürk Havalimanı'na ilişkin 1/5000 ve 1/1000 ölçekli imar planları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından hazırlanıp, 31.05.2022 tarihinde onanmıştır. Ancak bahse konu planlar uygulamada birtakım sorunlara yol açtığından Başkanlığımızca itiraz edilmiş olup, itirazımız uygun görülmediğinden dolayı dava açılmıştır ve süreç devam etmektedir. Atatürk Havalimanı'na ilişkin imar işlem dosyasında yapılan incelemede ruhsata yönelik bilgi ve belgeye rastlanılamamıştır...”

“İnşaatı durdurmuyorlar”

Suç duyurusu dilekçesinde, bahsi geçen alanda hem imar planlarına aykırı hem de ruhsatsız şe-

kilde inşaat faaliyetleri sürdürdüğü için söz konusu inşai faaliyetin ruhsatsız ve kaçak şekilde sürmesinin İstanbul Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı ve Bakırköy Belediye Başkanlığı'na bağlı kamu görevlilerinin sorumluluğunda olduğu belirtildi. Dilekçede, sorumluların sınırları içinde ruhsatsız inşaat yapıldığını bilmediği, bu suretle görevlerini yerine getirmediği ve Odamızın yazılı başvurusu sonucunda öğrendikleri halde bu ruhsatsız inşaatı durdurmadığı, hukuka aykırı olarak inşa edilen yapıların yıkımını gerçekleştirmediği aktarıldı.

Görevi kötüye kullanma suçu

Dilekçede, kaçak inşaatın mühürlenerek durdurulmasını sağlamayan ve kaçak inşaat faaliyetine göz yuman kimliği savcılıkça tespit edilecek kamu görevlilerinin Türk Ceza Kanunu'nun 257'nci maddesinde düzenlenen "**görevi kötüye kullanma**" suçunu işledikleri ifade edildi.

Ne olmuştu?

İstanbul Atatürk Havalimanı, Nisan 2019'da İstanbul Havalimanı'ndaki hava trafiğiyle çakıştığı gerekçesiyle tarifeli uçuşlara kapatıldı, ancak pistler kargo, bakım/onarım, genel havacılık, hava taksi, iş uçuşları, devlet uçakları ile yapılan uçuşlar ve otoritenin uygun göreceği trafiklere hizmet vermeye devam etti. Ekim 2019'da "**Millet Bahçesi**" hazırlıkları kapsamında apronda faaliyetleri sona eren tesis ve binaların yıkım işi için ihale yapıldı, Kasım ayında da yıkım başladı. O günlerde havalimanı sahasının sadece millet bahçesi olarak kullanılmayacağı, yapılaşmaya da açılacağına anlaşıldığı haberler yayınlandı. Buna göre havalimanı sahasına külliye, gençlik merkezi, müze, cami, devlet konuk evi, spor alanı, yaşam merkezi, afet toplanma alanı ve fuar yapılması planlanıyordu.

Bu gelişmeler yaşanırken, tüm dünyayı etkileyen koronavirüs salgınıyla mücadele gerekçesiyle Atatürk Havalimanı'ndaki maliyeti 2 milyar TL'yi bulan iki pist kırılarak pandemi hastanesi yapıldı. Hastanenin inşaatını AKP iktidarı boyunca Türkiye'de en fazla ihale alan beş şirketten biri olan Rönesans Holding yaptı. Şirkete inşaat için Avrupa Yatırım Bankası'ndan 200 milyon Euro kullanıldı.

Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi bu dönemde pistin kullanılamaz hale getirilmesiyle

ilgili sorumlular hakkında suç duyurusunda bulundu. Hukuksuz bir kararla hapsedilen avukatımız Can Atalay 27 Mayıs 2020'de davayı açmıştı. Çok hızlı bir şekilde 12 Haziran'da sorumlular hakkında takipsizlik kararı verildi.

İnşaat sürerken kamuoyunda hastanenin pistin kullanılamaması için yapıldığı iddiaları da dile getiriliyordu. Bu iddia Ocak 2022'de Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu tarafından canlı yayında itiraf edildi. Karaosmanoğlu, aynı yayında "**Burası millet bahçesi olacak. Bütün İstanbul'a hizmet edecek**" demişti. Karaismailoğlu, 9 Nisan 2022'de İstanbul Havalimanı'nda görev yapan muhabirlerle bir araya geldiği ve basın mensuplarının sorularını yanıtladığı sırada da "**Atatürk Havalimanı'ndaki sıkıntıları biliyorduk zaten. Atatürk Havalimanı hikayesi kapandı, gitti. Oranın şimdi kuzey-güney pistine Millet Bahçesi olarak işe başlanıyor**" diye konuşmuştu.

Kamuoyu, bu gelişmelerden bir ay sonra 9 Mayıs 2022'de Sözcü gazetesinden Çiğdem Toker'in haberiyle Toplu Konut İdaresi'nin (TOKİ) Atatürk Havalimanı'na Millet Bahçesi yapılması için sessiz sedasız ihaleye çıktığını öğrendi. Pazarlık usulüyle yapılan ihaleye altı şirket davet edildi. Altı şirketten üçü 3'üncü havalimanını yapan "beşli konsorsiyum" üyesi: Kolin, Mapa, Limak. Diğerleri de 3'üncü havalimanını işletmek üzere kurulan özel şirket İGA'nın üyeleri. İhalenin davet usulü yapılması Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin 'b' bendindeki istisna hallerine dayanırdı. Yasa maddesine göre bu haller doğal afet, salgın hastalık, savaş vb. durumlar. İhale 2 milyar 127 milyon 978 bin TL'ye Yapı ve Yapı İnşaat isimli şirkete verildi.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum, 15 Mayıs 2022'de Atatürk Havalimanı'nın yıkılacağını ve 132 bin ağaçla Türkiye'nin en büyük Millet Bahçesi yapılacağını açıkladı. Bir gün sonra da havalimanına iş makineleri girdi ve yıkım başladı.

Yerel mahkeme hukuka uygun buldu

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi olarak kamunun zarara uğratıldığı bir özelleştirme adımı olan bu projenin ihalesinin iptali için açtığımız davada İstanbul 4'üncü İdare Mahkemesi Kasım 2022'de verdiği kararla ihalenin

hukuka uygun olduğuna hükmetmişti. Mahkeme, bu karara dayanak olabilecek bilirkişi incelemesine veya bilimsel bir rapora da ihtiyaç duymadı. Kararda, şu ifadelere yer verilmişti:

“İstanbul Havalimanının faaliyete geçmesi ile birlikte Atatürk Havalimanının doğu-batı pistlerinin mevcut haliyle hizmet etmeye devam etmesi, kuzey-güney pistlerinin ise atıl duruma gelmesi, uyuşmazlığa konu millet bahçesi projesinin de atıl pistlerin bulunduğu alanda yapılacak olması, ayrıca yapılacak işin 68.510,16 m²’lik inşaat alanında konvansiyonel kalıp sistemiyle sosyal donatı inşaatları ve 1.970.000,00 m² alanda millet bahçesi genel altyapı, peyzaj düzenlemesi ve rekreasyon alanı yapımı işlerini kapsadığından yapım tekniği açısından özellik arz etmesi karşısında, 4734 sayılı Yasanın 21. maddesinin (b) bendi kapsamındaki pazarlık usulü ile gerçekleştirilen dava konusu ihale işleminde hukuka aykırılık bulunmadığı sonuç ve kanaatine varılmıştır.”

Dosya yerel mahkemeye gönderildi

Danıştay 13’üncü Dairesi, Nisan 2023’te verdiği hükümlerle mahkemenin bu kararını **“usulen”** bozdu. Daire, dava konusu işlemleri yapan Toplu Konut İdaresi Başkanlığı’nın Ankara’da bulunması sebebiyle yargı yetkisinin Ankara İdare Mahkemesi’nde olduğunu belirtti. İhalenin hukuka uygun olduğunu belirten yerel mahkemenin yetkisiz olduğunu savunan Daire, bu kararı bozdu ve yeniden bir karar verilmek üzere dosyayı bu mahkemeye yolladı.

Bunun üzerine dava dosyası Ankara 14’üncü İdare Mahkemesi’ne taşındı. Bu mahkeme de davayı yine bilirkişi raporu olmadan karara bağladı. Kararda, havalimanının doğu-batı pistlerinin hizmet vermeye devam etmesi, İstanbul havalimanının yedek pisti niteliği taşıması, arazinin özel güvenlik bölgesi olması, millet bahçesinin kullanılan pistlerin yanında olması, altyapı ve sosyal donatı işlerinin konvansiyonel kalıp sistemiyle yapılması ve yapım tekniği açısından özellik arz etmesi nedeniyle ihalenin hukuka uygun olduğu belirtildi.

Karara itiraz ettiğimiz için dosya Danıştay’a taşındı.

2.1.42. İmara Açılan Askeri Alanlar: Maltepe’deki Atış Okulu Arazisinde Devam Eden İnşaat Ruhsatsızmış

19 Ekim 2023 Perşembe

15 Temmuz 2016 sonrası İstanbul’da bir imara açılan askeri alanlardan biri olan Maltepe’deki eski piyade atış okulu arazisinde devam eden inşai faaliyetlerle ilgili ruhsat alınmadığı ortaya çıktı. TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi olarak, İstanbul Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı ve Maltepe Belediye Başkanlığı sorumluğunda devam eden ruhsatsız ve kaçak inşaat nedeniyle görevlerini ihmal eden ve görevlerini kötüye kullanan ilgililer hakkında suç duyurusunda bulunduk.

İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı’na sunulan suç duyurusu dilekçesinde, söz konusu alanda öncesinde hiçbir yapı bulunmadığı, daha sonra sosyal konut üretileceği iddiasıyla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından imar planlarına aykırı ve ruhsatsız bir şekilde inşai faaliyetlerin başlatıldığı belirtildi. Bölgenin son

kentsel boşluklarından biri olan arazinin yapılaşmaya açıldığı kaydedildi.

Dilekçede, atış okulu arazisinin yakın bir gelecekte deprem bekleyen İstanbul için öncelikli bir gereksinimi olan açık alan ihtiyacını karşılayacağı aktarıldı. Dilekçede, kente güvenli bir yaşam alanı sağlamak ve iklim krizlerine karşı dirençli olmak için açık ve yeşil alanlara olan ihtiyacının son derece büyük olduğunun altı çizildi. Suç duyurusuna konu edilen imar planlarına aykırı ve ruhsatsız yapılan inşaat faaliyetleriyle, kentin afetlere ve iklim krizlerine karşı kırılganlığının artırıldığı vurgulandı.

Ruhsat yok

Dilekçede, Toplu Konut İdaresi (TOKİ) tarafından 15 Eylül 2022’de ve 2 Ocak 2023’te söz konusu inşaat faaliyetleriyle ilgili ihale yapıldığı, bu kapsamda 572 konut, sekiz adet dükkân ve bir adet cami yapımı için usulüne uygun olarak düzenlenmiş bir inşaat ruhsatı bulunmadığı belirtildi.

Bakanlık yanıt vermedi

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi olarak, 21 Temmuz 2023'te Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'ne düzenlenmiş bir yapı ruhsatı olup olmadığını, varsa örneğinin tarafımıza iletilmesini talep ettik, ancak talebimize müdürlükçe bir cevap alamadık.

Herhangi bir ruhsat olup olmadığını İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı (İBB) İmar ve Şehircilik Müdürlüğü ve Maltepe Belediye Başkanlığı İmar ve Şehircilik Müdürlüğü'ne de sorduk. İBB İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, söz konusu arazide çatı seviyesine gelmiş altı adet bloğun kaba inşaatının devam ettiği yanıtını verirken, Maltepe Belediyesi de inşai faaliyetleri Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın yürüttüğünü söyledi.

Kaçak inşaatın sorumluluğu

Savcılığa sunulan dilekçede, bahsi geçen alanda hem imar planlarına aykırı hem de ruhsatsız şekilde inşaat faaliyetlerinin sürdüğü hatırlatıldı. İnşaat faaliyetinin ruhsatsız ve kaçak şekilde sürmesinin İstanbul Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, İBB ve Maltepe Belediye Başkanlığı'na bağlı kamu görevlilerinin sorumluluğunda olduğu aktarıldı. Bu sorumluların ruhsatsız inşaatı durdurmadığı ve hukuka aykırı olarak yapılan yapıların yıkımını gerçekleştirmediği belirtildi. Kaçak inşaatın mühürlenerek durdurulmasını sağlamayan ve kaçak inşaatı göz yuman kimliği savcılıkça tespit edilecek kamu görevlilerinin Türk Ceza Kanunu'nun 257'nci maddesinde düzenlenen "**görevi kötüye kullanma**" suçunu işledikleri aktarıldı.

Ne olmuştu?

Dar gelirliler için 100 bin sosyal konut projesi kapsamında Maltepe'deki 50 hektar büyüklüğündeki

askeri arazi TOKİ'ye devredilmişti. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı da söz konusu araziyle ilgili yeni imar planları hazırlamıştı.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi olarak, askeri alanların kamunun yararına kullanılması için bilimsel ve teknik gerekçelere dayanmayan imar planlarının iptal edilmesi istemiyle dava açmıştık.

Davaya bakan İstanbul 14'üncü İdare Mahkemesi de imar planlarının planlama esasları ve tekniklerine uygun olup olmadığını ve plan değişikliği yapılmasının zorunlu olup olmadığını tespit edilmesi için bilirkişi raporu hazırlanmasını istemişti. Bilirkişilerin hazırladığı raporda, öngörülen nüfusun farklılık göstermesi planların taşınması gereken kesinlik ilkesine uygun olmadığı belirtilmişti.

Rapora göre, söz konusu askeri alan çevredeki orman alanlarına benzer fauna özellikleri ve özgün türlere rastlanabilecek bir bölge karakteri taşıyor. Alanda ağaç dokusu bulunmasına karşın imar planları yapılırken ağaç tespit çalışmasının yapılmadığını aktaran bilirkişiler, alanın doğal yapısı itibarıyla detaylı bir araştırma gerektiğini aktarmıştı.

Atış okulu arazisi Aydos ormanlarını da içinde barındırdığı için burası yeraltı suyu rezerv alanı olarak İstanbul'da nitelikli memba sularının yoğunlaştığı alanlardan biri. Rapora göre, buna karşın, imar planlarında bu konuda bir araştırma, analiz, irdeleme yapılmamış veya plan notu hazırlanmamış.

Bilirkişiler, tüm bu değerlendirmeler sonucunda dava konusu imar planlarının imar mevzuatına, şehircilik ilkelerine ve planlama esaslarına uygun olmamasından dolayı kamu yararı taşımadığını bildirmişti.

2.1.43. Can Atalay'ın Tahliye Edilmesi ve Hatay Halkının İradesinin Gaspına Son Verilmesi Artık Bir Anayasal Zorunluluktur

25 Ekim 2023

Anayasa Mahkemesi, Gezi Davası kapsamında haksız bir şekilde cezaevinde tutulan mücadele arkadaşımız, Odamız avukatı ve Hatay Milletvekili Can Atalay'ın başvurusu üzerine bugün verdiği kararlar, seçilmiş bir milletvekilinin cezaevinde

tutulamayacağını bir kez daha tescillemiş oldu.

Hukuksuzca tutuklu olan arkadaşımız Can Atalay'ın derhal tahliye edilmesi ve Hatay halkının iradesinin gaspına son verilmesi artık bir anayasal zorunluluktur.

Bir kez daha tekrarlıyoruz: Gezi, milyonların vic-

danında meşrudur.

Gezi Davası kapsamında özgürlükleri elinden alınan bütün arkadaşlarımız serbest kalana, tüm hukuksuzluklar giderilene kadar mücadeleye devam edeceğiz. İnsanca, özgür, adil, refah

içinde, demokratik bir yaşam için hak arayışımız hep sürecek.

Gezi onurumuzdur!

*TMMOB Mimarlar Odası
İstanbul Büyükşehir Şubesi*

2.1.44. Gezi'ye ve Tüm Tutuklu Arkadaşlarımıza Özgürlük! “Hukuk Devleti, Belirli Bir Siyasi Grubun İstekleri Ügruna Eğilip Bükülemez!”

9 Kasım 2023

Yargıtay 3. Ceza Dairesi tarafından imza altına alındığı söylenen belge, bir mahkeme kararından ziyade anayasal düzeni yıkmaya teşebbüs eden bir tehdit mektubu niteliğindedir.

Bizler, her ne pahasına olursa olsun hukuk devletini, hukukun üstünlüğünü savunmaya devam edeceğiz.

Gezi'den intikam almak ve topluma gözdağı vermek inadı uğruna Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nı yürürlükten kaldırmaya çalışanlara karşı bir kez daha tekrarlıyoruz:

Gezi, milyonların vicdanında meşrudur.

Anayasa bir bütündür, bölünemez.

Hukuk devleti, belirli bir siyasi grubun istekleri uğruna eğilip bükülemez.

“Milli irade” adı altında bütün hukuksuzluklarına kılıf uyduranların, her fırsatta sandığa saygı diyenlerin, Hatay halkının iradesini gasp etmesine seyirci kalmayacağız.

Bu hukuksuzluğa, bu anayasasızlaştırmaya karşı hukuk devletini savunmak için var gücümüzle mücadele etmeye devam edeceğiz.

Gezi'ye, tüm tutuklu arkadaşlarımıza ve Can Atalay'a özgürlük!

*TMMOB Mimarlar Odası
İstanbul Büyükşehir Şubesi*

2.1.45. Etiler Polis Okulu Arazisindeki Rezidans İnşaatına Bilirkişi Engeli

16 Kasım 2023 Perşembe

İstanbul'un Beşiktaş ilçesindeki Akat Mahallesi'nde bulunan ve imar planı Ekim 2019'da iptal edilen **Etiler Polis Meslek Yüksekokulu** arazisinde devam eden rezidans inşaatıyla ilgili bilirkişi raporu hazırlandı. Bilirkişiler, davaya konu alanın Boğaziçi etkilenme bölgesinde olması nedeniyle Boğaziçi Kanunu'nda belirlenen maksimum yapı yüksekliklerine dair hükümlere uyulmadığını tespit etti. Bilirkişilere göre, rezidans Boğaziçi'nin silüetini bozacak.

Teknik üniversitelerin harita mühendisliği ve şehir ve bölge planlama bölümlerinden öğretim üyelerinin hazırladığı 59 sayfalık rapordan öne çıkan kısımlar şöyle:

“Yükseklik hükmüne uyulmadı”

– Davaya konu planlarla **“ticaret+turizm”** fonksiyonu verilen taşınmaz imar planıyla getirilen kararlar üst ölçekli plan kararlarıyla uyumlu değil. Taşınmazın etkilenme bölgesinde

olması nedeniyle Boğaziçi Kanunu'nda belirlenen maksimum yapı yüksekliklerine dair hükümlere (Etkilenme Bölgesi TAKS: 0.15 ve Hmaks: 5 kat) uyulmaması sonucunda da çevre düzeni planının silüetle ilgili kararlarıyla çeliştiği ve planların kademeli birlikteliği ilkesine aykırılık gösterdiği değerlendirilmektedir.

“Kanun hükmü yanlış yorumlandı”

– Davalı taraf, Boğaziçi Kanunu'nun 10'uncu maddesinde düzenlenen **“Gerigörünüm bölgesinde taban alanı katsayısı (T.A.K.S.) azami yüzde 15 ve 4 katı, etkilenme bölgesindeyse gene T.A.K.S.'ı yüzde 15 ve 5 katı geçmemek şartı ile konut yapılabilir”** hükmüne atıf yaparak **“yükseklik şartının konut alanları için geçerli olduğu”** savını öne sürmüştür. Bu durum kanun hükmünün yanlış yorumlanmasından kaynaklanmaktadır. Söz konusu kanunun amacı, Boğaziçi'nin değerlerini (Boğaziçi silüeti de bunlardan en önemlilerinden biridir) korumaktır.

Kanun, “**etkilenme bölgelerinde**” bina (konut değil) taban alanı ve yükseklik şartını tanımlamaktadır. Bunu kuşkusuz Boğaziçi silüetini korumak için yapmaktadır. Daha sonra bina yükseklik sınırlarına bağlı kalarak “**konut**” yapılabilmesine izin vermektedir. Buradan hareketle, yükseklik şartının sadece konut alanlarına uygulanabileceği yorumu yapılamayacağı açıktır. Boğaziçi silüetini etkileyecek olan yapı yüksekliğinin sadece konut yapılarından değil, tüm binalardan kaynaklanabileceği açıktır.

“Eğitim alanı ayrılmadı”

– Plan değişikliğine konu alanın kullanım statüsü “**ortaöğretim alanı/ ortaöğretim tesisleri alanı**”dır. Eşdeğer bir eğitim alanının ayrılmaması nedeniyle bölgede sosyal altyapı alanı dengesi bozulmuştur. Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği’ne göre yatırımcı kurumun uygun görüşü olarak protokol vardır, ancak bunun tek başına plan değişikliği için yeterli bir işlem olmadığı değerlendirilmiştir.

– Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği’nin 26’ncı maddesine göre, imar planı değişikliği, plan ana kararlarını, sürekliliğini, bütünlüğünü, sosyal ve teknik altyapı dengesini bozmayacak nitelikte, kamu yararı amaçlı, teknik ve nesnel gerekçelere dayanılarak yapılır. Aynı maddeye göre, imar planlarında bulunan sosyal ve teknik altyapı alanlarının kaldırılması, küçültülmesi veya yerinin değiştirilmesine dair plan değişiklikleri zorunluluk olmadıkça yapılmaz. Sosyal altyapı dengesinin bozulduğu, kaldırılan “**ortaöğretim alanı**” kullanımına yönelik etki alanı içinde eşdeğer alanın ayrılmadığı değerlendirilmiştir.

“Silüet olumsuz etkilenir”

– Plan ve plan açıklama raporunda Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun’a göre “**fen ve sanat norm ve standartlarına uygun ...**” usul ve esaslar belirtilmemiştir. Kanunun ve uygulama yönetmeliğinin “**sosyal ve teknik altyapı alanlarının sağlanması**” hususları dikkate alınmamıştır.

– Boğaziçi Kanununun 1’inci maddesinde yer alan “**...İstanbul Boğaziçi alanının kültürel ve tarihi değerlerini ve doğal güzelliklerini kamu yararı gözetilerek korumak ve geliştirmek ve bu alandaki nüfus yoğunluğunu artıracak yapılanmayı sınırlamak...**” tarifi kapsamında

Boğaziçi i silüetinin olumsuz etkileneneceği düşünülmektedir.

– Dava konusu taşınmazın komşuluğundaki diğer yapı adalarıyla dengeli bir uyumluluk içermediği değerlendirilmiştir.

“Ulaşım sistemi etkilenir”

– Davaya konu planın yoğunluğu artırdığı nettir. Gerek getirdiği fonksiyonlar gerekse yoğunluk açısından kentsel ulaşım sistemini etkileyeceği aşıkardır. Planda Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği’nin 26’ncı maddesinde belirtilen “**kentsel teknik etki değerlendirmesi raporu analizi**” plan raporu içinde yer almamaktadır. Dava konusu planın tüm bu sebeplerle imar mevzuatına da aykırılık gösterdiği değerlendirilmiştir.

“Rezidans, ticaret+turizm kullanımının alt fonksiyon değil”

– “**Rezidans**” fonksiyonu Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği’nin 4’üncü maddesine göre, “**yüksek nitelikli konut**” olarak tarif edilmiştir. Aynı yönetmeliğe göre, “**rezidans**” davaya konu “**ticaret + turizm**” kullanımının bir alt fonksiyonu değildir. Davaya konu imar planlarının notlarının imar mevzuatına aykırılık gösterdiği değerlendirilmiştir.

– Dava konusu taşınmazın doğal ve tarihi özellikleri nedeniyle korunması gerekli sit alanı olarak ilan edilen Boğaziçi alanında kalması, Boğaziçi Kanunu’na göre “**şehir merkezine bağımlı etkilenme bölgesi**”nde kalması ve belirli bir yapılaşma kısıtlılık hali bulunmasına rağmen bu hükümlere uyulmamıştır.

– Dava konusu plan değişikliğinde emsal değerinin belirtilmemesi “**uygulama imar planı dili**” açısından uygunsuzluk olarak düşünülmüş,

Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği’yle çeliştiği değerlendirilmiştir. İmar planının genel yapısının, kapsadığı alanın nitelikleri ve çevrenin korunması gibi olgularla bağdaşmadığı ve üstün kamu yararı ilkesine aykırılık gösterdiği düşünülmektedir.

“Koruma yaklaşımı değil”

– Dava konusu imar planı ve plan notları Boğaziçi Kanunu, İmar Kanunu ve Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun’a aykırılıkları kapsamında kendi içinde çelişmektedir. Dava konusu taşınmaz Boğaziçi alanı etkilenme bölgesinde olmasına rağmen imar planında do-

ğal, tarihi ve kültürel değerlerin korunması için bir yaklaşım yer almamıştır.

– Plan raporunda yapı yüksekliği ve yoğunluk artışına sebep verecek tespit ve sentez süreçlerine yer verilmemiştir. Çevresindeki mevcut yapı dokusu ile uyumluluk arz etmediği ve Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'ne aykırı hükümleri sebebiyle kamu yararı ve planlama esasları ilkelerine uygun değildir. İnceleme, araştırma, etüt ve eşik analizi çalışmalarının yapılmadığı, bu sebeple şehircilik ilkelerine uygun olmadığı tespit edilmiştir.

Ne olmuştu?

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Beşiktaş Akat Mahallesi'nde bulunan Etiler Polis Meslek Yüksekokulu ile bu parsellerin kuzeyinde bulunan tescil dışı alana ilişkin 26 Aralık 2012 tarihinde 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 Ölçekli Uygulama imar planı değişikliği yapmıştı.

TMMOB Mimarlar Odası ve TMMOB Şehir Planacılar Odası, bu plan değişikliklerine karşı 6 Mayıs 2013 tarihinde dava açmış, dosya kapsamında alınan iki adet bilirkişi raporu da planların şehircilik ilkelerine ve hukuka aykırı olduğu tespitlerinde bulunmuştu.

İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 4. İdare Dava Dairesi 20 Eylül 2019 tarihinde verdiği kararla **dava konusu işlemi iptal etmişti**. Bu karar; 28 Haziran 2021 tarihinde Danıştay 6'ncı Dairesi tarafından kesin olarak onanmıştı.

208 milyon Euro'ya satıldı

Söz konusu araziyle ilgili yapı ruhsatı 1 Kasım

2018'de verildi. 7 Kasım 2018'de de kurulan kat irtifakına göre; araziye inşa edilecek olan üç ayrı blokta toplam 516 bağımsız bölüm yer alacaktı.

Basında yer alan bilgilere göre, İBB 6 Aralık 2021'de söz konusu araziye 208 milyon Euro'ya Yapı&Yapı şirketine satmıştı. Yapı&Yapı şirketi 208 milyon Euro'yu Vakıflar Bankası'ndan kullandığı krediyle ödemişti.

İmarsız alanda inşaat başladı

Etiler Polis Meslek Yüksekokulu arazisinin o günden bu yana hala herhangi bir imar planı bulunmuyordu, ancak buna rağmen arazide inşaat çalışmalarına başlandı.

Bakanlık, Ocak 2023'te yeni bir imar planı hazırlamış, İBB tarafından verilen bir yapı ruhsatı olmamasına karşın inşaat başlamıştı.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi olarak, Beşiktaş Belediyesi'ne ve Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanlığı İstanbul İl Müdürlüğü'ne yazı yazarak '**ruhsatsız kaçak inşaatın ivedilikle durdurulması için gerekli işlemlerin yapılmasını**' talep etmiştik, ancak inşaatın durdurulması için hiçbir şey yapılmamıştı. İBB, 15 Ağustos 2022'de harekete geçmiş, inşaatın ruhsatını iptal edilmiş ve inşaat mühürlenmişti.

Bakanlık, Ocak 2023'te yeni bir imar planı hazırlamış, İBB tarafından verilen yeni bir yapı ruhsatı olmamasına karşın inşaat yeniden başlamıştı. Bakanlığın sonradan yapı ruhsatı vermesi üzerine TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi ruhsatın iptali istemiyle dava açmıştı.

2.1.46. Haciosman Bayırı ve Çevresi Yapılaşma Tehdidinden Kurtuldu

13 Aralık 2023 Çarşamba

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın "**olur**"uyla Haciosman Bayırı'nın birinci derece doğal SİT alanı statüsünün düşürülmesine karşı açtığımız davada mahkeme Bakanlığın kararını iptal etti. Mahkeme, Bakanlığın kararıyla yapılaşmanın artmasının kaçınılmaz olduğunu, bu durumun çevre politikalarıyla gerçekleştirilmek istenen doğayı ve yaban hayatı koruma ilkelerine aykırı olduğunu belirtti.

Sarıyer ilçesi sınırlarında kalan Haciosman Bayırı ve yakın çevresinin doğal SİT alanı statüsü, 7 Eylül 2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak

değiştirilmişti. Kararla tamamı SİT alanı olan Haciosman Bayırı ve çevresindeki alanların bir kısmının statüsü "**nitelikli doğal koruma alanı**", bir kısmı da "**sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanı**" olarak düşürülmüştü.

Basına yansıyan bilgilere göre, bu işlemin dayanağı özel bir şirketin hazırladığı Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporu'ydu. Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmeliği'nin 5/c maddesine göre, söz konusu alan en az ardışık dört mevsimi kapsayacak şekilde araştırma yapılarak hazırlanması gerekiyordu.

Doğal sit derecesinin düşürülmesi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın yetkilendirdiği bir şirket tarafından hazırlanan Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporu'yla (ETBAR) mümkün oldu. Sit derecesinin düşürülmesinin planlandığı alanla ilgili rapor hazırlanırken Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmeliği'nin 5/c maddesine göre, o alanın dört mevsim boyunca gözlemlenmesi gerekiyordu. Ancak, Hacıosman Bayırı ve çevresindeki sit derecesi değişiklikleriyle ilgili dört mevsimi kapsayan bir çalışma yapılmamıştı.

Bilirkişi raporu

Hacıosman Bayırı ve çevresinin doğal SİT statüsünün düşürülmesine yönelik işlemin durdurulması için Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi dava açmıştı. İstanbul 12'nci İdare Mahkemesi'nde görülen dava kapsamında hazırlanan bilirkişi raporunda, sit derecesinin düşürülmesiyle yapılaşmaya açılacak alanın habitatın parçalanacağı uyarısında bulunulmuştu. Orman statüsünde olan arazinin yapılaşmaya açılmasıyla iklim değişikliğinin etkilerinin artacağı, Boğaziçi

silüetinin olumsuz etkileneceği, bölgede yer alan ve “**gen kaynağı**” olarak tanımlanan Atatürk fidanlığının yapılaşmaya açılmaması gerektiği bilirkişilerin sıraladığı diğer uyarılardı. Bilirkişiler, ayrıca söz konusu alanın yapılaşmaya açılmasına dayanak olan ETBAR'ın hazırlık sürecinde ardışık olarak dört mevsim gözlem yapılması gerektiği kuralına uyulmadığına da işaret etmişti.

“Bilimsel rapor bilimsel değil”

Mahkeme, ETBAR'ın hazırlık aşamasında Hacıosman bayırı ve çevresine Şubat, Nisan, Mayıs ve Ağustos aylarında çıkılarak en az ardışık dört mevsim inceleme yapılması gerektiği kuralına uyulmadığına hükmetti. ETBAR'ın biçim ve içerik olarak sit statü sınırlarını tanımlamaya imkan verebilecek bilimsel yeterlilikle olmadığına karar veren mahkeme, Bakanlığın yaptığı sit değişikliğinin de bilimsel temelden yoksun olduğu tespitini yaptı. Bakanlığın kararının yapılaşmayı arttıracığının kaçınılmaz olduğunu aktaran mahkeme, bu durumun çevre politikalarıyla gerçekleştirilmek istenen doğayı ve yaban hayatı koruma ilkelerine aykırı olduğunu belirtti.

2.1.47. Kartal'da Yapılaşmaya Açılan Şehir Parkı: Mahkeme Planları İptal Etti

13 Aralık 2023 Çarşamba

İstanbul'un Kartal ilçesinde bulunan Soğanlık mahallesindeki 56 bin 642 metrekare büyüklüğünde şehir parkı ve askeri alanın imara açılmasına karşı açtığımız davada mahkeme imar planlarını iptal etti. Mahkeme, imar planlarının şehir parkını yapılaşmaya açması sebebiyle park ve yeşil alanları azaltacağından imar mevzuatına, şehircilik ilkelerine, planlama tekniklerine ve kamu yararına uygun olmadığına hükmetti.

Darbe girişiminden sonra imara açıldı

Dava konusu alan İstanbul Anadolu Adliyesi'nin metro istasyonunun doğusunda yer alıyor. Darbe girişiminden üç ay sonra imar planı değişikliğiyle yapılaşmaya açılan alan öncesindeki imar planlarında “**şehir parkı**” ve “**askeri alan**” fonksiyonu taşıyordu. Darbe girişiminden sonra söz konusu alanla ilgili yapılan imar planı değişikliğinde şehir parkı fonksiyonu taşıyan alanın yapılaşma koşulları yükseklik 15 kat, emsal oranıysa 2 ola-

rak belirlendi. Alanın fonksiyonu da “**ticaret +konut**” alanı olarak yeniden düzenlendi. İmar planına göre, inşaat alanının yüzde 60'ı ticaret alanı, yüzde 40'ı da konut alanıydı.

Söz konusu alanla ilgili Mart 2017'de bir imar planı değişikliği daha yapıldı. “**Ticaret + konut**” alanındaki yapılaşma koşullarının emsal 2, yükseklik 17 kat olarak yeniden düzenlendiği imar planı değişikliğinde, inşaat alanının oranları da yeniden belirlendi. Buna göre, inşaat alanının yüzde 95'i konut, yüzde 5'i ticaret alanı olacak şekilde değiştirildi. İmar planlarında “**askeri alan**” olarak görülen kısma da 10 kat yüksekliğinde yapılaşma koşulları getirildi.

Dava konusu alanla ilgili Ağustos 2017'de bir imar planı değişikliği daha yapıldı. Buna göre, “**ticaret+konut**” alanının yapılaşma koşulları yeniden 15 kata çekilmiş, zemin katlar ticaret alanı olarak tasarlanmış, üst katlarda da toplam inşaat alanının yüzde 10'u kadar ofis kullanımı olabileceği belirtilmişti.

Şehir parkı karşılığında millet bahçesi önerisi

Söz konusu imar planları mahkemeler tarafından iptal edilmişti. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, şehir parkının imara açılması karşısında planlama alanının yaklaşık 2 kilometre uzağında bulunan Çavuşoğlu Mahallesi'nde bulunan eski taş ocağını millet bahçesine çevirmek için harekete geçti.

Bakanlık, imara açılan şehir parkıyla ilgili Ağustos 2020'de yeni bir imar planı hazırladı. Bakanlığın onadığı imar planında, "ticaret+konut" alanındaki yapılaşma koşulları tekrar 17 kata çıkarılmıştı.

Söz konusu imar planlarındaki yapılaşma koşullarıyla yapı yoğunluğu yaklaşık 113 bin 284 metrekare artacak, 2 bin 913 kişilik ek nüfus getirecekti.

Bilirkişi raporu: Yeşil alan azalacak

İmar planlarının iptali istemiyle açılan dava kapsamında bilirkişilerin hazırladığı raporda, plan değişikliklerinde park ve yeşil alan ile raylı toplu taşıma istasyonu dışında bir donatıya yer verilmediği aktarılmıştı. Bilirkişiler, Millet Bahçesi ilan edilen parsellerin önceki imar planlarında da "rekreasyon alanı" olduğunu göz önünde bulundurarak kentsel ölçekte yeşil alan miktarında bir artışın söz konusu olmadığını aktardı.

Dava konusu imar planının yeşil alan açısından azalmaya sebebiyet vereceğini belirten bilirkişiler, imar planlarının imar mevzuatına, şehircilik ilkelerine, planlama tekniklerine ve kamu yararına uygun olmadığını kaydetmişti.

Ek rapor hazırlandı

Mahkeme de söz konusu bilirkişi raporunu ka-

rarına esas alarak imar planlarını iptal etmişti. Bunun üzerine İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Dördüncü İdari Dava Dairesi kararı kaldırmış, dava dosyası da tekrar iptal kararı veren mahkemeye gelmişti. İstanbul 11'inci İdare Mahkemesi, Ocak 2023'te ek bir bilirkişi raporu daha hazırlanmasına hükmetmişti.

Ek bilirkişi raporundaysa, yeşil alan gereksinimini karşılaması gerekçesiyle yapıldığı söylenen millet bahçesiyle ilgili tespitlere yer verildi. Raporunda, millet parkıyla dava konusu alanın farklı plan bölgelerinde olduğu aktarılarak aynı plan sınırını paylaşmadığı, birbirine bitişik olmadıkları ve farklı idari işlemlerle onaylandıkları belirtildi. Ek raporda da imar planlarının şehircilik ilkeleri, planlama esas ve pratiklerine uygun olmadığı aktarıldı.

Mahkeme: Millet bahçesi etkileşim alanı dışında

İstanbul 11'inci İdare Mahkemesi, ek raporu hükme esas alarak, imar planına konu alanın yakın çevresinde eğitim, sağlık, ibadet ve sosyo-kültürel tesis alanlarına ilişkin öneri düzenlenmediğini belirtti. İmar planında park ve yeşil alan ile raylı toplu taşıma istasyonu dışında bir donatıya yer verilmediğini aktaran mahkeme, dava konusu parselin çevredeki ibadet tesislerinin hizmet alanı kapsamının dışında kaldığını kaydetti. Mahkeme, imar planında dava konusu alanın etkileşim alanının dışında bir yerde önerilen millet bahçesinin yüzölçümü ve eşdeğerliğini karşılaştıran bir analizin bulunmadığını belirterek, millet bahçesi ilan edilen parselin önceki planlarda rekreasyon alanı olduğundan kentsel ölçekte dahi yeşil alan miktarında bir artışın söz konusu olmadığına karar verdi.

2.1.48. Kırklareli Belediyesi'nin İmar Planlarına Mahkemeden Durdurma Kararı

13 Aralık 2023 Çarşamba

Kırklareli Belediyesi'nin Haziran 2022'de onadığı imar planı değişiklikleriyle ilgili yürütmeyi durdurma kararı verildi. Edirne İdare Mahkemesi, imar planlarının uygulanması halinde telafisi güç zararlar doğabileceğini aktardı.

Kırklareli Belediyesi, 1/5000 ölçekli nazım imar planı değişikliğiyle 1/1000 ölçekli uygulama imar

planı değişikliğini Haziran 2022'de onamıştı. TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi olarak, söz konusu imar planlarının kanun ve yönetmelikte belirtilen nitelikleri taşımadığı, uygulama imar planının nazım imar planına uygun olmaması nedeniyle yürütmenin durdurulması ve planların iptali istemiyle dava açmıştı.

Bilirkişi raporu hükme esas oldu

Dava kapsamında bilirkişi raporları da hazırlan-

mişti. Mahkemenin hükme esas aldığı bilirkişi raporundan öne çıkan kısımlar şöyledi:

- Dava dosyasında 1/5000 ölçekli revizyon imar planına dair pafta çıktıları gönderilmiş olmakla birlikte, plan açıklama raporu bulunmadığı, uygulama imar planı revizyonu kapsamında nazım imar planının bir plan türü olarak irdelenmediği tespit edilmiştir.

“Alt ölçekli planlarla ilişki kurulamıyor”

- Plan açıklama raporunda 1/100000 ve 1/25000 ölçekli Çevre Düzeni Planlarına dair irdelenmeler oldukça sınırlı olup, alt ölçekli planlarla ilişki kurulabilecek detayda bir veri sağlamamaktadır. Kullanımların alansal büyüklüklerine dair bir tablo 1/25000 ölçekli Çevre Düzeni Planı'na ilişkin değerlendirmelerde yer almakla birlikte, planın mekansal gelişme stratejileri, dava konusu edilen nazım ve uygulama imar planına ilişkin nüfus ve sektörel yapı kabulleri özelinde değerlendirmeler yapılmamıştır. 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı hakkında ise güncelliğini yitirdiği yorumuyla yetinilmiştir. 1980'li yıllarda yapılan bir nazım imar planı bulunduğu, ancak işlerliğini yitirdiği bilgisiyle yetinilmekte ve ileride 1/25000 ölçekli plan kararları doğrultusunda revize edileceği ifade edilmektedir. Uygulama imar planı revizyonunu yönlendiren bir nazım imar planının bulunmaması planların kademeli birlikteliğine uygun olmadığı gibi, plan sürecinde de, uygulama imar planından önce ya da eş zamanlı olarak yapılması gereken bu planın henüz tamamlanmadığı anlaşılmaktadır.

“Revizyon için geçerli gerekçeler gerekli”

- Bir yerin imar planının revize edilmesi için mevcut planın ve yerleşmenin dinamiklerine yönelik geçerli gerekçeler olmakla birlikte plan hiyerarşisinde en alt kademede yer alan uygulama imar planlarının yapım gerekçeleri ve plan kararlarının oluşmasında üst ölçekli nazım imar planı kararlarının kesin bir yönlendirici olması gerekmektedir. Ancak, dava konusu planlar üst ölçekli planlara dair bu bağlamda bir irdelenmede bulunmamaktadır.

“Nüfus hesaplaması planlama pratiğine aykırı”

- Dava konusu uygulama imar planında, imar planında verilen emsaller üzerinden nüfusa ulaşılan tamamen zıt ve planlama pratiğine aykırı bir yöntem izlenmiştir. Bölgede yaşayan

nüfusu belirleyebilmek için bu yöntem kullanılabilir olsa da, gelecekte plan ile önerilecek nüfusun; bu analiz sonuçları ve günün mekânsal trendlerini de dikkate alarak sektörel kabullere de bağlı olarak yapılacak projeksiyonlar sonucunda kentin bu bölgesine atanacak nüfus büyüklüğünün üst ölçekli planlarda belirlenmesi gerekmektedir.

“Revizyon plan kararları çok genel”

- Planın bir revizyon plan olmasından ötürü, önceki plana kıyasla değiştirilen unsurların da plan açıklama raporunda haritalar ve şekillerle desteklenerek açıklanması gerekmektedir. Planın bütününde nelerin değiştiğinin detaylı gerekçelerle açıklanması gerekirken, revizyon plan kararlarının çok genel ve mekana referans vermeksizin açıklanması imar planı revizyonunun imar mevzuatındaki tanımlarına uygun değildir.

“Afete dayanıklı planlama ilkesine uygun değil”

- Kentsel kullanım alanlarına ilişkin plan notlarında yer alan 37'inci maddedeki ifadelerle bakıldığında; konut mimarisine uygun şekilde yapılmış yapıların, depo gibi geniş açıklıklar gerektiren kullanımlara ayrılmasına izin verilmesi durumunda, zemin katlarda yapının mukavemetini olumsuz etkileyen düzenlemelere gidilmesi tehlikesi ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla imar planlarında karma kullanımların netleştirilmesi esas olduğundan bu plan notu hem mevzuata hem de afete dayanıklı planlama ilkelerine uygun değildir.

Yapılaşma şartı belirsiz

- Kentsel kullanım alanlarına ilişkin plan notlarında yer alan “konut alanları” başlığı altındaki “bloklar” kısmında açıklanan maddelerdeki ifadelerle bakıldığında, planda geçerli olan yapılaşma koşullarının belirli koşullarda aslında geçerli olmadığı, planda yazan koşulların değil plan notunun işletileceğine dair bir durum oluşturulmaktadır. Aynı parsel için birden fazla yapılaşma koşulu tanımlanması, uygulamaya yön vermesi gereken imar planını yapılaşma şartları yönünden belirsizliğe itmekte, plan kararlarını objektif olmaktan uzaklaştırmaktadır.

Mahkemenin kararı

Edirne İdare Mahkemesi, dava konusu imar planlarında üst ölçekli planlarla kurulan irtibatın zayıf

olduğunu, gerekli irdelemelerin yapılmadığını aktardı. Ada, parsel ve yapı ölçeğinde analizlerin, deprem, afet, kültür, tarih, estetik değerlendirmelerinin ve ilgili kurum görüşlerinin yetersiz olduğunu belirten mahkeme, nüfus verilerinin 1/5000 ölçekli planla hesaplanması gerekirken 1/1000 ölçekli imar planındaki emsal bilgilerinden yola çıkılarak hesaplandığını kaydetti. İmar planında aynı parsel içinde birden fazla yapılaşma koşu-

luna yer verildiğini belirten mahkeme, revizyon imar planlarında değişen unsurların plan açıklama raporunda açıklanması gerektiği halde bu kurala yeterince uyulmadığını aktardı. Mahkeme, imar planlarının hukuka ve mevzuata aykırı olduğuna hükmederek, hukuka aykırılığı ortaya konulan planlar nedeniyle telafisi güç ve imkansız zararların doğabileceğini belirterek yürütmenin durdurulmasına karar verdi.

2.1.49. Beykoz'un Doğal Sit Alanı Olan Altı Mahallesini Kapsayan İmar Planları İptal Edildi

13 Aralık 2023 Çarşamba

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın "olur"uyla doğal sit derecesi düşürülen Beykoz'un Çengeldere, Fatih, Yavuzselim, Baklacı, Çiftlik ve Görele mahallelerini kapsayan 3 bin 275 hektarlık alanın imar planları İstanbul 3'üncü İdare Mahkemesi tarafından iptal edildi. Mahkeme, Elmalı Barajı koruma alanında inşa edilmek istenen sosyal altyapı alanlarıyla ilgili yapılaşma koşullarının suyun toprakla buluşacağı alanı önemli oranda azaltacağını belirtti.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 25 Kasım 2020'de İstanbul Kuzey Kesimi Karadeniz Kuşağı doğal sit alanında kalan Beykoz'un Çengeldere, Fatih, Yavuzselim, Baklacı, Çiftlik ve Görele mahallelerinin sit derecesini değiştirmişti. Bakanlık, bu aşamadan sonra söz konusu altı mahalleyle ilgili 4 Mart 2022'de yeni imar planları hazırladı. Planlama alanı aynı zamanda Elmalı Barajı havza koruma alanını da kapsıyordu. TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi olarak imar planlarını yargıya taşımıştı. Davanın görüldüğü İstanbul 3'üncü İdare Mahkemesi kararıyla imar planlarıyla ilgili bir bilirkişi raporu hazırlanmıştı.

1800 hektar alan yapılaşmaya açılacaktı
Üniversitelerin Şehir ve Bölge Planlama, Harita Mühendisliği Bölümü ve Mimarlık Bölümü'nden üç akademisyenin hazırladığı bilirkişi raporuna göre, planlama alanının 2 milyon 435 bin 158 metrekaresi "**nitelikli doğal koruma alanı**", 14 milyon 564 bin 795 metrekaresi "**sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanı**", 15 milyon 753 bin 541 metrekaresi ise "**kesin korunacak alan.**" Bakanlık ise toplam 18 milyon 216 bin 433

metrekarelik alanı yapılaşmaya açmak istiyordu.

Planlama alanının yüzde 40,91'i ormanlık alan, yüzde 27,19'u mesire, ağaçlık alan, mezarlık ve park kullanımına ayrılırken, yüzde 2,22'siyse tarım alanı olarak görülüyor. İstanbul'un Anayasası olarak bilinen İstanbul Çevre Düzeni Planı'ndaysa planlama alanı "**Çevresel Sürdürülebilirlik Açısından Kritik Öneme Sahip Alan**"da kalıyor. Alan kısmen "**orman alanı**", kısmen "**tarımsal niteliği korunacak alan**", kısmen "**göl alanı**", kısmen "**ağaçlandırılarak ormanla bütünlüştürülecek alan**", kısmen "**havza içi rehabilite edilecek alan**", kısmen de "**havza içi yasaklı alan**" lejantlarında kalıyor.

Bakanlığın onayladığı imar planına göre, Elmalı Barajı Havzası Göl Koruma Alanı ve yakın ve uzak mesafe koruma alanlarına konut, baraj gölü yakınlarına ticaret alanı da yapılması planlanıyordu. Bilirkişi heyeti, göl koruma alanında sosyal altyapı alanı taban oturumu yapılaşma koşullarının suyun toprakla buluşacağı alanı önemli oranda azaltacağına dikkat çekmişti. Heyete göre, taban oturumu kat sayısı Elmalı 1-2 Barajı Havza Koruma Planı kararları ile örtüşmüyordu.

Korunacak alan plana dahil edilmedi

Davaya bakan İstanbul 3'üncü İdare Mahkemesi, sit derecesi düşürülen bölgede yer alan "**kesin korunacak hassas alanın**" plan sınırlarına dahil edilmeyişinin açıklanmadığını hatırlattı. Mahkeme, bu durumun imar mevzuatına uygun olmadığını aktardı. Mahkeme, dava konusu bölgede yer alan orman sınırlarıyla ilgili özel mülkiyet ile ihtilaf yaşanabilecek yerlerde idarenin görüşünün alınacağını hatırlattı ve bir alanın hem orman hem de başka bir kullanım olarak çift lejantlı düzenlen-

mesinin plan kararlarını koruma kullanma dengesi yönünden belirsizleştirdiğini aktardı.

“Suyun toprakla buluşacağı alan azalacak”

Kararda, Elmalı Barajı koruma alanını da kapsayan imar planlarında sosyal altyapı alanları için belirlenen 0.50 taban alanı kat sayısı oranının suyun toprakla buluşacağı alanı önemli ölçüde

azaltacağına değinildi. Mahkeme, bu durumun Elmalı 1-2 Barajı Havza Koruma Planı kararları ile örtüşmediğini aktardı. İmar planlarının plan onama sınırının doğal sit alanının tamamını içermemesi nedeniyle imar mevzuatıyla uyumsuzluk taşıdığını belirten mahkeme, planların bazı hükümlerinin şehircilik ilkeleri ve planlama esaslarına uygun olmadığına hükmetti.

2.1.50. İkonik Bir Yapı Olan Tercüman Gazetesi Binası'nın Yıkımını Kınıyoruz...

13 Aralık 2023

İstanbul Karasurları'nın dışında, Zeytinburnu İlçesi, Merkezefendi Mahallesi, 2969 ada, 41 parselde yer alan, toplumsal belleğe “ikonik” bir bina olarak kazınmış (eski) Tercüman Gazetesi Binası'nın kamuoyunda hiçbir bilgi paylaşılma-ndan ansızın yıkılmış olması büyük bir kayıptır ve bu tutum asla kabul edilemez. Oysa bu binanın birçok açıdan Türkiye mimarlık ve kent tarihinde önemli bir yeri olmuştur. Değişen koşullar çerçevesinde Babıâli'den İstanbul Karasurları'nın dışına taşınan ilk basın binası olması, mimarları Günay Çilingiroğlu ve Muhlis Tunca'nın deneysel mimari olarak da adlandırılabilir özgün tasarım yaklaşımları, binanın statik tasarımını yapan Rasin Etiman'ın geniş konsolları ile Türkiye'de ilk defa cesur bir mühendislik yaklaşımı uygulayarak binayı mimarlık literatürüne kazandırmış olması yapının önemini göstermektedir. Binanın uygulandığı yıl olan 1974'te, içinde yer aldığı çevre henüz yapılaşmamışken, kentin ana ulaşım damarlarından biri olan E-5 koridoru üzerinde tek başına algılanan güçlü bir kentsel imge olarak kente kazandırılmış olması da binanın “ikonik” olma nedenlerini açıkça ortaya koymaktadır. Ayrıca bina, mimarlıkla ilgili yayınlarda da ele alınmış; “...binanın bir tasarım olgusu ve inşa edilmiş yapısal bütünlük olarak özgül anlamının; işlev-simge değeri-strüktürel kuruluş-kütle/mekân biçimlenmesi ve ölçek arasındaki ilişki ve eklemlenmelerde aranması gerektiğini...” belirten mimarlık kuramcısı Atilla Yücel tarafından mimari değeri ortaya konulmaya çalışılmıştır.[1] Tüm bu “ilksel” ve “niteliksel” özelliklerinden dolayı bina, 26.03.2008 tarihinde İBB Koruma Uygulama ve Denetim Müdürlüğü tarafından yapılan başvu-

rudan iki yıl sonra, İstanbul IV numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 29.01.2010 tarih ve 3562 sayılı kararı ile korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmiştir.

Ne var ki modern bir mimarlık örneği olarak tescil edilmiş olan bu ikonik bina; zaman içinde dış cephesi üzerine asılan reklam panolarıyla özgün durumundan gitgide uzaklaşmıştır. Konuya duyarlılık gösteren Basın İlan Kurumu Genel Müdürlüğü'nün 25.08.2011 tarihinde yaptığı başvurusuna müteakip, İstanbul Serbest Mimarlar Derneği'nin 11.11.2011 tarihinde yaptığı başvurusuyla, bina üzerinde demir konstrüksiyon ve ahşap panolarla kültür varlığının estetik niteliğini bozan ilâve ve niteliksiz eklerin kaldırılarak binanın özgün görünümüne kavuşturulması için gerekli işlemlerin yapılması talep edilmiştir. Bahsi geçen yazılar ve talepler karşısında 25.03.2011 tarihinde bu defa ilgilisi binanın tescil kaydının kaldırılmasını talep etmiş, bu başvuruyla birlikte konu değerlendirilmiş ve İstanbul IV numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 23.05.2012 tarih ve 661 sayılı kararıyla yapının tescil kaydının kaldırılmasına karar verilmiştir. Bu tarihten sekiz yıl sonra İBB Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı Kültürel Miras Koruma Müdürlüğü konuya hassasiyet göstererek 10.03.2020 tarihli yazısıyla “Brütalist mimarinin ülkemizdeki seçkin örneklerinden biri olması ve yapıldığı dönemde farklı mimari yaklaşım ve uygulamaları ortaya koymuş olması sebebiyle Tercüman Gazetesi Binası'nın tescil durumunun yeniden değerlendirilmesi” talebinde bulunmuş-tur.

İstanbul II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 06.07.2021 tarih ve 4713 sa-

yılı kararı ile “söz konusu Tercüman Gazetesi Binası'nın sanatsal, mimari ve estetik niteliklerini anlatan ve üniversitelerin ilgili bölümleri tarafından hazırlanan raporun, ilgili koruma bölge kuruluna iletilmesinden sonra konunun değerlendirilebileceği” belirtilmiştir.

İBB Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı, Kültürel Miras Koruma Şube Müdürlüğü'nün 29.11.2021 tarihinde, söz konusu binanın teknik ve estetik niteliklerine ilişkin hazırlanan ayrıntılı raporla[2] birlikte, 2863 sayılı Kültür Varlıklarını Koruma Yasası'nın Tespit ve Tescile ilişkin 7. Maddesi doğrultusunda değerlendirilerek yeniden tescil edilmesini talep etmiştir. Ancak tüm bu çabalara rağmen adım adım yok olma sürecine yaklaşan ikonik binanın, ansızın 2023 yılının son günlerinde yıkılmış olduğunu öğreniyoruz.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi olarak, Türkiye Mimarlığı'nda ve kent hafı-

zasında özgün bir yeri olan Tercüman Gazetesi Binasının tescilli bir modern mimarlık örneği iken, yapının hangi gerekçelerle tescil kaydının düşürüldüğü bilinmeden ve ardından yeniden tescil edilmesi sürecinin tamamlanması beklenmeden, yıkım iznini veren ilgili belediyesine suç duyurusunda bulunuyoruz.

Kamuoyuna duyurulur.

*TMMOB Mimarlar Odası
İstanbul Büyükkent Şubesi*

[1] Atilla Yücel, “Tercüman Gazetesi Binası: Mimarlıkta İşlev, Simge, Biçim İlişkisi Üzerine” *Mimarlık Dergisi*, 1985 Sayı:4, s.29-32.

[2] İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı, Kültürel Miras Koruma Müdürlüğü'nün “Tercüman Gazetesi Binasının Kültür Varlığı Olarak Değerlendirilmesine İlişkin Rapor”, Tarih: 29.11.2021. Bu rapor; yapının konumsal özellikleriyle birlikte özgün mimarisini açıklayan nitelikleriyle birlikte kapsamlı bir şekilde koruma uzmanları tarafından hazırlanmıştır.

2.2. Ortak Basın Açıklamaları

2.2.1. Gezi Ülkemizin Toplumsal Tarihinin En Parlak ve Onurlu Sayfasıdır!

17 Mart 2022

En açık hali ile bir kez daha söylüyoruz!

GEZİ ülkemizin toplumsal tarihini en parlak ve onurlu sayfasıdır!

Gezi Direnişi Anayasal bir zeminde gerçekleştiği yargı kararlarıyla iki kez tescil edilmesine rağmen, hukuka ve gerçeğe aykırı, tümüyle mesnetsiz iddialarla, üçüncü kez yargılanmak isteniyor. Toplumsal muhalefetin en temel hak ve talepleri suç unsuru gibi gösterilmek, barışçıl direnişin tarihsel ve meşru gerçekliği ısrarla çarpıtılmak, karalanmak isteniyor.

Niyetinizi ve korkularınızı biliyor, bu beyhude çabalarınızı reddediyoruz! Çünkü Gezi'yi yaşadık, biliyoruz!

Gezi, bu ülke tarihini en demokratik, en barışçıl, en yaratıcı, en katılımcı, en kapsayıcı, en kitlesel hareketidir. Hep birlikte konuşup karar vermenin, fikri ve hayatı paylaşmanın, yaşama her boyutu ile sahip çıkmanın duvar yazısı olmuş halidir. Ölümcül polis şiddetine karşı her şehirde yankılanan barışçıl ve haklı tepkinin adıdır.

2013 Mayıs'ının son günlerinden başlayıp Haziran boyunca devam eden, ülkemizin bugünü- nü etkilediği gibi geleceğini de etkileyecek olan Gezi'nin tüm renkleri;

Parklarına ve meydanlarına sahip çıkmak için barışçıl bir biçimde slogan atarak, şarkı söyleyerek sokağa çıkanlar;

Biber gazından ya da gözleri kör eden gaz fişesinden, o korkunç polis şiddetinden etkilenenleri tedavi etmek için gönüllü nöbet tutan doktorlar, hemşireler, sağlık memurları;

En demokratik haklarını kullanırken hukuksuz uygulamalara maruz kalan insanları korumak için seferber olan avukatlar;

Gezinin haklılığını ve bu haklılığa karşı gösterilen şiddeti protesto amacıyla ülke genelinde 2 gün boyunca grev yaparak iş bırakan kamu emekçileri;

Şiirleri ve öyküleri ile şehirlerin meydanlarını edebiyat matinerlerine çeviren öykücüler, şairler;

Enstrümanları ile meydanları ve parkları renklendiren müzisyenler, ya da hiçbir enstrüman kullanmadan müzik ziyafeti veren korolar;

Ülke tarihinin en kitlesel, barışçıl ve demokratik halk tepkisini haberleştiren gazeteciler, radyocular, televizyoncular;

Ülkenin çok sesli, demokratik ve çağdaşlaşma sürecinde bir adım olan Gezi'de "ben de vardım!" diyen oyuncular, sanatçılar, yönetmenler;

Sendikalı ya da sendikasız, güvenceli ya da güvencesiz, ücretli ya da işsiz, ülke, yaşam ve emek üzerinden hak talep eden inşaat işçisinden plaza çalışanına binlerce emekçi;

Hukuksuz ve kent katili imar planlarına karşı teknik ve yasal çerçevede mücadele eden mühendisler, mimarlar, şehir plancıları;

Şiddete uğrayan kırmızılı kadınlar, Taksim Meydanı'nda sabaha kadar piyano çalan sanatçılar, duran adamlar, toma karşısında bedenini siper edenler, ağaçlara sarılan insanlar, kararlı duran milletvekilleri, çocuklarını almak için değil yanlarında olmak için gelip zincir olan anneler; duvar yazılarıyla, yaratıcı zekalarıyla dostu düşmanı hayran bırakan ve geleceğe umut aşılayan gençler, kadınlar, lgbti+lar, taraftar grupları; penguen kanallarının önünden ayrılmayan plaza çalışanları; meydanlarda kandil kutlayan ve yeryüzü sofraları kuranlar; kütüphaneleri, emzirme çadırlarını, dilek ağaçlarını yapanlar ve gecenin üçünde bunları korumak için el ele verenler;

Yargılanamaz, suçlanamaz ve kirletilemez!

9 yıl geçti, ancak Gezi Direnişi tüm berraklığıyla, tüm haklılığıyla var olmaya devam ediyor.

Ama bugün, tüm dünyada kabul gören bu haklılığa rağmen, Taksim Dayanışması'ndan kent, demokrasi ve hukuk emekçisi arkadaşlarımız Mücella Yapıcı, Tayfun Kahraman ve Can Atalay'ın da aralarında yer aldığı itham edilenlerin şahsında, ülkemizin 80 kentinde Gezi'ye katılarak anayasal haklarını kullanan, demokrasiye güç vermiş milyonlarca yurttaşımız bir kez daha haksızca yargılanmak isteniyor. Daha önce iki kez aynı ithamlar karşısında haklılığı ispatlanan Mücella Yapıcı hakkında müebbet, Tayfun Kahraman ve Can Atalay hakkında onlarca yıl hapis talep ediliyor. 2017 yılından bu yana, somut hiçbir delil olmadığı halde siyasi bir tutsak olarak tutukluluğu devam eden Mehmet Osman Kavala hakkında müebbet isteniyor.

İstedikleri sadece bu değil. Gezi'nin Haksızlığa,

adaletsizliğe, keyfiliğe, dayatmaya, baskıya karşı direnmenin adı olduğu, bir parktan tüm ülkeye ve dünyaya yankılanan kente, doğaya, yaşama sahip çıkanların hep bir ağızdan, bir arada söyledikleri şarkı olduğu unutturulmak isteniyor.

Gezi'nin emekten yana, yoksuldan yana, doğadan yana, ezilmişten yana, ötekileştirilenden yana, kadından yana, barıştan yana her direnişin içinde yer alacağı, direnen herkesin dilinden düşürmeyeceği bir şarkı olduğunu unutturmak istiyorlar.

Bu şarkıyı susturmak için iktidar sahiplerinden güç alan, hukuk ve kural tanımaz polis şiddetinin yaşamlarımızı nasıl kararttığını unutmmuş değiliz. Onlarca arkadaşımızın gözlerini kaybetmesinin, binlercesinin yaralanmasının, bunun ardından faillerin ve azmettiricilerin cezasız bırakılmasının böylesi bir kural tanımazlıktan beslendiğine şahit olduk. Ethem Sarısülük ile Medeni Yıldırım'ı öldüren polis ve jandarma kurşunlarının, Ali İsmail'e yönelen ölümcül tekmelerin sahiplerinin, Abdullah Cömert'i, Ahmet Atakan'ı, Berkin Elvan'ı yaşamdan koparan biber gazı fişeklerinin, Hasan Ferit'i vuran mafya bozuntularının ve Mehmet Ayvalıtış'ı bizden alan pervasızlığın bu hukuksuzluktan güç aldığını biliyoruz.

Gezi sürecine dair dava edilmesi, yargılanması gereken birileri varsa, amansızca ve kural tanımadan işte bu ölümlere ve yaralanmalara neden olanlardır.

Gezi Direnişinin tarihsel gerçekliği, hayali senaryolara dayanan suçlamalarla, insanları iddianame bile olmadan aylarca yıllarca tutuklu bırakmakla, tarafsızlığı çoktan tartışmalı hale gelmiş mahkemelerinizin zorlamasıyla değiştirilemez.

Bu akıl ve hukuk dışı dava derhal geri çekilmeli, kurgu ithamlarla yargılanmak istenen arkadaşlarımız hakkındaki iddialar düşürülmeli, somut hiçbir delil olmadığı halde siyasi bir tutsak olarak tutukluluğu devam eden Mehmet Osman Kavala derhal serbest bırakılmalıdır. Ülke tarihinde bir onur sayfası olarak yer alan Gezi Direnişi'ni, bu ülkenin geleceğine sahip çıkan demokrasi ve özgürlük çığlığını karalama çabasından artık vazgeçin.

Bu ülkeye bir gün demokrasi gelecekse, onca baskı ve şiddete rağmen kısamadığınız seslerin

Gezi'deki yankısından gücünü alacaktır. 2013'ün Haziran'ında Gezi Parkı'ndaki o rengarenk dayanışmacı anlayışı sahiplenen tüm yurttaşları, özgürlük ve demokrasi talebiyle ülkemizin geleceğine umut olan tüm kurumları, terör, darbe, dış güçlerin oyuncağı gibi asılsız ithamlarla lekelenmek istenen Gezi'nin gerçek tarihine sahip çıkmaya çağırıyoruz. Çünkü zeytinlerin, derelerin, doktorların, gazetecilerin, avukatların,

öğrencilerin, akademisyenlerin, kadın hareketinin, lgbti+ların yanında hep birlikte kol kola girip baskılara karşı direnmeye devam etmenin yolu, kısacası demokrasinin yolu Gezi'nin gerçek tarihine sahip çıkmaktan geçiyor.

Biliyor ve inanıyoruz ki:

GEZİ eşitlik, özgürlük, adalet ve demokrasi için bu ülkenin sönmeyecek umududur.

TAKSİM DAYANIŞMASI

2.2.2. Müebbet Hapis Cezasının Ne Demek Olduğunu Biliyor Musunuz?

21 Nisan 2022

Ya da hiçbir somut delil, gerekçeli iddia, inandırıcı suçlama olmadan 5 yılı cezaevinde geçirmenin nasıl bir his olduğunu?

Tahliye kararı ile aynı gün bir başka akıldışı suçlama ile tutukluluğun devam etmesinin insanı nasıl etkilediğini?

Aynı suçlama ile açılan iki davadan beraat eden meslek odası yöneticileri ve avukatlarının yine aynı suçlama ile Gezi Parkına ve yaşamın bütün renklerine sahip çıkmış olmalarına bu kez el yükseltircesine "ağırlaştırılmış müebbet hapis" cezası talep etmenin ne demek olduğunu farkında mısınız?

Uzun tutukluluk ve ağırlaştırılmış müebbet cezalarını bu kadar kolay istemenin, iddianamelere yazmanın; ülkemizde çıkacak her itiraza, işini ekmeğini talep eden işçilere, ürünü elinde kalan köylülere, erkek cinayetlerine kurban olmayacağız diyen kadınlara, demokratik özerk üniversite talebini dillendiren gençlere, biz de varız diyen lgbti+'lara, satış yapamayan esnafa, geçinemiyoruz ve barınamıyoruz diyen yoksullara ve GEZİ özelinden kent ve doğa yağmasına karşı çıkan mühendislere, mimarlara, şehir plancılara ve beraberlerinde "Taksim Dayanışması" olarak bu itirazı büyüten DİSK, KESK, TMMOB, TTB ve onlarca siyasi parti, köy derneği, çevre, kültür sanat inisiyatiflerine kadar demokratik bir ülkede yapması gereken itiraz ve sorgulama hakkını kullanan tüm kurum ve kişilere verilmek istenen gözdağı olduğunu biliyor ve görüyoruz.

"Ağırlaştırılmış müebbet" istenen bu davaların seçim hesapları üzerinden ülkemizi ve yurttaşlarımızı kutuplaştırma siyasetinin bir parçası oldu-

ğunu dünya alem de biliyor.

Siyaset ülkenin sorunlarını çözmek üzere kendi kuralları ile yapılmalı, ADALET; başta Anayasa olmak üzere, mevcut yasalar, teamüller, etik değerler ve ülkemizce onaylanmış uluslararası hukuk normları ile hukukun üstünlüğü ve evrensel ilkeler üzerinden işlemelidir.

Gelen direktifler ya da beklentiler doğrultusunda "tutuklama – ağır ceza – beraat – bozma – birleştirme – yine beraat – yeniden tutuklama – ayırma – yeniden ceza" sarmalında kararlar veren hakimlerle ülke yönetmeye kalkmak ülkemize ve insanımıza yapılan en büyük kötülüktür.

İktidarın ihtiyaçlarına göre karar veren mahkemeler ülkenin demokrasisini ve geleceğini tahrip etmekte, birçok dava dosyasında mağduriyetler yaratmaya devam etmektedir.

Oysa Gezi Parkına "Topçu Kışlası" ihyası adı altında "Rezidanslar ve ticari alanlar" yapılmasını savunanlar olabilir. Hatta ülkeyi ve şehri yönetenlerin de bu fikri savunmaları, başta İstanbul halkı olmak üzere bütün yurttaşları park ihtiyacının olmadığına, deprem toplanma alanının gereksiz olduğuna ikna etmeye çalışmaları kendi tercihleri olarak görülebilir.

İstanbul için çok yanlış olacağı, geleceğimiz ve torunlarımız için yeşili, parkı olmayan bir şehir ve rantı doğaya tercih eden bir anlayışı miras bırakacağı açık olan bu zihniyete teslim olmamak da bir başka tercihi ifade eder.

GEZİ'nin park olarak kalmasını savunmak, Gezi parkından bile rant devşirmeye kalkışan bu gözükararmış doğa ve yeşil düşmanı piyasacı anlayışa karşı; "itiraz etmek", anayasal protesto hakkını kullanmak, basın açıklamaları yapmak, on bin ki-

şiyi aşan sayıda yurttaşın imza toplamak ve park karşıtı bu girişimleri resmi yollarla durdurmak üzere davalar açmak en temel yurttaşlık görevidir.

Bu demokratik girişimler karşısında, gencecik çocuklarımızın hayatını kaybetmesine, sakat kalmasına yol açan biber gazı ve fişekleri başta olmak üzere ölümcül polis şiddeti ile karşılık verilmesi karşısında, ülkenin dört bir yanında kendiliğinden tepki oluşmasından, parkın korunmasına bile izin vermeyen bir yaklaşımın hayatlarının her aşamasında özgürlüklerini kısıtlayacağından endişe duyan milyonların ülkenin 80 ilinde demokratik ve barışçıl yöntemlerle protesto haklarını kullanmalarının neresinde suç olabilir?

Defalarca söylediğimizi bir kez daha yineleyerek devam edelim; mutlaka bir suçlu aranacaksa ilgili kurulların ve mahkemelerin durdurma – iptal kararlarına rağmen ve onbin kişinin imza ile, milyonlarca yurttaşın sokaklardan protesto ederek karşı çıktığı bu girişimi hayata geçirebilmek için polise biber gazı fişeklerini ölümcül biçimde kullanma yetkisini verenler, uyguladıkları şiddetle; Ethem Sarısülük'ün, Medeni Yıldırım'ın, Ali İsmail Korkmaz'ın, Abdullah Cömert'in, Ahmet Atakan'ın, Hasan Ferit'in, Mehmet Ayvalıtaş'ın ve Berkin Elvan'ın ölümüne neden olanlar bu somut suçlardan mevcut görüntüler, ifadeler, beyanlar, tanıklıkları içeren deliller üzerinden yargılanmalı ve suçları sabit görülener en ağır cezayı almalıdır.

GEZİ direnişine dair süreç bu kadar net ve berrak olmasına rağmen;

Sadece eski İstanbul diye tabir edilen Beyoğlu-Taksim bölgesinin değil, Şişli, Beşiktaş, Eminönü, Fatih bölgeleri de dahil Avrupa yakasının geniş bir alanında şehrin nefes alabileceği nadir yeşil alanlardan birine, "GEZİ Parkına" sahip çıkmanın suçu "Ağırlaştırılmış Müebbet"e dönüştürülmüş durumda.

Şaka değil ülkemizdeki olağan hayatın çıplak, yakıcı ve tahammül edilemez bir gerçeği olarak; Anayasal kuruluş olan Mimar ve Şehir plancıları oda yetkililerinin kamu adına şehrin merkezindeki bir parka sahip çıkan tutumları, yani itiraz dilekçeleri vermeleri, dava açmaları ve şehrin duyarlı kurum ve kuruluşları ile birlikte "Taksim Dayanışması" adı altında GEZİ park olarak kalmasını talepli 10.000'i aşkın imza toplamaları, basın açıklamaları yapmaları "Ağırlaştırılmış Müebbet

hapis" ile cezalandırılıyor.

Tıpkı, acil ameliyat gerektiren hastasına müdahale ettiği için bir hekime ağırlaştırılmış müebbet cezası verilmesi gibi, öğrencilerinin nitelikli eğitim almasını isteyen bir öğretmene, gerçekleri haberleştiren gazeteciye, müvekkili savunmak için dilekçe sunan bir avukata müebbet hapis cezası verilmesi gibi...

Bir kez daha ilan etmek istiyoruz.

GEZİ parkına sahip çıkmak suç değildir. Parka sahip çıkanlara yönelen polis şiddetine tepki göstermek suç değildir. Bu süreçte polis şiddeti ile hayatını kaybeden ve yaralanan gençlere sahip çıkmak suç değildir. İki defa beraat etmiş oda temsilcilerini "ağırlaştırılmış müebbet" ile cezalandırmaya kalkmak hukuk değildir. Ülkemizde adalete olan inancın kırıntısına bile yer bırakmayan bu anlayış demokratik olmadığı gibi meşru da değildir.

Taksim Dayanışması olarak bu hukuksuzluğu reddediyor, başta Gezi parkı park olarak kalsın diye, ilk günden Mimarlar Odası adına yasal girişimleri başlatan Mimarlar Odası Çevre Etki Değerlendirme Kurulu sekreteri Mimar A. Mücella YAPICI, mevcut yasa ve yönetmeliklere uymayan kararlara karşı Şehir Plancıları Odası Başkanı olarak itiraz dilekçeleri yazan Şehir Plancıları Odası o dönem başkanı Tayfun KAHRAMAN ve Mimarlar Odası'nın yetkili avukatı olarak GEZİ parkına dair bütün davaları açan ve takip eden Av. Şerafettin Can ATALAY olmak üzere GEZİ bahanesiyle yapılmakta olan bütün bu hukuk dışı davalara son verilmesini talep ediyoruz.

Gezi, bu ülke tarihinin en demokratik, en barışçıl, en yaratıcı, en katılımcı, en kapsayıcı, en kitlesel hareketidir. Hep birlikte konuşup karar vermenin, fikri ve hayatı paylaşmanın, yaşama her boyutu ile sahip çıkmanın duvar yazısı olmuş halidir. Ölümcül polis şiddetine karşı her şehirde yankılanan barışçıl ve haklı tepkinin adıdır.

Başta GEZİ parkı olmak üzere ülkemizin yeşiline, doğasına, kaynaklarına sahip çıkacak demokratik bir ülke mücadelesinden vazgeçmeden delillere dayanan objektif ve tarafsız yargılama yapan bir adalet sistemi kuruluncaya kadar mücadeleye devam edeceğiz. Arkadaşlarımızı, meslektaşlarımızı yalnız bırakmayacağız!

TAKSİM DAYANIŞMASI

2.2.3. Gezi Tutuklanamaz!

Mücella Yapıcı, Can Atalay ve Tayfun Kahraman'ın da Aralarında Bulunduğu 7 Arkadaşımızın Tutuklanması Kabul Edilemez!

25 Nisan 2022

Bugün görülen Gezi Davası'nın karar duruşmasında, Mimarlar Odası ÇED Danışma Kurulu Sekreteri Yüksek Mimar Mücella Yapıcı, Mimarlar Odası Avukatı Can Atalay ve Şehir Plancıları Odası'ndan Tayfun Kahraman'ın da aralarında bulunduğu 7 kişi, hukuksuz bir yargılamayla 18 yıl hapis cezası verilerek tutuklandı. Ülkemizin 80 kentinde Gezi'ye katılarak anayasal haklarını kullanan, demokrasiye güç vermiş milyonlarca yurttaşımız, bu kararla tutuklanmak istenmektedir.

Gezi; haksızlığa, adaletsizliğe, keyfiliğe, dayatmaya, baskıya karşı direnmenin adıdır. Bir parktan tüm ülkeye ve dünyaya yayılan kente,

doğaya, yaşama sahip çıkanların umududur. Bir kez daha söylüyoruz, Gezi milyonlarca insanın, onurudur; yargılanamaz, tutuklanamaz!

Hiçbir delile dayanmadan yeniden açılan bu dava ve verilen tutuklama kararı hukuksuzdur. Yaşanabilir çevre, kent, doğa için verdiğimiz mücadelede tutuklanan arkadaşlarımızın yanındayız. Onurlu mücadelemizi kararlılıkla sürdürmeye devam edeceğiz.

Arkadaşlarımız yalnız değildir.

TMMOB Mimarlar Odası

İstanbul Büyükşehir Şubesi

TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi

2.2.4. Durumumuz Budur Artık!

26 Nisan 2022

Hukuka güvenin iyice azaldığı, mahkemelerden adalet çıkacağına dair inancın zayıfladığı ülkemiz; Gezi davasında açıklanan kararlar sonrasında dün itibariyle; ranta karşı çıkıp, doğanın talanına itiraz edenlerin, hayatımıza müdahale etme diyen milyonların sesine ses olanların, GEZİ Parkı park olarak kalsın diye çabalayan mimar, şehir plancı ve avukatların "Ağırlaştırılmış müebbet ve ağır hapis" ile cezalandırıldığı bir ülke haline geldik.

DURUMUMUZ BUDUR ARTIK!

Gezi parkı park olarak kalsın diye, Taksim Dayanışması bileşenleri ile birlikte ilk günden itibaren Mimarlar Odası adına mesleki ve yasal girişimleri başlatan Mimarlar Odası Çevre Etki Değerlendirme Kurulu sekreteri Mimar Mücella YAPICI; mevcut yasa ve yönetmeliklere uymayan kararlara karşı Şehir Plancıları Odası Başkanı olarak itiraz dilekçeleri yazan Şehir Plancıları Odası dönem Başkanı Tayfun KAHRAMAN ve Mimarlar Odasının yetkili avukatı olarak GEZİ parkına dair bütün davaları açan ve takip eden avukat Can ATALAY ile birlikte bu hukuksuz davada yargılanan Çiğdem MATER, Hakan ALTINAY, Mine ÖZERDEN ve Yiğit Ali EKMEKÇİ'nin 18'er yıl ağır hapis ile cezalandırıldığı; 4,5 yıldır kanıtsız, ta-

nıksız hapis yatırılan ve hepsinin ötesinde Gezi sürecinde Parka birkaç kez uğradım diyen Osman KAVALA'nın ise Gezi üzerinden "Darbeye teşebbüs" gibi absürd bir itham ile "Ağırlaştırılmış müebbet hapis" cezası aldığı bir ülkenin yurttaşları haline geldik.

DURUMUMUZ BUDUR ARTIK!

Polis tutanaklarına göre en az üç buçuk milyon insan, yani GEZİ'ye gelen, destekleyen, mesaj atan, börek getiren, revir kuran, kütüphane yapan, yeryüzü sofrası açan; şarkı söyleyen, tiyatro sergileyen, dans eden hatta ağaçlara sarılan milyonların "Müebbet ve ağır hapis cezaları" ile korkutulmaya çalışıldığı bir ülke haline geldik.

DURUMUMUZ BUDUR ARTIK!

Tek adam rejiminin ihtiyaçlarına göre karar veren mahkemelerin hukuksuz, tanıksız, kanıtsız, keyfi ve tutarsız kararlar aldığı bir rejimde, demokrasinin kuvvetler ayrılığının ve en temel anayasal hakların yok sayıldığı bir ülke haline geldik.

Sadece Gezi parkına değil Kazdağları'ndan Cerattepe'ye, Kuzey Ormanlarından Salda Gölü'ne kadar yeşile, doğaya sahip çıkan gençlerin ve çevre örgütlerinin düşman görüldüğü bir ülke haline geldik.

DURUMUMUZ BUDUR ARTIK

Gezi parkına sahip çıktığı için, yaşamıma daha fazla karışma dediği için Gezi direnişi sırasında polis şiddeti ile hayatını kaybeden gençlerin katillerinin aklandığı, bu vahşete isyan edenlere hapis cezaları verilebildiği bir ülke haline geldik.

DURUMUMUZ BUDUR ARTIK!

Gezi'de gür sesleriyle biz de varız diyen kadınların, LGBTİ+ bireylerin taleplerinin yok sayıldığı, cinayetlere kurban gitmelerine ses çıkarılmasının engellendiği bir ülke haline geldik.

DURUMUMUZ BUDUR ARTIK!

İşçilerin ekmeğine, köylülerin ürününe sahip çıkmasının istenmediği, hayatın pahalı, emeğin ucuz olduğu bu düzenin sorgulanmasının, emeğinin karşılığını talep etmek için ses çıkaranların vatan haini olarak görüldüğü bir ülke haline geldik.

BU DURUMU DEĞİŞTİRECEĞİZ!

Başta GEZİ parkı olmak üzere ülkemizin yeşiline, doğasına, kaynaklarına sahip çıkacak demokratik bir ülke mücadelesinden vazgeçmeden, delillere dayanan objektif ve tarafsız yargılama yapan bir adalet sistemi kuruluncaya kadar mücadeleye devam edeceğiz. Bu hukuksuzluk, bu keyfilik, bu

adaletsizlik, bu vicdansızlık, bu düşmanlık sona erinceye kadar; arkadaşlarımız serbest bırakılınca kadar, dünya hukuk tarihine kara bir leke olarak girecek bu davalardan beraat edinceye kadar mücadeleye devam edecek, arkadaşlarımızı yalnız bırakmayacağız!

2013'ün Haziran'ında Gezi Parkı'ndaki o rengarenk, dayanışmacı anlayışı sahiplenen tüm yurttaşları özgürlük ve demokrasi talebiyle ülkemizin geleceğine umut olan tüm kurumları, "darbecilik" gibi asılsız ithamlara lekelenmek istenen Gezi'nin gerçek tarihine sahip çıkmaya çağırıyoruz.

Gezi'ye sözünü ve sesini katan milyonlar adına; ülkemizde adaleti, demokrasiyi, özgürlüğü ve doğa – kent katili rant projelerine karşı duruşu simgeleyen, başta GEZİ Parkı olmak üzere ülkemizin her şehrinde parkları çoğaltacak, çocuklarımızın oyunlar oynayacağı bu parklarda bütün çocuklarla birlikte "Mücella ablamızın içindeki çocuğun" da bineceği salıncaklar kuracak, GEZİ'nin inatçı, yaramaz ve mücadeleciler çocukları, kadınları ve gençleri olmaya devam edeceğiz.

Bu daha başlangıç, mücadeleye devam!

TAKSİM DAYANIŞMASI

2.2.5. Hukuksuz Tutuklamaları Kabul Etmiyoruz, Gezi Tutuklanamaz!

9 Mayıs 2022

Hukuksuz Tutuklamaları Kabul Etmiyoruz, Gezi Tutuklanamaz!

Gezi Davası'nın, 25 Nisan 2022 tarihinde yapılan karar duruşmasında, TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi Yüksek Mimar Mücella Yapıcı, Mimarlar Odası Avukatı Can Atalay ve Şehir Plancıları Odası geçmiş dönem başkanı Dr. Tayfun Kahraman'ın da aralarında bulunduğu 7 kişi, hukuksuz bir yargılama sonucu 18 yıl hapis cezası verilerek tutuklandılar.

Arkadaşlarımızın mesnetsiz iddialara ve var olmayan delillere dayalı olarak mahkûm edilmeleri ve tutuklanmaları kabul edilemez!

Verilen bu hukuksuz kararlar; ülkemizin 80 kentinde Gezi'ye katılarak anayasal haklarını kullanan, demokrasiye güç vermiş milyonlarca yurttaşımız da susturulmak istenilmektedir.

Hepimiz biliyoruz ki;

Toplumsal muhalefetin, anayasal hak ve özgürlük taleplerinin, demokrasi ve adalet çılgınlıklarının meşru zeminini oluşturan Gezi Direnişi; haksızlığa, adaletsizliğe, keyfiliğe, dayatmaya, baskıya karşı direnmenin adıdır. Bir parktan tüm ülkeye ve dünyaya yayılan; kente, doğaya, yaşama sahip çıkanların umududur.

Bir kez daha söylüyoruz, Gezi milyonlarca insanın onurudur; yargılanamaz, tutuklanamaz!

Arkadaşlarımız, İstanbul'un son açık alanlarından biri olan Gezi Parkı'nda imar planlarına ve yargı kararlarına aykırı şekilde başlatılan hukuk dışı inşaat çalışmalarına, toplumsal duyarlılık, vicdan ve mesleki sorumluluklarının bir gereği olarak karşı çıkmışlar, bu hukuksuzluğa olan itirazlarımızı demokratik yollarla ortaya koymuşlardır.

Anayasal haklarını kullanarak iktidarı; yargı kararlarına, anayasaya ve yasalara uygun davran-

maya davet ettikleri için, hukuka aykırı delillerle, kurmaca iddianamelerle ve yargılama yapılmayan davalarla onları mahkûm edemezsiniz.

Hepimiz biliyoruz ki;

Hiçbir delile dayanmadan yeniden açılan bu dava ve verilen tutuklama kararı hukuksuzdur. Yaşanabilir çevre, kent, doğa için hep birlikte verdiğimiz mücadelede tutuklanan arkadaşlarımızın yanındayız.

Onurlu mücadelemizi kararlılıkla sürdürmeye devam edeceğiz. Arkadaşlarımız serbest bırakılıncaya kadar “Adalet Nöbeti”nde olacağımızı değerli kamuoyuna duyuruyoruz.

TMMOB Mimarlar Odası

İstanbul Büyükşehir Şubesi

TMMOB Şehir Plancıları Odası

İstanbul Şubesi

2.2.6. Gezi'nin 9. Yılında Basın Açıklaması: Karanlık Gider Gezi Kalır

1 Haziran 2022

KARANLIK GİDER GEZİ KALIR!

HERKES BİLİYOR GEMİNİN SU ALDIĞINI,

HERKES BİLİYOR KAPTANIN YALAN

SÖYLEDİĞİNİ...

Hepimiz, biliyor ve görüyoruz. Yaşiyor ve hatırlıyoruz. Sesimiz ve bedenimizle, geçmişimiz ve geleceğimizle sahip çıkıyoruz!

Bu ülkenin tarihinde ender rastlanacak bir ruhla halkın kendi olduğu, kendini bulduğu, parkından, meydanlarından yola çıkarak bedenine, yaşamına, ülkesine, geleceğine sahip çıktığı o tarihi anların, Gezi'nin suretini tarihe aksettirdiği o takvim yaprağında, GEZİ Direnişinin 9. yıl dönümünde burada buluşan ya da buluşamayan ve 2013 yılının Mayıs'ı Haziran'a bağlayan 31 Mayıs'ı hayatının en güzel günü olarak yaşayan milyonlar olarak;

Hakkın, hukukun yok sayıldığı, adaletin ayaklar altına alındığı partili hakimlerin mahkemelerinde “ağırlaştırılmış müebbet” cezaları verip, delilsiz, tanıksız zindanlara attığımız yoldaşlarımızla; Taksim Dayanışması sekreteryası adına Taksim Meydanı ve Gezi parkı için davalar açan, imzalar toplayan, basın açıklamaları yapan, dönemin Başbakanıyla, Başbakan Yardımcısıyla, Kamu Ombudsmanı ile onların talebi üzerine görüşmelere katılan Mücella YAPICI'ya, Tayfun Kahraman'a ve Can ATALAY'a buradan selamlarımızı ve dayanışma duygularımızı iletiyoruz...

Sürekli değişen suçlamalar ve inandırıcılığı kalmayan yargılamalarla 5 yıla varan keyfi tutukluluğu devam eden Osman KAVALA ve onunla birlikte iktidarın Gezi'yi kriminalize etme girişiminin mağdurları; Çiğdem MATER, Mine ÖZERDEN ve

Hakan ALTINAY'a yaşatılan bu kötülüğe Gezi'nin dayanışmacı ruhuyla karşı duracağımıza ve bu hukuksuzluk son buluncaya kadar seslerini duyuracağımıza söz veriyoruz.

Bedenimizle, ruhumuzla; hapislerde bıraktıklarımız, kaybettiklerimiz ve sonsuza kadar yaşatacağımızla; Ali İsmail'le, Abdo Can ile Mehmet'le, Hasan Ferit'le, Medeni'yle, Ahmet'le, Ethem'le ve Berkinimizle; aşkımız ve direngelliğimizle bu yalancı düzene karşı bir kez daha GEZİ Parkının sahiciliğine sarılıyoruz...

Ve bugün burada, önceki GEZİ anmalarında açıkladığımız tutumumuzu bir kez daha hatırlatıyoruz;

“Taksim Dayanışması; yaptığı açıklamalar, yayımladığı bilimsel raporlar, topladığı on binlerce imza ve kazandığı davalarla Gezi parkının çivi çakılamaz bir kent mirası olduğunu ispatlamış, Haziran direnişi ile milyonlarca yurttaş bu durumu tescil etmişti. Dünyada örneği az görülebilir biçimde ülkenin 80 ilinde milyonlarca yurttaş bu tartışmaya aktif müdahil olmuş, Gezi'de simgeleşen talepler şehirlerin caddelerini ve parklarını aylar boyunca demokrasi şölenine dönüştürmüştü.

Bu nedenle, hala Gezi parkı üzerinden provokasyon yapmak isteyenlere karşı, mimarlığın ve şehirciliğin bilimsel gerçeklerini benimseyen, hukukun defalarca verdiği kararları ve yaşanabilir kent talebini dikkate alan, bu ülkenin tarihini ve toplumsal barışını dert edinen, aklını ve izanını kaybetmemiş bütün yurttaşlarımıza seslenmek istiyoruz! Tarihin ileriye doğru yürüyüşünü durdurabileceğini düşünenlere, suyun tersine akacağına inananlara, rant ve siyasal ikbal uğruna gerilimden, çatışmadan medet umanlara karşı uyanık olalım.

Kavganın, hakaretin, öfkenin olağan, makbul bir siyaset yapma yöntemi ve seçim yatırımı haline getirilmesine; Gezi Parkı'nın yurttaşların kutuplaştırılacağı yeni bir araca dönüştürülmesine, her haksızlıkta her hukuksuzlukta sesini çıkaran, mağdurların sözü olan, özverili mücadeleleriyle simge olmuş bu ülkenin güzel insanlarının hapis-hanelerde tutulmasına izin vermeyelim.”

Evrensel hukuk bir yana hakkaniyet duygusunu bile kaybetmiş ve siyasal iktidara teslim olmuş bir yargı düzeneği üzerinden;

Milyonluk tazminat davaları, kayyum atamaları, seçilme yasakları, itiraz edenden slogan atana, derdini anlatandan tweet paylaşana, haberi yazandan, ekrana taşıyanına kadar herkesi sindirme çabası içinde olanlar;

Seçimlerde kutuplaştırmadan oy artırma hedefli “Kobani” davasında şimdi de GEZİ’den “Darbe kalkışması” davasını eklemekten siyasi çıkar umarak arkadaşlarımızı sağlık ve yaşam sorunları devasa boyutlara ulaşmış hapis-hanelerde tutuklu yargılayanlar,

“Yoga” yapılmasına bile tahammülü olmayıp festivalleri, konserleri yasaklayanlar, halkın sadece bugününü değil geleceğini ve daha da önemlisi neşesini çalmaktan medet umanlar büyük yapıyor.

Çünkü, Haziran direnişine yol açan Gezi Parkı tarihsel misyonunu tamamladı. Koca bir yaşama sahip çıkabilmek için öncelikle üç beş ağaca sahip çıkmak gerektiğini; kent yağmasını engellemenin özel yaşama müdahaleye itirazla eş anlamlı olduğunu; dereleri HES, her yeri maden ve taş ocağı; şehirleri beton yığınağı haline getirmeye çalışan rant siyasetine karşı çıkmamanın yaşamsal olduğunu göstermekle kalmadı, herkesle birlikte bunlara karşı direnmenin coşkusunu da yaşattı.

Artık herkes biliyor. Kimisi farklı kaygılarla sessiz kalıp görmezden gelse de Gezi’de sahip çıkılan değerlerin karşısında insanlıkla örtüşmeyen bir anlayış çaresizlikle çırpınıyor.

Buradan herkese bir kez daha açıklıkla ifade ediyoruz. Gezi Parkında simgeleşen irade ile baş edebilmeniz için “iş makinası ve çimento kamyonlarından” çok daha fazla şeye ihtiyacınız olacak.

Bu ülkede kaç lise, kaç üniversite varsa, deresine sahip çıkan kaç köy, bedenime karışma diyen

kaç kadın, dilimi, kimliğimi, varlığımı inkar etme diyen kaç kürt varsa, inancımı sorgulama diyen kaç alevi, acımı reddetme diyen kaç ermeni, yönelimimi kabul et diyen kaç LGBTI+ birey varsa, bu pahalılıkta bu ücretlerle yaşanmaz diyen kaç işçi, ürünü elinde kalan ne kadar çiftçi varsa o kadar Gezi Parkı çıkacak karşınıza.

Delilsiz, tanıksız, mesnetsiz yargılamalarla hapislere doldurduğunuz insanlara yaşattığınız hukuksuzluğun hiç kimseyi sindiremeyeceğini göreceksiniz, kendi hukuksuzluğunuzun karanlığında yol alamaz hale geldiğinizi yaşayarak hissedeceksiniz!

Bazen İstanbul’da bazen Diyarbakır’da bazen Artvin Cerattepe’de göreceksiniz Gezi’yi. Her yerdeyiz diyenlerin sözüne sadık kaldıklarını yaşayarak öğreneceksiniz. Liselerde sırtını döneni de olacak, Boğaziçi kampüslerindeki gibi kararlı nöbetlerle üniversiteleri talancılara dar edenleri de. Bazen bir şarkının son nakaratında, bazen bir filmin ilk sahnesinde karşılaşacaksınız GEZİ ile...

Gelmeyen turist için öfkelenen esnafın dükkan önünün Gezi Parkına ne kadar benzediğine şaşacaksınız. Ürününün karşılığını alamayan köylünün de köleliğe mahkum ettiğiniz “taşeron” işçinin de Gezi parkına uğramış olduğunun farkına varacaksınız.

Kadınların her an Gezi parkından dönüyormuş gibi yaşadıklarını ve davrandıklarını herkes gibi zaten siz de çok iyi biliyorsunuz.

Çünkü Gezi Parkı, Topçu Kışlası görünümlü rezidans ve alışveriş merkezi haline getirmek isteyenlerin iştahını kabartacak bir “kupon arazi” olmaktan çoktan çıktı. Hatta Gezi, Park olarak bile tanımlanamaz artık. Binlerce beton bina ile kuşatılmış Taksim meydanı etrafındaki tek yeşil alan, gölgesinde oturabilecek ağaç barındıran tek park olduğu doğru. Ama daha büyük bir hakikati var artık o parkın. Uğruna “Ağırlaştırılmış müebbet cezaları alarak hapis yatan dostlarının yanı sıra, insanım diyenlerin görebilecekleri suretler, duya-bilecekleri ağıtlar arasında, on dördünde, yirmi birinde toprağa düşmüş, oradaki ağaçlara can suyu olmuş gençlerin anıtları duruyor o parkta.

İşte bu nedenle ve bir kez daha gür bir sesle haykırıyoruz;

Ülkenin demokrasi şöleni olarak tarihe geçecek olan GEZİ direnişinden “Darbe” çıkarmaya çalışmak beyhude bir çabadır!

Osman KAVALA, Çiğdem MATER, Mine ÖZERDEN ve Hakan ALTINAY'ı seçim hesaplarınıza malzeme yaparak hapiste tutmaktan vazgeçin...

Arkadaşlarımızı GEZİ'nin Taksim Dayanışması'nın güler yüzlü temsilcilerini Ayşe Mücella YAPICI'yi, Tayfun Kahraman'ı ve Şerafettin Can ATALAY'ı serbest bırakın!

Özcesi; düşün yakamızdan, ülkemizi ve milyonlarca yurttaşımızı rahat bırakın...

Herkes bilsin ki; Karanlık gider GEZİ kalır!

Herkes bilsin ki; Hapishlik biter mücadele kazanır!

Herkes biliyor, Her yer Taksim Her yer Direniş!

TAKSİM DAYANIŞMASI

2.2.7. Acil Adalet, Acil Demokrasi, Acil Özgürlük!

30 Haziran 2022

25 Nisan'da ülkemizin demokrasi, hukuk ve adalet tarihine kara bir leke olarak geçerek ağır cezalar ve tutuklamalarla sonuçlanan Gezi Davası'na ilişkin gerekçeli kararı, sonrasında yapılan itirazı ve beraberindeki hukuki süreçleri, Bakırköy ve Silivri cezaevlerindeki hukuksuz koşulları değerlendirmek; bu kurgu dava sonucu verilen sipariş kararlar karşısında adalet ve özgürlük talebimizi ısrarla dile getirmek; hukuksuzluğu şiar edinen bu karanlığa karşı sonuna kadar mücadele edeceğimizi bir kez daha hatırlatmak üzere bir araya geldik.

Biliyoruz ki bu karanlık; sadece kent, demokrasi ve hukuk emekçisi arkadaşlarımız Mücella YAPICI'YI, Tayfun KAHRAMAN'I, Can ATALAY'I değil; ülkenin her kentinde yaşam alanlarına sahip çıkanları, bilimin ve hukukun izinden ayrılmadan meslek ilkelerinin gereğini yaptıkları için bu kirli rant düzenine karşı kamuyu savunanları, maden ocaklarından derelere zehir akmasını diye doğayı koruyanları, bu uğurda mücadeleyi bırakmayan demokrasi kurumlarını ve emekçilerini cezalandırmak istiyor.

Biliyoruz ki bu karanlık sadece Çiğdem MATER'i, Hakan ALTINAY'ı, Mine ÖZERDEN'i ve Osman KAVALA'yı değil; yurttaşlık bilinciyle temel hak ve özgürlükleri savunan sivil toplum kurumlarını, bu kurumlarda daha güzel bir gelecek için karşılıksız emek veren yurttaşları, sanatçıları, düşünce insanlarını cezalandırmak istiyor.

Hukuksuzluğu şiar edinen bu karanlık; Gezi Direnişinden bugüne özgürlüğümü müdahale etme diyen kadınları, biz de buradayız diyen LGBTİ+ bireyleri, baskıya ve şiddete karşı ses çıkaran milyonları, onurlu bir yaşam sürmek için emeğiyle geçinen ve alın terini sonuna kadar savunan emekçileri, barınma hakkı, özerk ve özgür üniver-

site için direnen öğrencileri, adalet talebini dilinden düşürmeyen anneleri cezalandırmak istiyor.

Son derece açık bir biçimde bir kez daha söylüyoruz: Bu karanlığa teslim olmayacağız! Tek adam rejiminin ihtiyaçlarına göre karar veren mahkemelerin hukuksuz, tanıksız, kanıtsız, keyfi ve tutarsız kararlar aldığı bu rejim karşısında adaleti savunmaya, demokrasiyi savunmaya, en temel anayasal haklarımızı savunmaya devam edeceğiz!

Gerekçeli karar adı altında hazırlanan belge, 18'er yıl hapis ve ağırlaştırılmış müebbet gibi son derece ağır cezaları gerekçelendirmemiş; aksine bu kararların meşru olmadığını, herhangi bir somut delile ve olaya dayanmadığını ispat etmiştir. Adalet sağlanmak zorundadır! Bu ülkenin yargısı, bu ülkenin mahkemeleri eşitsizliklere, vicdansızlıklara güç vermek yerine, haksız tahrik indirimiyle erkek şiddetini ödüllendirmek yerine Adaleti sağlamak zorundadır! Bu ülkenin Adalet kurumları, haksız yere tutuklu olan arkadaşlarımız başta olmak üzere, cezaevlerinde bulunan tüm yurttaşlar için, kelepçeli muayene gibi insan onuruna ve evrensel protokollere aykırı bir şekilde gerçekleştirilen hukuksuz uygulamalara engel olmak zorundadır.

Bizler, 2013'ün Haziran'ında Gezi Parkı'ndaki o rengarenk, dayanışmacı anlayışı bugüne ve geleceğe taşımaya, Demokrasi için, Eşitlik için, Özgürlük için, geleceğimiz için ADALET talebini yükseltmeye devam edeceğiz.

Bu hukuksuzluk, bu keyfilik, bu adaletsizlik, bu vicdansızlık, bu düşmanlık sona erinceye kadar, arkadaşlarımız serbest bırakılıncaya kadar, dünya hukuk tarihine kara bir leke olarak girecek bu davalar geri çekilinceye kadar mücadeleye devam edecek, arkadaşlarımızı yalnız bırakmayacağız!

TAKSİM DAYANIŞMASI

2.2.8. Heybeliada Sanatoryumu Tekrar Yurttaşların Hizmetine Açılsın!

2 Ağustos 2022 Salı

Sağlık Bakanlığının Heybeliada Sanatoryumu'nu "din görevlilerine mesleki bilginin verilmesi, geliştirilmesi, Kuran eğitimi ve gençlik faaliyetlerinin karşılanması" amacıyla Diyanet'e devri mahkeme tarafından iptal edildi.

İstanbul Heybeliada'daki tarihi sanatoryumun Diyanet İşleri Başkanlığı'na tahsis edildiğini öğrendiğimizde bu kararı geri döndürmek için elimizden geleni yapmaya karar verdik. Kısa sürede aynı düşünceleri paylaşan İstanbul Tabip Odası, Türk Toraks Derneği, TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi, TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi ve İstanbul Barosu'yla bir araya gelerek bu işlemin iptaline yönelik bir dava açtık. Türk Toraks Derneği de Change.org üzerinden Heybeliada Sanatoryumu'nun yeniden bir sağlık merkezi ve müze olması yönünde imza kampanyası başlatmıştı. Halen devam eden bu kampanya kapsamında imza desteği 81 bine ulaşmak üzere. Bu ortak tepkinin boyutu Sağlık Bakanı ve Diyanet İşleri Başkanı'nın çeşitli beyanlarıyla geri adım atmalarını sağladı. Neticede, bugün gelinen noktada Heybeliada Sanatoryumu'nun Diyanet İşleri Başkanlığı'na tahsisi iptal edildi.

Heybeliada Sanatoryumu, verem hastalığının tanı ve tedavisi ile hastaların rehabilitasyonu amacıyla 1924 yılında kuruldu. Cumhuriyetin ilk hastanesi olan Heybeliada Sanatoryumu, tüberküloz hastalığı ile ilgili tıbbi, sosyal ve kültürel tarihin ülkemizdeki en önemli simgesi oldu.

Sanatoryumun içinde yer aldığı parselin I, II ve

III. derece doğal sit alanı özelliği bulunurken, hastane binası ve aynı parseldeki ahşap yapı da tescilli tarihi yapılardır. Bu nedenlerle söz konusu doğal sit alanının yapılaşmaya açılması mümkün değildir. Aynı zamanda sanatoryumun bulunduğu alan, orman havzası içinde yer aldığı için özgün iklim özellikleri göstermektedir.

AKP iktidarının "sağlıkta dönüşüm" politikasıyla yarattığı haksız ortam nedeniyle hem yurttaşlar hem de doktorlar bir şiddet sarmalı içinde mücadele ederken hem bir sağlık merkezi hem de müze olabilecek kapasiteye sahip Heybeliada Sanatoryumu yıllardır boş olarak bekliyor. 2005 yılına kadar hizmet vermeye devam eden sanatoryum, o yıl Süreyyapaşa Göğüs Kalp ve Damar Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne nakledildi. Sanatoryum bu tarihten sonra çürümeye terk edildi.

Bizler; İstanbul Tabip Odası, Türk Toraks Derneği, TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi, TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi ve İstanbul Barosu olarak Sağlık Bakanlığını, Anayasa'nın 56'ncı maddesinde güvence altına alınan sağlık hakkına aykırı davranmayarak Heybeliada Sanatoryumu'nu tekrar yurttaşların sağlık hizmetine açmaya davet ediyoruz.

İstanbul Tabip Odası

Türk Toraks Derneği

TMMOB Mimarlar Odası

İstanbul Büyükşehir Şubesi

TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi

İstanbul Barosu

2.2.9. Adalet Nöbeti 200. Gününde: Gezi Davası ile Cezalandırılan

Arkadaşlarımız Serbest Bırakılmalıdır

11 Kasım 2022

Gezi Davası karar duruşması üzerinden 200 gün geçti. Aralarında TMMOB Yönetim Kurulu üyesi Mücella Yapıcı, Şehir Plancıları Odası Onur Kurulu üyesi Tayfun Kahraman, Mimarlar Odası Avukatı Can Atalay'ın da bulunduğu 7 arkadaşımız 200 gün, Osman Kavala ise 1937 gündür cezaevinde.

Hukuksuz tutuklama kararlarının verildiği günden itibaren başlattığımız ve bugün 200. gününe giren Adalet Nöbetleri vesilesiyle bir kez daha kararlılıkla belirtiyoruz: TMMOB ve bağlı Odaları olarak, mesleki ve teknik bilgimizi halkın yararına kullanmaya devam edeceğiz, arkadaşlarımızı asla yalnız bırakmayacağız ve bu ülkenin en görkemli halk hareketi olan Gezi'ye sahip çıkmayı kararlılıkla sürdüreceğiz.

Halka ait olan her şeyi korumak ve kamu yararını savunmak mühendis, mimar ve şehir plançılarının temel görevleri arasındadır. İstanbul'un en önemli kamusal alanlarından biri olan Gezi Parkı'nı korumak, Gezi'nin park olarak kalması için mücadele etmek mesleki etik ilkelerimizin bir gereğiydi. 2013 Haziran'ında, sadece kamusal alanlarımızı değil iktidarın baskı politikalarını, temel hak ve özgürlüklerin askıya alınmasını, ülkemizin geleceğinin karanlığa gömülmesini de gündemimize alarak mücadele ettik.

TMMOB, ülke sorunlarını meslektaşlarımızın yaşadığı sorunlardan bağımsız görmeyen bir anlayışla hareket etmektedir. Mühendis, mimar ve şehir plançuları da bu anlayışla toplumun ortak değerlerinin yok edilmesine karşı, kadına, farklı cinsel yönelimlere, sanata, kültüre yönelik gerici saldırılara karşı omuz omuza mücadele etmiştir. Gezi direnişi, toplum olmanın doğal bir sonucu olarak ülkenin dört bir yanında vücut bulmuş, Cumhuriyet tarihinin en önemli direnişlerinden birisi olmuştur.

AKP iktidarı toplumsal direnişimizi defalarca yargılamaya, karalamaya çalışmış, Gezi'yi düşmanlaştırmaya çalışmıştır. Uzun süren hukuksuzluk zinciri içerisinde kendi partilerinin milletvekili aday adayı olan bir yargı mensubu üzerinden arkadaşlarımız nezdinde Gezi'yi tutsak etmeye, yalnızlaştırmayı amaçlamıştır. Arkadaşlarımızın nezdinde milyonların örgütlülüğünü, milyonların talebi hapsedilmek istenmiştir. Ancak tüm bunlara rağmen Gezi Direnişinin toplum vicdanında ve bilincinde lekelemeyi başaramamışlardır. Gezi Davasında verilen cezaların siyasi cezalar olduğu, hukuk sınırları içerisinde olmadığı tüm toplumun bildiği ve kabul ettiği bir gerçektir. Gezi Davasında verilen cezaların gecikmeksizin iptal edilmesi gerekmektedir.

Tutukluluğun 200. gününde bir kez daha sesleniyoruz: Arkadaşlarımızı derhal serbest bırakın! Gezi'den ve arkadaşlarımızdan elinizi çekin!

Karanlığa teslim olmayacağız, biz kazanacağız, Gezi kazanacak!

TMMOB İstanbul İl Koordinasyon Kurulu

2.2.10. Haydarpaşa Dayanışması'ndan Basın Açıklaması

4 Aralık 2022

Şehrin gündelik yaşamına yerleşmiş kamusal mekânlarından, tren ulaşımının merkezi, demiryolcuların emek mekânı olan Haydarpaşa Garı, bildiğiniz üzere 2013'ten beri kent sakinlerine kapalı.

Ancak Haydarpaşa'nın başına gelenler, daha eskiye 2000'li yılların başına uzanıyor. Haydarpaşa Garı, İstanbul'un pek çok kamusal mekanının maruz kaldığı gibi rantsal dönüşüm girişimleriyle üst üste karşı karşıya kaldı.

2004 yılında ilk kez su yüzüne çıkan "Haydarpaşa Manhattan Olacak" şeklindeki gazete haberleri; 70 katlı 7 gökdeleni Haydarpaşa Garı ve çevresindeki bölgeye kurgulayan, bu alanı "dünya ticaret merkezi ve kruvaziyer liman" şeklinde planlayan Haydarpaşa Port projesine işaret ediyordu.

2005'te çizilen yeni versiyonda bu kez "Haydarpaşa Venedik" olacak denildi. Haydarpaşa otel olacak, "Haydarpaşa kültür merkezi olacak", "Haydarpaşa müze olacak" şeklindeki söylemler

bitmek bilmedi. Ana işlevi, ulaşım ve kamu yararı olan kamusal bir mekan, mega ölçeklerde ticari işlevlerle yıkıcı biçimde dönüştürülmek isteniyordu.

2013'te bu sefer Haydarpaşa'nın Olimpiyat Oyunlarına göre işlevlendirilmesi gibi mekanın ruhuna ters düşen ve akıl almayan bir proje daha ortaya atıldı.

2018'te Haydarpaşa'da açığa çıkan arkeolojik buluntular sonrasında ise yeniden müze işlevi üzerine çeşitli spekülâtif söylemler ortaya atıldı.

2019'da yerel seçimleri öncesinde ise "Haydarpaşa tasarım merkezi olacak" denilen başka bir proje tasarısıyla karşılaştık.

Tüm bunlar bize yalnızca sermaye birikiminin çıkarlarına göre hareket eden kentsel politikanın ve girişimci, projeci yerel yönetim anlayışının, hiç bıkmadan kamusal mekanlara saldırdığı, şehrin kamusal mekanlarını hızla yok ettiği, kamusal mekanları tüketim alanları haline getiren ve adeta şehri kurumsuzlaştıran bir dönemi anlatıyor.

Haydarpaşa Dayanışması, kurulmuş olduğu 13

Mayıs 2005'ten bu yana, bugün tam 17 senedir, Haydarpaşa Garı'nın kendi işlevine, belleğine, kültürel ve endüstriye mirasına uygun biçimde, kullanım değeri temelinde bir kamusal mekân, bir ulaşım mekânı, yani her daim onu benimsemiş biçimiyle "gar" olarak kalması için zorlu bir mücadele verdi, vermeye devam ediyor. Mücadelemizin ana eylemleri olan pazar nöbetleri tam 10 senedir devam etmektedir. 2005'ten itibaren mücadelemiz hem sokak eylemlerini hem de hukuki mücadeleyi aynı anda yürütmüştür. 200 hafta süren Perşembe nöbetleri, meşaleli yürüyüşler, dans geceleri, yeryüzü sofraları, imza kampanyaları, nöbetler, şenlikler, piknikler derken çok sayıda eylemliliği dayanışma içinde gerçekleştirdik.

Haydarpaşa Dayanışması aktivistleri olarak, 17 senedir Haydarpaşa Garı'nın kamusal bir mekân olarak yaşatmak için uğraştık durduk. Kitabımızın ismi de bu sebeple, tüm saldırılara rağmen "Yaşayan Haydarpaşa", oldu ve Haydarpaşa'yı yaşattığımız hikayeleri anlattık. Sonunda "Haydarpaşa yaşıyor" diyebileceğimiz bir döneme adım atıyor gibiyiz.

Gelinen noktada Haydarpaşa Garı'nın gar niteliğinin ve ulaşım işlevinin koruyacağına yönelik ilk resmi emareyle ve inşaat hareketi ile karşı-

laştığımız bir anda bulunuyoruz. Mevcut plana göre, eskisi gibi büyük bir kapasiteyle olmasa da hızlı trenlerin Haydarpaşa Garı'na geleceği, geri sahasının trenlerin bakım ve onarım ihtiyaçlarına göre kullanılacağı, arkeolojik buluntuların sergileneceği bir alanın bulunacağı, yani özünde Haydarpaşa Garı'nın kamusal bir ulaşım mekânı olarak yeniden halka açılacağını öğrenmiş, bu amaçla devam eden inşaat çalışmalarını gözlemlemiş bulunuyoruz.

Bu açıdan 17 yıldır kar kış demeden her türlü zorlu koşulda sürdürdüğümüz inatlı mücadelemizin, Haydarpaşa Garı'nın gar olarak kalması noktasında çeşitli toplumsal kesimleri ikna etmeyi başarmış olmasından ötürü sevinçliyiz.

Yaşadığımız coğrafyada politik rüzgârlar her geçen gün değişebildiği için yine de kritik bir anda bizi hızlıca harekete geçirmesi adına içimizde her daim küçük bir tereddüt ve şüphe tutmaya devam ederek ve Haydarpaşa Garı'nın yalnızca hızlı trenlere değil, Marmaray hattına ve konvansiyonel bölgesel trenlere de ev sahipliği yapmasını talep etmeyi sürdürerek mücadelemize kararlılıkla devam edeceğimizi paylaşmak isteriz.

Haydarpaşa Gardır Gar Kalacak

HAYDARPAŞA DAYANIŞMASI

2.2.11. Ranta Karşı Kenti ve Yaşam Hakkını Savunan Arkadaşlarımız Serbest Bırakılmalıdır

20 Şubat 2023

6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerinin yol açtığı yıkım ülkemiz tarihinin en büyük felaketi olarak kayıtlara geçmiştir. Bu süreçte tarihimizin en büyük toplumsal dayanışması da yine halkımızın ve demokratik kurumlarımızın birlikteliğiyle ortaya çıkarılmıştır.

Gezi Direnişi'nden bu yana itibarsızlaştırılmaya çalışılan emek örgütleri, meslek odaları, demokratik kitle kuruluşları ve gönüllü yurttaşlarımız yaşanan depremler sonrasında yine dayanışmaya ilk koşanlar oldu. İktidarın ve kurumlarının eksikliklerine rağmen tıpkı Gezi günlerinde olduğu gibi bu kez de halkımızın yaralarını sarmak için ortaya çıkan dayanışma ruhu tüm gücüyle afet bölgesindedir.

Gezi Davası karar duruşmasının üzerinden geçen süre 300 günü aştı. TMMOB Yönetim Kurulu üyesi mimar Mücella Yapıcı, Şehir Plancıları Odası Onur Kurulu üyesi Tayfun Kahraman, Mimarlar Odası hukuk müşaviri Avukat Can Atalay'ın da aralarında bulunduğu yedi arkadaşımız 301 gün, Osman Kavala 2038 gündür cezaevinde.

Hukuksuz mahkûmiyet kararlarının verildiği günden itibaren başlattığımız ve bugün 301. gününde yine bir arada olduğumuz Adalet Nöbeti'nde bir kez daha açıkça ifade ediyoruz: TMMOB ve bağlı odaları olarak, mesleki ve teknik bilgilerimizi halkın yararına kullanmaya devam edeceğiz, arkadaşlarımızı asla yalnız bırakmayacağız ve bu ülkenin en görkemli halk hareketi olan Gezi'ye sahip çıkma kararlılığımızı sürdüreceğiz.

İçinden geçtiğimiz felaket günlerinde Adalet

Nöbeti'nin bir ayağı da deprem bölgesindeki şehirlerimizde, kasabalarımızda, köylerimizdedir. TMMOB, bağlı odaları ve il koordinasyon kurulları Adalet Nöbeti'ni deprem bölgesinde de sürdürmektedir. Bölgede oluşturduğumuz koordinasyon merkezlerinde mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları afetin yaralarını sarmak için halkımızla omuz omuzadır.

Halka ait olan her şeyi korumak ve rant politikalarına karşı kamu yararını savunmak mühendis, mimar ve şehir plancılarının temel görevleri arasındadır. İstanbul'un en önemli kamusal alanlarından biri ve aynı zamanda kendi bölgesinin deprem toplanma alanı olan Gezi Parkı'nı korumak, Gezi'nin park olarak kalması için mücadele etmek mesleki etik ilkelerimizin bir gereğiydi.

Gezi Direnişi'nin milyonlarca katılımcısı, çarpık ve kurlsız yapılaşmaya, kentlerin ve doğanın yağmalanmasına, rant uğruna insan hayatının hiçe sayılmasına karşı sokaklardaydı.

TMMOB kurulduğu günden beri örgütlülüğümüz ülke sorunlarını meslektaşlarımızın yaşadığı sorunlardan ayrı görmeyen bir anlayışla hareket etmektedir. Mühendis, mimar ve şehir plancıları Gezi Direnişi sırasında da kamu kaynaklarının belli kişilere veya gruplara aktarılmasına, toplumun ortak değerlerinin yok edilmesine meslek örgütlerinin yasal hak ve yetkilerini kullanarak karşı koymuş, sorumluluklarını yerine getirmeye çalışmışlardır.

AKP iktidarı toplumsal direnişimizi defalarca yar-

gılamaya, karalamaya, Gezi'yi düşmanlaştırmaya çalışmıştır. Uzun süren hukuksuzluk zinciri içerisinde Gezi'yi tutsak etmeyi, yalnızlaştırmayı amaçlamıştır. Ülkemize ve topluma karşı sorumluluklarımızı yerine getirmek için kullandığımız yasal hak ve yetkilerimizi kısıtlayarak, meslek insanlarını, uzmanları, akademisyenleri korkutarak örgütlerimizi zayıflatmaya uğraşmıştır. Anayasal kuruluşlar olan meslek örgütlerimizi gerek merkezi gerekse yerel düzeyde tüm karar mekanizmalarının ve denetim süreçlerinin dışına itmeye çalışmıştır. Hukuku hiçe sayarcasına yıllardır sürdürülen bu çabaların acı sonuçlarını maalesef bugün hep birlikte yaşıyoruz. Bilim insanlarımızın, uzmanlarımızın, deneyimli meslektaşlarımızın katkılarını, eleştirilerini ve önerilerini yok sayanlar bugün ülkemizi on binlerce canımıza mal olan bir enkaz yığını ile karşı karşıya bırakmıştır.

Gezi Davası ile arkadaşlarımızın nezdinde milyonların örgütlü itirazı, milyonların talebi hapsedilmek istenmiştir. Ancak Gezi Direnişi'ni toplumun vicdanında ve bilincinde lekelemeyi başaramamışlardır.

Tutukluluğun 301. gününde bir kez daha sesleniyoruz: Arkadaşlarımızı derhal serbest bırakın! Gezi'den ve arkadaşlarımızın hayatlarından elinizi çekin!

Karanlığa teslim olmayacağız, biz kazanacağız, Gezi kazanacak!

TMMOB İstanbul İl Koordinasyon Kurulu

2.2.12. Hukuksuzluğun Yıldönümünde Gezi Direnişi'ne ve Gezi Davası Hükümlüsü Arkadaşlarımıza Sahip Çıkmaya Devam Ediyoruz!

25 Nisan 2023

Bugün 25 Nisan 2023...

Ülkemizin en görkemli halk hareketlerinden biri olan Gezi Direnişi hakkında iktidar güdümündeki mahkeme tarafından verilen o utanç vesikası kararının üzerinden tam bir yıl geçti.

Aralarında TMMOB Yönetim Kurulu Üyemiz Mücella Yapıcı, Şehir Plancıları Odamızın İstanbul Şubesi'nin eski başkanı Tayfun Kahraman ve Mimarlar Odamızın Hukuk Müşaviri Can Atalay'ın da bulunduğu arkadaşlarımız 1 yıldır, Osman Kavala ise 5 buçuk yıldır Gezi Direnişi'ni örgütledikleri gerekçesiyle cezaevinde tutuluyor.

FETÖ hükümlüsü emniyet mensuplarının uydurduğu delillerle, FETÖ firarisi savcının kurguladığı iddianameyle yürütülen yargı süreci, AKP iktidarının hukuk ve adalet anlayışının çarpıklığının en somut göstergesi olarak tarihe geçmiştir.

Artık hepimiz biliyoruz ki; siyasi iktidar hukuku, adaleti sağlamanın, haksızlıkları gidermenin bir aracı olarak değil, toplumsal muhalefeti cezalandırmanın bir aracı olarak kullanmaktadır.

Siyasi iktidar hukuku, kendi gelecek planı önündeki engelleri ortadan kaldırmanın bir aracı olarak kullanmaktadır.

Siyasi iktidar hukuku, siyaseten hesaplaşmak-

tan, siyaseten yüzleşmekten korktuğu gerçeklerden kaçmanın bir aracı olarak kullanmaktadır.

Dostlarımız suç işledikleri için değil, halkın çıkarlarını savundukları için, Taksim Meydanı'na ve Gezi Parkı'na sahip çıktıkları için, iktidarın rant projelerine karşı çıktıkları için, mesleki sorumluluklarının gereğini yerine getirdikleri için cezalandırıldılar.

Gezi Direnişi nasıl ki bu ülkenin yüz akı ve onurlu tarihinin bir parçasıysa, Gezi Davası'nda tutuklanan arkadaşlarımız da bizim yüz akımız ve onurlu tarihimizin bir parçasıdır.

İktidarın ve yandaş medyanın pervasız saldırılarına rağmen, hiçbir iftira, hiçbir senaryo, hiçbir karar arkadaşlarımızın masumiyetine ve haklılığına leke düşürmeyi başaramamıştır.

Gezi Direnişinin arkasında dimdik durduğumuz gibi, Gezi Davası'nda yargılanan ve ceza alan arkadaşlarımızın da yanında dimdik durmaya devam ediyoruz.

365 gündür sürdürdüğümüz Adalet Nöbetleriyle, arkadaşlarımıza desteğimizi, arkadaşlarımızla dayanışmamızı dosta düşmana gösteriyoruz.

Tutuklu arkadaşlarımıza verilen ve hiç azalmadan devam eden toplumsal destek onların mücadelelerindeki haklılıklarının göstergesidir.

Bizler AKP iktidarından adalet beklediğimiz için, AKP'nin oyuncağı haline gelmiş hakimlerden adaletli bir karar beklediğimiz için nöbet tutuyoruz.

Bizler arkadaşlarımıza olan özlemimizi, arkadaşlarımızın suçsuzluğuna olan inancımızı göstermek için nöbet tutuyoruz.

Onların resimleriyle yan yana durmak bize kıvanç verdiği, onları seven dostlarıyla yan yana gelmek bize güven verdiği için nöbet tutuyoruz.

Onların içerideki direngenliği ve yaratıcılığı bize nasıl güven veriyorsa, adalet arayışındaki bu kararlılığımızın onlara güç ve moral verdiğini bildiğimiz için nöbet tutuyoruz.

Gezi Davası, ülkemizdeki diğer pek çok örneği gibi hukuki değil, siyasi bir davadır.

Gezi Davası'nda verilen mahkumiyet kararları, siyaseten verilmiş kararlardır.

Bu kararların hükmü de siyasi iktidarın ömrü kadardır.

İnanıyoruz ki 14 Mayıs'tan sonra bu ülkede adaletin yeniden işlemeye başlayacak.

Yargı organları iktidarın talimatlarına göre değil hukuka göre karar vermeye başlayacak.

Ve arkadaşlarımız özgürlüklerine yeniden kavuşacak.

İnanıyoruz ki yirmi gün sonra bambaşka bir ülkeye uyanacağız.

Tüm dostlarımızla, özgürce, umutlu bir geleceği hep birlikte kuracağız.

Kahrolsun istibdat, yaşasın hürriyet!

TMMOB İstanbul İl Koordinasyon Kurulu

2.2.13. Gurur Duyuyoruz

27 Mayıs 2023

Gezi'nin onuncu yılında, şehir şehir dalga dalga yayılan, yasaklara, hukuksuz cezalara, baskıya, ranta, talana, yalana, tüm ayrıştırma politikalarına karşı yan yana durduğumuz, sesimizi çığa dönüştürdüğümüz o şanlı direnişten hala ilk günkü gibi gurur duyuyoruz!

"GEZİ'de ben de vardım" diyenlerle...

"GEZİ bizim demokrasi çığlığımızdı, O çığlık bu ülkenin semalarında dolaşmaya devam ediyor ve edecek" diyenlerle...

"GEZİ'yi ömrünün en renkli, en coşkulu, en heyecanlı ve en güzel günleri arasında anımsayanlarla..."

Ülkeyi karanlığa boğan rantçı, piyasacı, kadın düşmanı siyasetin karşısında GEZİ Parkı'nın; eşitlikçi, paylaşımcı, doğayı ve emeği koruyan ve kadınların önde saf tuttuğu başka bir dünya mümkün diyenlerin yanında duranlarla...

Bunca ötekileştirme, düşmanlaştırma çabalarına rağmen GEZİ'nin o bir aradayız ruhundan da güç alarak birlikte yaşama iradesini, taleplerinden ve haklarından en ufak bir geri adım atmadan sürdürme kararlılığını gösterenlerle...

Tek bir kızkardeşlerini bile yalnız bırakmayan kadınlarla, yok sayılmaktan öte siyasi iktidar sahipleri tarafından nefret objesi haline getirilmelerine rağmen buradayız ve burada var olmaya devam

edeceğiz kararlılığını gösteren LGBTİ bireylerle...
Gündüz işte gece direnişeyiz diyen beyaz yakalılarla, şehrin bütün parklarını Gezi parkına dönüştüren işçilerle, işsizlerle, emeklilerle...

Coşkusu, enerjisi ve kararlılığıyla bu ülkede haksızlıklara hukuksuzluklara adaletsizliklere her zaman karşı çıkanlar olacağını gösteren gençler ve ruhu hep genç kalanlarla...

Gurur duyuyoruz!

Bu memleket aydınlığa kavuşsun diye gencecik yaşlarında hayatlarını kaybeden, bizden ayırdıkları Berkin'imizin, Ali İsmail'imizin, Abdöcan'ımızın, Mehmet'imizin, Ethem'imizin, Ahmet'imizin ve Hasan Ferit'imizin anılarıyla gurur duyuyoruz.

Gezi direnişinde gözünü kaybedenlerin, yaralananların, yargılananların, işsizliğe, sürgüne mahkum edilenlerin, ödetilen her bedele karşın Gezi'nin anısına toz kondurmaman tavırlarıyla gurur duyuyoruz!

Tüm ülkeyi şehir şehir "Her yer Taksim her yer direniş" sloganıyla inleyen, haklarına, kentine, doğasına, memleketine sahip çıkan milyonlar adına, bütünüyle haksız, hukuksuz, delilsiz, mantıksız ve vicdansız tutum ve kararlarla 5,5 yıldır hapistede tutulan Osman KAVALA ile Gezi'nin onurlu bakiyesini bizler adına taşıyan, tutuklulukları bir yılı aşan Mücella YAPICI, Tayfun KAHRAMAN, Hakan ALTINAY, Çiğdem MATER, Can ATALAY ve Mine ÖZERDEN'le gurur duyuyoruz!

Ve

Ülkemizin; adaletsiz, hukuksuz, farklı görüşlere tahammül edilmeyen, demokratik talep, tepki ve eylemlerin doğrudan doğruya suç kapsamına alınan bir anlayışla yönetilmesine,

Yargının bağımsızlığının ortadan kaldırılmasına, dosyaları okumayan, delillere bakmayan, direktiflerle kararlar veren mahkemelere,

Hak arayanın biber gazına boğulmasına, polis şiddetine maruz bırakılmasına, ülkenin gençlerinin, eğitilmiş, kültürlü kesiminin, muhaliflerin, emeği sömürülen işçilerin; baskı, ekonomik kriz, geleceksizlik, liyakatsizlik yüzünden bir nefes, bir huzur arayışı ya da hayatta kalabilme çabasıyla kalbini memleketinde bırakıp bu ülkeden göç etmek zorunda bırakılmasına

KARŞIYIZ!

Karşı olmak pasif bir tutum değil bizler için aktif bir tavidir.

Bu Pazar;

Cehennem kapılarını kapatmak için,

Gezi'de kapısını araladığımız o coşkulu, heyecanlı, bir arada, umutlu, paylaşımcı, dirençli "bir başka dünya" ya bir adım yaklaşmak amacıyla sandık başında ve sandık nöbetinde olacağız.

Seçimin sonucunda hangi ittifak, hangi koalisyon, hangi hükümet gelirse gelsin;

Bilsinler ki bizim pusulamız Gezi'dir.

İnsanca, özgür, adil, refah içinde, demokratik bir yaşam talebimiz ve hak arayışımız hep sürecek.

Onuncu yaşında da Gezi'yi hep genç kılan, bizi hep ayakta tutan, tüm hayallerimiz gerçek olana kadar dilimizden düşmeyecek olan sloganıyla anıyoruz Gezi Direnişini.

Ve bu sloganla karşılıyoruz önümüzdeki dönemi. Bu daha başlangıç, mücadeleye devam!

Bu gurur hepimizin!

TAKSİM DAYANIŞMASI

2.2.14. Karanlık Gider Gezi Kalır: Gezi 10 Yaşında!

31 Mayıs 2023

Gezi'nin onuncu yılında, şehir şehir dalga dalga yayılan, yasaklara, hukuksuz cezalara, baskıya, ranta, talana, yalana, tüm ayrıştırma politikalarına karşı yan yana durduğumuz, sesimizi çığa dönüştürdüğümüz o şanlı direnişten hala ilk günkü gibi gurur duyuyoruz!

"GEZİ'de ben de vardım" diyenlerle...

"GEZİ bizim demokrasi çığlığımızdı, O çığlık bu ülkenin semalarında dolaşmaya devam ediyor ve

edecek" diyenlerle...

"GEZİ'yi ömrünün en renkli, en coşkulu, en heyecanlı ve en güzel günleri arasında anımsayanlarla...

Ülkeyi karanlığa boğan rantçı, piyasacı, kadın düşmanı siyasetin karşısında GEZİ Parkı'nın; eşitlikçi, paylaşımcı, doğayı ve emeği koruyan ve kadınların önde saf tuttuğu başka bir dünya mümkün diyenlerin yanında duranlarla...

Bunca ötekileştirme, düşmanlaştırma çabalarına

rağmen GEZİ'nin o bir aradayız ruhundan da güç olarak birlikte yaşama iradesini, taleplerinden ve haklarından en ufak bir geri adım atmadan sürdürme kararlılığını gösterenlerle...

Tek bir kızkardeşlerini bile yalnız bırakmayan kadınlarla, yok sayılmaktan öte siyasi iktidar sahipleri tarafından nefret objesi haline getirilmelerine rağmen buradayız ve burada var olmaya devam edeceğiz kararlılığını gösteren LGBTİ bireylerle...

Gündüz işte gece direnişteyiz diyen beyaz yakalılarla, şehrin bütün parklarını Gezi parkına dönüştüren işçilerle, işsizlerle, emeklilerle...

Coşkusu, enerjisi ve kararlılığıyla bu ülkede haksızlıklara hukuksuzluklara adaletsizliklere her zaman karşı çıkanlar olacağını gösteren gençler ve ruhu hep genç kalanlarla...

Gurur duyuyoruz!

Bu memleket aydınlığa kavuşsun diye gencecik yaşlarında hayatlarını kaybeden, bizden ayırdıkları Berkin'imizin, Ali İsmail'imizin, Abdöcan'ımızın, Mehmet'imizin, Ethem'imizin, Ahmet'imizin ve Hasan Ferit'imizin anılarıyla gurur duyuyoruz.

Gezi direnişinde gözünü kaybedenlerin, yaralananların, yargılananların, işsizliğe, sürgüne mahkum edilenlerin, ödetilen her bedele karşın Gezi'nin anısına toz kondurmayan tavırlarıyla gurur duyuyoruz!

Tüm ülkeyi şehir şehir "Her yer Taksim her yer direniş" sloganıyla inleyen, haklarına, kentine, doğasına, memleketine sahip çıkan milyonlar adına, bütünüyle haksız, hukuksuz, delilsiz, mantıksız ve vicdansız tutum ve kararlarla 5,5 yıldır hapistede tutulan Osman KAVALA ile Gezi'nin onurlu bakiyesini bizler adına taşıyan, tutuklulukları bir yılı aşan Mücella YAPICI, Tayfun KAHRAMAN, Hakan ALTINAY, Çiğdem MATER, Can ATALAY ve Mine ÖZERDEN'le gurur duyuyoruz!

VE

Ülkemizin; adaletsiz, hukuksuz, farklı görüşlere tahammül edilmeyen, demokratik talep, tepki ve eylemlerin doğrudan doğruya suç kapsamına alınan bir anlayışla yönetilmesine,

Yargının bağımsızlığının ortadan kaldırılmasına, dosyaları okumayan, delillere bakmayan, direktiflerle kararlar veren mahkemelere,

Hak arayanın biber gazına boğulmasına, polis şiddetine maruz bırakılmasına, ülkenin gençlerinin, eğitilmiş, kültürlü kesiminin, muhaliflerin, emeği sömürülen işçilerin; baskı, ekonomik kriz, geleceksizlik, liyakatsizlik yüzünden bir nefes, bir huzur arayışı ya da hayatta kalabilme çabasıyla kalbini memleketinde bırakıp bu ülkeden göç etmek zorunda bırakılmasına

KARŞIYIZ!

Karşı olmak pasif bir tutum değil bizler için aktif bir tavidir.

Bu pazar;

Cehennem kapılarını kapatmak için,

Gezi'de kapısını araladığımız o coşkulu, heyecanlı, bir arada, umutlu, paylaşımcı, dirençli "bir başka dünya" ya bir adım yaklaşmak amacıyla sandık başında ve sandık nöbetinde olacağız.

Seçimin sonucunda hangi ittifak, hangi koalisyon, hangi hükümet gelirse gelsin;

Bilsinler ki bizim pusulamız Gezi'dir.

İnsanca, özgür, adil, refah içinde, demokratik bir yaşam talebimiz ve hak arayışımız hep sürecek.

Onuncu yaşında da Gezi'yi hep genç kılan, bizi hep ayakta tutan, tüm hayallerimiz gerçek olana kadar dilimizden düşmeyecek olan sloganıyla anıyoruz Gezi Direnişini

Ve bu sloganla karşılıyoruz önümüzdeki dönemi

Bu daha başlangıç, mücadeleye devam!

Bu gurur hepimizin!

TAKSİM DAYANIŞMASI

2.2.15. Haydarpaşa Garı Mücadelemiz Sürecek

10 Temmuz 2023

Haydarpaşa Dayanışması olarak, 2005 yılından beri, Haydarpaşa Garı'nın kullanım değerine, kültürel ve toplumsal belleğine, endüstriyel işlevlerine zarar verilmemesi ve Gar'ın kentsel rant

politikaları uğruna yok edilmemesi için mücadele ediyoruz.

Marmaray ve YHT projeleri gerekçe gösterilerek tren seferlerinin durdurulmasından sonra kullanım dışı bırakılan Haydarpaşa Gar ve Limanını,

topluma ve kentsel yaşama yeniden kazandırabilmek için kent hakkı mücadelemizi kararlılıkla sürdürüyoruz.

İlk günden itibaren, Gar binasının işlevinin değiştirilmesine karşı mücadele ettik. Çünkü Haydarpaşa sadece İstanbul'un, Kadıköy'ün bir sembolü değil, aynı zamanda herkese ait bir kamusal mekân, geniş toplumsal kesimlerin erişebildiği bir ulaşım merkezi, hepimize kentin imkânlarını deneyimleme fırsatı sunan yaşayan bir mekân.

İktidar sahiplerinin Haydarpaşa'yı alıp sadece belirli bir zümrenin hizmetine sunmak istemeleri kabul edilemez. Bizler, Haydarpaşa'nın tüm kent sakinlerine ait olduğunu, demiryolu işletmeciliğinin sürdürülebilirliği için İstanbul'un merkez tren garına ihtiyaç olduğunu, İstanbul'un merkez tren garlarının ise Haydarpaşa ve Sirkeci Garları olduğunu ısrarla dile getiriyoruz.

Bugün; Haydarpaşa Garı'nın işleviyle birlikte korunması ve yaşatılması için 11 yıldır aralıksız sürdürdüğümüz pazar nöbetlerimizin 600. haftası için bir aradayız. 5 Şubat 2012 tarihinden bu yana her hafta pazar günü, saat 13'ten 14'e, yağmur, sıcak, kar demeden Haydarpaşa'da buluşmayı kararlılıkla sürdürdük. Birlikte meşaleli yürüyüşler düzenledik, şenlikli basın açıklamaları yaptık, çeşitli etkinlikler gerçekleştirdik ve bir taraftan da hukuk mücadelesini sürdürdük.

Gar sahasında %90'ı tamamlandığı ifade edilen arkeolojik kazılarda Tıbbiye Köprüsü altında, tren hatlarının geçeceği yerde ortaya çıkan yeni arkeolojik buluntuların kurul ve müze kararıyla taşınması ve yağmur suyu toplama kanallarının inşaatının tamamlanamaması nedeni ile Haydarpaşa Garı'nın 2023 yılı Nisan ayı içinde trenle buluşması hedefi gerçekleşmemiştir. Süreçte yeni bir aksaklık yaşanmaması halinde peronların ve hatların inşaatına başlanacaktır. Ayrıca Haydarpaşa Garı'nın Kadıköy'e bakan yüzündeki restorasyon büyük ölçüde tamamlanmış olup bu cephedeki perdenin açılması beklenmektedir.

Yine bu süreçte; Haydarpaşa Dayanışması'nın ve Haydarpaşa Garı'nın yaşayan belleğini bir kipta topladık. Haydarpaşa Dayanışması üyeleri, Haydarpaşa Garı kamusallığını ve ulaşım işlevlerini kaybetmesin diye her türlü çabayı gösterdi.

Bu süreçte sürgünlere, soruşturmalara uğrayan dayanışmacı arkadaşlarımız, bu uzun soluklu mücadele içinde yaşamını kaybeden dostlarımız oldu.

Yaşamının büyük kısmını kent mücadelesine, kamunun haklarına ve iyiliğine adanmış, Haydarpaşa Dayanışması'na büyük emek veren mimar Mücella Yapıcı, Avukat Can Atalay, Şehir Plancısı Tayfun Kahraman hukuksuz bir biçimde cezaevinde tutuluyorlar. Haydarpaşa nöbetlerimizin 600. haftasında onlara selam yolluyor ve Haydarpaşa mücadelesine verdikleri katkılardan dolayı Gar'dan ve candan teşekkürlerimizi iletmek istiyoruz.

Ayrıca mücadelemize yine çok büyük emekler veren ve bugün artık aramızda olmayan TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi Başkanı C. Sami Yılmaztürk'ü, Soner Önal'ı, mimar Selami Alkan'ı, mimar Cihan Fikri Kalay'ı, Gazeteci Haluk Candan'ı, Nuh Köklü'yü, Ressam Erkmen Senan'ı, Yazar Ahmet Doğançayır'ı, Fotoğrafçı Onur Avcı'yı, Demiryolcu İdil Güneyi'yi, Musa Ulusoy'u, Ali Çimen'i, Muhasebeci Mustafa Bülent Polatay'ı, Beşiktaş Çarşısı'ndan Levent Hamdi Uygun'u, öğretmenimiz Mihrali Yener'i, Garımıza özgü geleneksel baba mesleğini sürdürmüş olan Hamal Hasan'ı, dayanışmamızın parçası kelimiz Abbas Duman'ı, buradan sevgiyle anmak isteriz.

Bizler, TCDD'nin her açıdan kamu yararına hizmet etmesini, Haydarpaşa Limanı'ndaki ithalat ve ihracat kapasitesini artırılmasını ve limanın demiryolu ile bağlantısının yeniden sağlanmasını, Haydarpaşa Garı'nın, ortaya çıkan arkeolojik potansiyeli ile birlikte, tüm işlevleriyle ve tüm trenleriyle gar olarak açılmasını talep ediyoruz. Gar sahasındaki düzenlemelerin, yalnızca hızlı trenlerin değil, anahat trenlerinin ve Marmaray'ın da Haydarpaşa Garı'na gelecek şekilde yapılmasını talep ediyoruz.

Ve bizler Haydarpaşa Garı'na trenler gelene kadar her pazar buradan "Haydarpaşa Gardır Gar Kalacak" diye seslenerek nöbetlerimize devam edeceğiz!

#HaydarpaşaGardırGarKalacak

HAYDARPAŞA DAYANIŞMASI

2.2.16. Adalet Nöbeti'nin 522. Gününde: “Gezi Davası'nda Verilen Bu Hukuksuz Kararı Kabul Etmiyoruz!”

29 Eylül 2023

Dün bir adalet utancına daha tanıklık ettik.

Hukukun temel ilkeleri çiğnenerek yürütülen bir yargılama sürecinin ardından Gezi Davası sanıklarına verilen mahkûmiyet kararları aynı zamanda topluma verilen bir gözdağıdır.

İktidarın isteği doğrultusunda kurgulanan bu hukuk dışı davanın sonucunda, yalnızca TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi Mücella Yapıcı, Hakan Atalay ve Yiğit Ali Ekmekçi serbest bırakıldı.

Bir yanımız sevinçli ama bir yanımız elbette hala öfkeli. Aklımız haksızca mahkum edilen arkadaşlarımızda...

Şehir Plancıları Odası Onur Kurulu Üyesi Tayfun Kahraman, Mimarlar Odası'nın Hukuk Müşaviri Can Atalay, Çiğdem Mater, Mine Özerden ve Osman Kavala'nın da bulunduğu arkadaşlarımız en ağır cezalara mahkum edildi.

Biliyoruz ki bu karar, sadece arkadaşlarımıza yönelik değildir. Bu karar, 2013 Mayıs-Haziran aylarında, ülkesinin bugününe ve yarınlarına sahip çıkan milyonlara yöneliktir; milyonlarca insanın demokratik hak kullanımlarını cezalandırmaya, barışçıl ve demokratik taleplerini bastırmaya ve kamu idarelerine yakışmayacak bir şekilde ölçmeye, cezalandırmaya yöneliktir.

Buradan haykırıyoruz; Cumhuriyet tarihinin en kitlesel, en yaratıcı, en meşru, en barışçıl halk hareketi olan Gezi Direnişi'ni ve o direnişin parçası olmuş arkadaşlarımızı karalamaya yönelik bu karar ve bu kararı veren mahkemeler toplum vicdanında meşru değildir.

Yaşadığımız bu tablo ülkemizin tek adam rejiminde geldiği içler acısı halin bir göstergesidir.

Siyasi bir ölç alma davasına dönüşen, her aşamasında hukukun ve adaletin katledildiği bu sürece dair, ortada hiçbir delil, suç unsuru ve gerekçe yokken arkadaşlarımız için ağır mahkumiyet kararı veren tüm yetkililerin, bu ülkenin tarihinde utançla anılacağını biliyoruz.

Hukuku tesis etmesi beklenen yargı makamlarının, iktidar çevrelerinin eğilim ve isteklerine göre karar verdiği bir düzlemde, arkadaşlarımızın hiçbir somut delil dahi sunulmadan onlarca yıl hapis ile cezalandırılmış olmalarını kabul etmiyoruz.

Bu kararlar hükümsüzdür.

Tüm ülke halkı biliyor ki, arkadaşlarımız suç işledikleri için değil, mesleki sorumluluklarının gereğini yerine getirdikleri için, halkın çıkarlarını savundukları için, Taksim Meydanı'na ve Gezi Parkı'na sahip çıktıkları için, iktidarın rant projelerini teşhir ettikleri için cezalandırılmışlardır.

Gezi Direnişi nasıl ki bu ülkenin yüz akı ve onurlu tarihinin bir parçasıysa, Gezi Davası'nda cezalandırılan arkadaşlarımız da bizim yüz akımız ve onurlu tarihimizin bir parçasıdır.

Dün olduğu gibi bugün de TMMOB ve bağlı Odaları olarak, mesleki ve teknik bilgimizi halkın yararına kullanmaya devam edeceğiz.

İlk günden bugüne, 522 gündür aralıksız bir biçimde sürdürdüğümüz Adalet Nöbetlerinden bir kez daha sesleniyoruz;

Arkadaşlarımızı asla yalnız bırakmayacağız ve bu ülkenin en görkemli halk hareketi olan Gezi'ye sahip çıkmayı kararlılıkla sürdüreceğiz.

Bu siyasi zorbalıktan derhal vazgeçin ve arkadaşlarımızı derhal serbest bırakın!

Gezi'de hep birlikteydik.

Gezi'de kapısını araladığımız o coşkulu, heyecanlı, bir arada, umutlu, paylaşımcı, dirençli “bir başka dünya” talebimizin arkasındayız. Milyonlardık, milyonlar ve hala buradayız.

İnsanca, özgür, adil, refah içinde, demokratik bir yaşam için hak arayışımız hep sürecek.

Hukuksuz kararlar gerçeği değiştiremeyecek. Milyonların vicdanında Gezi meşrudur. Gezi'den suç çıkmaz.

Gezi onurumuzdur!

TMMOB İstanbul İl Koordinasyon Kurulu